

ERINDRINGER

FRA

LAND OG SØ .

Nedskrevet i det Herrens Aar 1965

af

Christian Funck - Rasmussen

Det er vanskeligt at skrive om sig selv, da som Regel ingen har Interesse af det, man har oplevet, eftersom det kun bedst forstaas af en selv, og naar man saa ikke evner at fremstille det paa en saadan Maade, at det bliver interessant, bliver det kedelig Læsning.

Men jeg har skrevet det lige ud saadan som Begivenhederne i min Tilværelse er forløbet, og har forsøgt at faa det skrevet i den Orden, hvori jeg har oplevet det, men der er alligevel flere steder, hvor Forløbet overlapper.

Da Skabnen har drevet et afvekslende Spil med mig, og jeg af og til har fortalt en eller anden Oplevelse, er der blevet sagt til mig, især af Hans : Du skulde skrive nogen af dine Oplevelser op, saa har jeg gjort det. Dels fordi jeg nu har Tid til det, og dels ogsaa for at der muligt kan være noget imellem, der har Interesse. Jeg har mine gamle Søfartsbøger at holde mig til, ellers var meget af det anførte ikke blevet medtaget.

Men hvis efterfølgende kun læses for at finde Grunde til Kritik eller Ringeagt, lad da disse Blade gaa al Kødets Gang. Jeg har levet længe og prøvet meget forskelligt, og er sluppet godt fra det, hvilket for mig ofte har været en Gaa-de, men der maa jo være nogen, der trækker i Ttaadene, for jeg har ofte været i den Situation, at jeg har set, hvor lidt man selv magter.

København 1 1955.

Chr. Funck-Rasmussen.

Der fandtes ikke noget den Gang jeg var 4-5 Aar, der hed Børnehaver, men i Byen var der 2 ældre Søstre Frøkenerne Holst, der holdt en Slags Skole for mindreaarige, altsaa for Børn under Skolealderen. Der blev jeg anbragt. For der blev sagt, at jeg var meget livlig, ustyrlig og vel ogsaa L l uartig, og uopdragen har jeg vel ogsaa været, da jeg ikke kan indse, hvor jeg skulde kunne have faaet Opdragelse fra. Fra Hjemmet i alt Fald ikke, Fader var en Husmandssøn, og Moder en Gaardmandsdatter. Faders Interesser i Fritiden var Skrivearbejde. Han laante Bøger forskellige Steder, bl.a. fra det Kgl. Bibliotek, og han tog Uddrag af dem af det, der havde Interesse for ham. Og saa var han politisk interesseret, hvilken Interesse han ofrede meget Tid paa. Og Moder havde overhovedet ingen Interesser af nogen Art ud over sig selv. Vi Unger levede i Strid og Kiv indbyrdes, og der var overhovedet ingen Samfølelse mellem os.

Ingen havde Interesse for, hvordan vi saa ud i Tøj-
et, og vi var meget daarligt udstyret med Klæder. Vi havde
det vi gik og stod i, som man siger, saa fik jeg en Flange
i Bukserne, maatte jeg selv se at sy det saa godt jeg kunde,
for ellers blev det ikke gjort.

Fader var paaholdende med mange Ting. Det kan jo være, han var nødt til at være det, for vi var jo mange, efterhaanden 7 sødske, og saa havde vi Faders Fader i Huset. Han var lam og sad i en Lønestol. Han tog Fader sig af med at lægge ham i Seng, og faa ham op om Morgenen og klæde ham paa. Saa havde vi en Pige og en Frøken, saa der skulde jo noget til.

Saa fik vi en svensk Pige, der hed Inga, og da Farfar jo var blevet saa gammel, at man ikke turde lade ham være alene i Kamret om Natten, var hun villig til at sove i samme Værelse som han, og hjælpe ham, naar det var nødvendigt.

Før den Tid havde jeg ligget i Værelset hos Farfar, og naar han kaldte om Natten, stod jeg op og vækkede Fader, som saa kom ind og hjalp ham. Men Fader glemte aldrig, at Inga havde passet ham, og efter Farfars Død i 1891, naar Moder ragede uklar med Inga, og beklagede sig til Fader, tog han ingen Notis af det. Moder var meget vanskelig for Pigerne, da hun jo ikke kunde noget selv, forlangte hun alt af Pigerne, og skældte jævnlig ud, for det meste uden Grund.

I Sommerferien, der varede hele August Maaned, var der Haandværkere paa Skolen. En Snedker, der reparerede Paneler eller satte nye op, og Murere, der hvidtede Loftet og Vægge i Klasseværelserne, og der blev ogsaa i vår Lejlighed lavet en Del Maling og Tapeter. Det var Byraadets Medlemmer, der kom og saa paa det, og de bestemte, hvad der skulde gøres, men da Mestrene var Byraadets Medlemmer, var der jo ingen Vanske-

ligheder med at faa noget lavet i Lejligheden. Og Moder fandt stadig paa noget, hun vilde have lavet, og noget hun vilde have forandret.

Jeg gik og talte med Haandværkerne, Jeg husker især en Snedker, hvis meste Arbejde bestod i at staa i en Klasse og se ud paa Torvet. Han var flink, og ham talte jeg meget med. En Dag, da han stod i Klassen og saa ud af Vinduet, sagde han i Samtalens Løb : "En 25 Øre er en dejlig Mønt, den er ikke ret stor, men man kan faa meget for den. Det undrede mig, som jo ikke havde meget Forstand paa Penge, og jeg spurgte ham da, : Hvad kan man da faa for en 25 Øre. Dertil svarede han, : Man kan faa et Pund Sukker, en Bayer og en Rulle Skraa . Han tjente vel nok 2 Kroner om Dagen, men da han havde 5 Børn, har han jo sikkert haft Besvær nok med Økonomien.

Det var jo smaa Tider, men der var heller ingen Jagt paa Folks Pengepunge, som der senere blev, da Cyklerne kom frem, og mange skulde have en saadan, og det skulde være straks, saa de blev købt paa Afbetaling, og det trak andre Udgifter med sig.

Selskabelighed var der ikke meget af, det var mest til en Kop Kaffe til Damerne og en Rømtoddy til Herrerne. Af og til med Maaneders Mellemrum var der Teaterforestillinger af omrejsende Skuespillere, og det gav jo Stof til mange Kaffe-sammenkomster. Naar der var Kaffe-fremmede hos os, købte vi 6 Vinerbrød. De kostede 24 Øre. De blev skaaret i 3 Dele, saa var der et helt Fad fuldt. Ellers var der jo i mange Hjem

faste Kortspils Aftner, hvor der især dyrkedes l'Hombre og Whist.

Paa Søndagene om Sommeren gik Familien ofte en Tur i Skoven, og jeg har senere tit tænkt paa, at Inga aldrig var med. Hun var altid hjemme. Men det var jo ikke fint at tage Tjenestepigerne med, xix der var en stor Kløft mellem dem og det saakaldte Herskab. Derimod var Frøkenen altid med, ogsaa altid til Kaffesammenkomster.

Jeg husker, at vi en Gang havde faaet Favnebrænde hjem fra Skoven. Det var stablet op i et Hjørne af Skolegaarden, (vi havde 4 Kakkelovne i Skolestuerne og 3 i Lejligheden at tænde op i hver Dag). En Arbejdsmand, der var arbejdsløs, kom op paa Kontoret og sagde: Jeg ser, at Overlæreren har faaet Brænde hjem. Jeg kunde godt tænke mig at skære det for Dem." Dertil svarede Fader,: Ja, jeg havde jo ellers tænkt at skære det selv.: "Det er der ikke noget at sige til", sagde Manden. Men da Faders Lyst til at skære nogle Favne Brænde sikkert ikke har været særlig udpræget, sagde han,: "Ja, vi kan ~~jægnxnxæde~~ jo gaa ned og se paa det. Saa gik vi, - jeg var med - ned i Gaarden og saa paa Brændet. I Almindelighed plejede Folk den Gang at faa skaaret Brændet med 2 Snit, altsaa i 3 Stykker, men Fader plejede altid at faa det skaaret med 3 Snit, altsaa i 4 Stykker. Det talte de om, og saa sagde Fader,: Hvad skal De have for at skære og flække Brændet. Manden sagde "12 Kroner". Fader sagde da," Skal vi sige 10 Kroner. Manden blev ked af det, kunde jeg se, men da han ikke havde noget at lave

slog han til. Det gjorde Indtryk paa mig, jeg glemte det aldrig, og endnu ser jeg Mandens nærmest vemodige Ansigtsudtryk for mig.

Legokammerater havde vi næsten ingen af. Den jeg husker bedst, var Søn af Hotelejer Bruun. Jeg kom ofte over og legede med ham i de mange Kælderrum, der hørte til Hotellet. Johan kom senere i S.K.. Jeg traf ham en Dag paa Børsbroen i København. Han var da udhalet med Straahat, blaa Cheviots Frakke og hvide Benklæder, hvad der om Sommeren den Gang var højeste Mode. Senere blev han selvstændig Skibsmægler og døde som en kendt Malerisamler, og sikkert ret velhavende.

Der var aldrig Tale om, at vi havde nogen af Skolekammeraterne hjemme hos os. Vi havde for øvrigt heller ikke noget Legetøj, saa der var jo ikke noget at interessere hverken os eller andre med.

Efter at jeg et Aar havde gaaet i Kommuneskolen, kom jeg i den i Byen værende private Realskole. Til denne hørte en Gymnastiksal, og da Kommunen ikke havde en saadan, laante de den til Kommuneskolens Elever. Saa jeg kan forstaa, at der har været en Slags Aftale mellem Ejeren af Realskolen og Byraadet, som sikkert har givet den private et Tilskud, og i denne aftale har der været en Pasus om, at Byraadet fik 4 Fripladser at besætte i Realskolen til Kommuneelever. En af disse Fripladser fik jeg, hvilket jeg opdagede i de sidste Skoleaar.

Vi havde en Bestyrer - han var sikkert en dygtig Mand-,

men naar han kom ind i Klassen, var vi alle angstelige, jeg fordi jeg var klar over, at jeg ikke havde læst paa Lektierne, og derfor ikke kunde noget, og de andre af en ubestemmelig Frygt for ham. Nu tror jeg nok, at han syntes, at det var forkert at give en Friplads til en som mig, der notorisk var doven(Lysten var for længst gaaet Fløjten) og stadig i de forskellige Klasser kunde holde mig som tredje nederst. Men der var ingen, der tænkte paa, at jeg var et Aar yngre end den næstyngste i Klassen.

Jeg husker en Gang, at Fader spurgte mig om, hvem det var, der sad neden for mig. Jeg sagde da G.Højjer. Fader sagde da: Det Fjols. Og nederst var Sagfører Gustavsens Søn. Fader: Haa, den Idiot, ja saa kommer du heller ikke længere ned.

Jeg var blevet saa grundig ked af at gaa i skole, at jeg kun havde et ønske, og det var at komme ud af den og komme i Smedelære. Jeg havde for længst talt med min Løremester om at komme i Lære hos ham, og det havde han lovet mig. Fader interesserede sig ikke særligt for, hvordan jeg reagerede overfor Skolen. Naar jeg kom hjem om Lørdagen med Karakterbogen, og havde faaet min Omgang Tærsk, skrev han i Bogen: Har faaet Prygl, og saa Underskriften, og stolt tog jeg Bogen med i Skolen om Mandagen, fremviste den for mine Klassekammerater, og afleverede den, - for at samme Komedie kunde gentage sig næste Lørdag og Mandag.

Som Dreng havde jeg ikke noget at beskæftige mig med i min Fritid. Læse gad jeg ikke, og med skriftligt Arbejde gik

det meget daarligt. Fristilene var uden Indhold, og naar Interessen mangler, kan man jo heller ikke forvente noget særligt. Fader lod mig gaa i Husflidsskole om Aftenen om Vinteren, men jeg fik ingen Penge til at købe Materialer for, saa jeg maatte for det meste nøjes med at se de andre arbejde.

Vi havde et lille Stykke Jord om et Morbærtræ. Det var adskilt fra Skolegaarden med et Stakit. Herinde havde Moder, som jo var fra Landet, prøvet at holde Høns, men det blev hun snart ked af. Saa lavede Fader et Bur af en ret stor Pakkasse, og saa fik vi Lov til at have Kaniner. Da jeg blev større, ca. 11-12 Aar, havde jeg faaet fat i en Ugle, der gennem et aabentstaaende Tagvindue var kommet ind paa en Skovfogeds Loft. Den var vi glade for. Men vi havde jo ikke Forstaaelse af, at Ugler er Natdyr og sover om Dagen, saa vi kom Dagen igennem til Buret og madede den med Lunge, som vi fik hos slagteren. Den blev senere aflivet og udstoppet. Et Pindsvin havde jeg ogsaa faaet fat i, men en Nat stak den af, og jeg saa den ikke siden. Jeg tror, at en af mine Skolekammerater, jeg havde vist den, har taget den. Da han havde en meget større Have, end vi, haabede jeg, at den fik det bedre hos ham.

Efter at have plaget Fader tilstrækkelig længe, fik vi Lov at faa Duer. Der blev sat en Tud ud gennem Taget mod Øst, og Dueslaget lavede vi selv af forskelligt Træværk, der laa paa Loftet. Efterhaanden havde vi over 20 Duer, men efter et Aarstids Forløb blev de alle slagtet, og saa var den Hertilighed forbi. Der skulde jo købes Foder til Duerne, og det

Moders søster - Caroline - vi kaldte hende tante Līne, var gift men en svendker, der havde været tjener hos greven på Halsted eller Jullinge. Han havde fået en gård i forpagtning - "Lundegård" og den havde han haft en del år siden han var holdt op med at være tjener. De havde 5 børn, hvoraf de tre var ældre end jeg og en datter på min alder, og en søn, der var 3-4 år yngre end jeg.

Der kom jeg i flere ferier om sommeren og det var jo en stor forandring fra den tilværelse, jeg ellers førte. Jeg var meget ivrig efter at hjælpe til og jeg husker, at jeg gik efter dem, der mejede kornet og fik lært at binde op, som det hed at binde negene. Der var 4 mand, der mejede og 4 piger bandt op, men nogen af dem må de have lånt, for på gården var der gårdmanden og en søn, 1 karl og 2 piger. Resten må have været udefra. Det var i de tider, da vejret var så godt, at kornet kunne stå og vejres på marken i flere dage. Så blev det kørt ind, ja, så var der liv i kludene. Jeg var med på stænget og var med til at stuve negene af vejen, så der blev plads til det hele.

Jeg husker, vi først tog ^{en} vinter bygmark. Kornet her var modnet før det på de andre marker. Da det var mejet, blev det kørt ind, og så blev det tærsket med det samme. Jeg husker onkel sagde, at det havde gibet 12 fald, og det var han rigtig godt tilfreds med. Det var i 90-erne. Nu ville det sikkert være en dårlig høst. Køerne, der stod på marken, skulle flyttes flere gange om dagen og trækkes til vanding og om aftenen gik pigerne ud og malkede dem på marken, hvor de stod. Så bar de mælken hjem i spandene. Det er som om vejret var bedre høstvejt den gang end nu. Et tordenvejr fik vi en nat. Alle var oppe og klædt på og det var et af de værste tordenvejr, jeg har oplevet, men der skete ikke noget ud over, at jeg fik den oplevelse med.

kostede Penge, og dem var det vanskeligt at faa af Fader.

Men saa fik jeg fat i en Allikeunge. Den var jeg og alle Skolebørnene glad for. Vi boede over Skolen, og Alliken var saa tam, at den kom, naar vi kaldte paa den.

Andenlæreren paa Skolen hed Rosenstand. Han var en Mand der i Halvfemserne var mellem 50 og 60 Aar, var ugift, og boede sammen med en Søster paa første Sal over Skolelokalerne i den anden Ende af Bygnængen. Han var Kordegn i Stedet for Fader. De havde en Aftale om det, saaledes at de delte Indtægterne. Saa førte Fader Kirkebøgerne, og Andenlæreren tog Kordegnearbejdet i Kirken, hvad han syntes at interessere sig for. Efter Kirketid om Søndagen fik vi 5 Unger 2 Øre af ham. Derfor blev købt en Sukkerstang, som han delte i 5 Stykker, og saa fik vi hver et Stykke. Det var vi meget spændt paa, og det var det eneste Slik, vi fik, og vi glædede os til det næste Ugen. + a

Tredielæreren i Firserne hed Petersen. Han gik altid med Seminaristkasket, og saa havde han sort Fuldskæg.

Lærerinde var en Frk. Andersen. Hun var Datter af en Dyrlæge i Byen og havde ingen Uddannelse af nogen Art.

Jeg husker, at vi i Byen havde 2 Gendarmere. De red en Tur ud paa Landet hver Dag, men alt var jo roligt, saa det var som om Dønningerne var ved at lægge sig efter de svære provisoriske Brydninger. Men det havde jeg ikke Forstand paa den Gang.

Rigsdagsvalg blev afholdt i Skolens Klasseværelser. Der

var opstillet et langt Bord, hvorved sad de Herret, der kontrollerede Vælgerne og ham, der førte Valglisten. Der var jo ikke hemmelige Valg, saa alt foregik for aabent Tæppe. Vi Unger var jo nysgerrige og stod ved Valgbordet og saa til. Det var jo en stor Begivenhed for os. Jeg husker, at en Vælger, efter at han var kontrolleret, af Listeføreren blev spurgt om, hvem han stemte paa, svarede Venstre. Saa sagde Listeføreren, at han maatte have et Navn paa den Kandidat, han stemte paa. Det vidste Vælgeren ikke. Saa sagde Listeføreren, at han maatte opgive et Navn, ellers kunde han ikke stemme. Vælgeren gik og kom noget efter tilbage, og da opgav han Navnet ~~Rindam~~ *Nilsen Grøn*, som var Venstres Kandidat. Det var antagelig i 1892. ~~1888~~. 1892

Valgdagen var en stor Dag i den lille By. Der kom jo en hel Del Mennesker til Byen, dels gaaende, og dels kørende, saa al Staldplads var optaget baade hos Købmænd og paa Hoteller. Nielsen Grøn blev nu ikke valgt denne Gang, det blev den konservative Martin Madsen Halsted der slog ham, til almindelig Fortrydelse for de talrige venstre Landmænd, der saa snart Valgresultatet blev bekendtgjort, spændte for og kørte hjem omgaaende.

valgt blev Dr. Holger Rindam

Endnu ved næste Valg i 1896 var der ikke hemmelig Afstemning, og ved Valget 1900 var jeg i Lære. Vi havde Fridag, og jeg hjalp til i Rossings Forretning, hvor vi havde en Skenkestue, som hele Dagen var optaget af tørstige Vælgere. Jeg husker en Strandkontrollør med Guldsnore paa Kasketten. Ham

havde jeg aldrig set før, og jeg vidste den Gang ikke, hvad en Strandkontrollør var. Han kom ind i Skænkestuen og satte sig og spurgte, om han kunde faa en ~~Ekognak~~ ~~Kognak~~ Kognak og Sodavand. Jeg serverede en Kognak og en dansk Vand. Da han havde drukket det, vilde han betale, og spurgte hvad han skyldte. 10 Øre, sagde jeg. Saa, hvordan regner De det ud, spurgte han. Jo, det er meget nemt, sagde jeg. 4 Øre for Sodavand og 6 Øre for Kognak. Han maa aabenbart have syntes, at det var billigt, for han sagde lige med det samme, :Maa jeg saa faa en til. Han har jo aabenbart maattet betale noget mere paa Bevertning.

Det var i de Tider, hvor Rossing tog et Oksenhoved Kognak hjem og tappede det af. I Løbet af Sommeren blev ca. 800 Flasker rensat og skyllet og sat paa Stager og tørret i Solen. Saa begyndte Aftapningen. Der blev proppet og sat Kapsler paa, og flotte iøjnefaldende Etiketter, og den halvmåneformede Etiket med de tre Stjerner blev sat paa Flaskenalsen. Og saa kostede den 1 Krone Flasken, men i Julemaaneden 50 Øre. Med trykt Pris 1 Krone paa Etiketten. Landpostbudene havde faaet Fidusen. Om Morgenens, naar de gik fra Posthuset, svingede de ind i Forretningen og fik fyldt deres Tasker op med Kognaksflasker, som de solgte paa Landet for 1 Krone, saa de tjente kun 100 %.

Paa Skolen var en Kvist, og i dette Værelse havde Fader Kontor i en Del Aar. Det var saa upraktisk som tænkes kunde, for der kom jo mange, der skulde have skrevet noget ind i

Kirkebøgerne, baade Barnedaab, Vielser, Begravelser o.s.v. og da Fader ikke holdt bestemt Kontortid, kom der jo Folk fra Landsognet om Aftenen efter Fyraften, og Vinterdage, naar det var mørkt tidlig paa Dagen, maatte de jo tage de stejle Trapper i Mørket, hvor de mange Gange maatte famle sig frem. Men her var jo godt for Fader at være i den Tid, han ikke var i Skolen. Her var Fred og Ro.

Over Kvisten var et lille Loft, og der havde vi - Carl og jeg - fundet op. Her havde vi en gammel Petroleumslampe, og her kunde vi i Ro og Mag uden at risikere Opdagelse, sidde og ryge en Cigaret eller en fra Fader hugget Cigar. Men her laa ogsaa en gammel Kirkebog i Læderbind, og den forsøgte vi jo at læse i. Der var alt skrevet med gotisk Skrift, men vi kunde dog læse en Del af det. Vi blev i alt Fald klar over, at der var indført Fødsler og Dødsfald fra 1797. Saa gammel var den. Men vi turde jo ikke sige noget om den til Fader, for vi var jo bange for, at han skulde blive gal over, at vi var gaaet op paa det Loft.

Men saa blev det Sommerferie, og Fader kom fra Boghandleren, hvor han havde købt en Protokol, og paa hans Kontor laa den Kirkebog fra Loftet. (Troede jeg). Da jeg saa Kirkebogen, spurgte jeg Fader, om han havde været paa Loftet og hentet Bogen. Det forstod han ikke. Han sagde: Hvad er det for noget Vrøvl. Jeg sagde da, at der laa en Bog paa Loftet lige til den, der laa paa Bordet. Det mente Fader ikke var rigtigt, og han sagde da: Du skal faa en Krone, hvis du kan finde en

Bog Mage til denne.

Jeg gik da op paa Loftet, fik fat i Kirkebogen, og tog den med ned paa Kontoret. Fader vilde næsten ikke tro sine egne Øjne. Han sagde: den Bog har der været søgt efter og skrevet meget om i nogle Aar. Provinsarkivet skulde have den, og der var kun dette ene Eksempplar, og det er Kordegnens. Det er altsaa Præstens Eksempplar, der i mange Aar har ligget paa Skolens Loft. Det er aldeles uforstaaeligt, hvordan og hvornaar den er kommet derop. Jeg skulde have 40 Kroner for at skrive Kirkebogen af i Ferien, nu er jeg fri for det. Ja, sagde Fader, nu tjener jeg ikke de 40 Kroner, men saa vil jeg bruge Ferien til andre mere interessante Ting.

Efterhaanden blev Fader ked af at have Kontor paa Kvisten, og saa fik han Kontor og et Værelse til hans efterhaanden ret store Bogsamling. Saa var baade vi og de fremmede fri for at gaa i Mørke, for der var aldrig tændt Lys paa Trapper og Koridorer.

Naa, Tiden gik. og en skønne Dag gik jeg lettet ud af Skolens Port, for at begynde en ny Tilværelse som Smededreng.

I Smedelære.

Det var jo interessant. Gnisterne sprang om os, naar vi slog paa det hvidglødende Jern, og det var jo utroligt at se, hvad der ved Hjælp af Hammer og Ambolt kunde blive af et saadant Stykke almindeligt Jern. + e

Og naar vi skulde lave Stenhamre. Mester var kendt for

sit udmærkede Stenværktøj. Stenhuggerne brugte meget forskelligt Værktøj til Digereparation paa Lollands Sydkyst, saa vi havde godt Svensk Staal liggende i mange forskellige Størrelser. Og naar der skulde laves en 25-30 Punds Hammer, var vi tre Mand til at slaa paa Loghamren for at lave Hul til skaffet. Saa blev man svedt. Men saa kunde det godt falde Mester ind at sige: Christian, kan du gaa over paa Bryggeriet og hente en Omgang Øl. Vi laa lige overfor et Bryggeri, hvortil vi leverede meget Arbejde, men jeg havde Indtryk af, at Smeden aldrig fik Betaling for det, saa en Omgang Øl - til 8 Mand - var jo et lille Afdrag.

Nu havde min Læremester haft Duer, og der var kun een tilbage, og den var efterhaanden blevet gammel, han mente 12 - 14 Aar. Den sad paa en Hylde i Smedien, og naar Mester kom ud og havde spist, havde han altid noget med til Duen, der var saa tam, at den blev siddende paa sin Hylde og aad af Smedens Haand.

En Dag efter Middag, da Smedene kom i Værkstedet, var Duen druknet i en stor Træspand, der blev brugt til at hærde stenværktøj i. Der har sikkert været for langt ned til Vandet, og naar Duen sad paa Kanten, og saa har den faaet Overbalance og er faldet i. Det var Smeden meget ked af, han savnede sin Due.

Men da jeg kom i Lære, tog jeg min Allike med. Den kunde gaa og flyve hvornhen den vilde, men der var især et sted i Værkstedet, hvor den holdt af at opholde sig, og det

var paa et Halvtag, der ragede ind i Smedien. Den kunde Mester godt lide, og han havde ogsaa en Bid med til den, naar vi kom fra Frokost. Da Svendene efterhaanden blev gale paa den, dels fordi den klattede, og dels fordi den raabte Klaus, forærede jeg den til en 10 Aars Dreng, der længe havde ønsket den. Men da den en Dag gik paa Havegangen, kom Katten og snuppede den.

Senere, da jeg sejlede, havde jeg først en Papegøje, og derefter Kanariefuglestutteri. Jeg har altid holdt meget af Dyr, især Fugle.

Mester tog altid selv den yngste Lærling til at hjælpe sig, men han blev jo ofte kaldt bort for at tale med Kunder eller for at sælge en Cycle. Saa plejede Lærlingen, som hjalp ham, at vente til han kom tilbage. Men jeg husker, at vi var begyndt at smede en Skovlefjeder, da han maatte af sted. Men jeg havde da været saa længe i Lære, at jeg havde set og hjulpet til med at lave adskillige Skovlefjedre, så jeg bankede videre paa Jernet, og vaimede det op igen flere Gange, og blev ved at smede, trods en af Svendenes Drilleri, til jeg syntes, den saa meget godt ud. Saa lagde jeg den paa Gulvet. Noget efter kom Mester ind, og saa sagde han: Naa Christian, vi maa se at faa den Fjeder færdig. Saa pegede jeg paa denⁿ, Han tog en Tang og tog Fjedren op og saa paa den, saa sagde han.: Den er god, nu kan du sætte den paa Skovlen. Det var jo en Triumf, for ellers plejede en ældre Lærling at gøre Arbej- 1 a
det færdigt.

Jeg husker en Dag, da vi stod og smedede,- Mester var ikke bange for at tale med sine Folk,- saa sagde han: Ja, jeg fror, jeg maa sætte Prisen op paa Hestebeslag. Han havde faaet 1 Kr. 80 Øre for at sko en Hest. " Jeg vil for Fremtiden have 2 Kroner. Det vakte jo lidt Opstandelse blandt Bønderne, naar de kom med deres Heste og skulde give 2 Kr. for 4 Sko med alt Tilbehør, men efterhaanden gik det over. Det maa have været i 1898. Ja, da fik man noget for Pengene. Svendene, der skraaede, gav 4 Øre for en Rulle skraa, 3 gode Cigarer kostede 17 Øre. En Pilsner paa Bewærtning kostede 10 Øre, et Stk. Smørrebrød 4 Øre, ja, det er enkelte Priser, jeg endnu erindrer. Jeg husker, da jeg endnu gik i Skole, at Inga sendte mig i Byen for at købe hende et Par Fingervanter. De var sorte og kostede 25 Øre. 20 Cigaretter kostede 10 Øre, men 10 Stk. DUKE kostede 25 Øre. Dem røg Postekspedienten, men han havde ogsaa efterhaanden faaet et Kasseunderskud paa 4,000 Kroner.- Naa men Lønningerne var jo ogsaa smaa. En gift Svend havde 12 Kroner om Ugen, en ugift fik Kost og Logi og 6 Kroner. Vor Pige havde 10 Kroner om Maaneden.

Efterhaanden kom jeg til Svenden med Hestebeslaget. Det var interessant at se de mange forskellige gode og daarlige Hove, og de mange Faconer Sko, man havde. Jeg fik lært at brække de gamle Sko fra, at virke Hove ud, at slaa Sko under efter at de var tilpasset, og at nitte op. Vi havde ofte Heste, der aldrig havde haft Sko før, og dem var der meget ofte stor Vanskelighed med, inden vi kunde faa spændt en Rem

XXX om Benet under Koden, saa vi kunde hale Benet i Vejret. Og saa gik det, men med Forsigtighed. Vi havde en Svend, Aksel Hammer, han var stor og stærk, og naar han fik fat i Benet, kunde det ikke nytte at Hesten sprællede, for han kunde holde den.

Vi havde ogsaa meget forskelligt Reparationsarbejde paa de den Gang benyttede Landbrugsredskaber. Der var Svensk Harver, og Plove af flere forskellige Typer. I de Tider eksperimenterede Bønderne en Del, især med Plove. Vi fik Plove hjem fra Leverandører i København. Det var mest tyske Reolplove, men ogsaa amerikanske blev anskaffet. De var med Staalmuldfjæld, og de skulde vende Jorden bedre, og saa var de muligvis lettere at trække for Hestene. Det blev der sagt.

Mester havde en Have. Den laa ca 15 Minutters Gang udenfor Byen. Han maa have haft den længe, for Flugttræerne var store. Der var ogsaa Asparges. I den Tid, hvor de skulde stikkes, kørte jeg paa Cycle om Morgenens ud og stak de tjenlige og lagde dem i et Hul i Jorden og dækkede dem til, indtil der var nok til et Maaltid.

Naar vi om Aftenen i Foraarstiden, og for Resten ogsaa om Sommeren var færdige med at spise, stod vi og snakkede i Porten ud til Gaden. Der var jo ingen Steder at gaa hen. Der fandtes kun Beværtninger, og det var der ikke Raad til. Saa, naar Mester skulde ud i Haven, spurgte han os, om vi vilde med. Det vilde vi godt, og naar vi kom derud, hjalp vi jo til med at hygge Kartoffler og skuffe Gange, men da vi var mange,

fik vi jo hurtigt noget fra Haanden. Og saa sagde han, at vi skulde have en Øl. Der var et lukket Lysthus i Haven, og under Bordet, der stod midt i Huset, var der en Kælder, og i den stod der altid en Kasse Øl. Jeg maatte saa tage en Omgang Øl op, og saa fik vi en Sludder, og derefter gik vi hjem ved halv Titiden.

Fader, der kom sammen med Smeden, og ^ahavde gjort det i mange Aar før jeg kom i Lære, havde ofte været med i Haven og faaet en Øl sammen med Smeden, og han havde vist Fader en Bagdør til Haven, som ikke var aflaaaset. Naar Fader af og til gik en Tur sammen med Moder, gik han ofte derind og tog en Øl og lod den tomme Flaske staa paa Bordet, saa vidste Smeden, at Fader havde været der.

Jeg husker ogsaa, at Fader engang i November Maaned havde et Brev til en Hofjægmester, der havde et Gods med stor Hovedbygning ca. 10 Kilometer fra Byen. Det Brev skulde Hofjægmesteren have, og Fader skulde have Svar paa det samme Aften. Han fik da Lov at laane mig, og jeg fik en af Smedens Cykler. Det var en af de den Gang meget gammeldags med tynde Gummiringe paa Hjulene. Jeg blev saa sendt af sted og drøede ud ad Hovedlandevejen saa godt, jeg kunde. Men da jeg skulde ned ad en Sidevej, som var meget opkørt af de mange Roevogne, maatte jeg opgive Cyclen. Jeg fik Lov at lade den staa i Gaarden hos en Bonde, og gik saa Resten af Vejen. Men det var drøjt. For det første var det jo buldrende mørkt, og for det andet var Vejen kun Huller og Vandpytter, saa jeg

maatte gaa væd ~~Korridor~~ Siden, hvor der laa skiftevis Skær-
ve og Grusbunker, men dem gik jeg over. Endelig naaede jeg
Hovedbygningen. Den saa ud til at være i to Etager. Jeg havde
aldrig før været paa saadan et Sted, saa jeg var ikke klar o-
ver, om jeg skulde ad Hoveddøren, eller om der var en Bagdør.
Derfor gik jeg rundt om Bygningen og tog den nøjere i Øjesyn
saa godt som Mørket tillod. Paa Frontsiden var der lyst i to
Vinduer, ellers intet. Paa Bagsiden var der lidt Lys i Kæl-
deren. Der var ogsaa en Dør, men den var laaset. Saa gik jeg
om til Forsiden og gik de faa Trin op af Trappen. Hoveddøren
var ikke laaset, men der var ingen Ringeapparat. Jeg gik da
ind, og indenfor var en Trappe med 5-6 Trin. Den gik jeg op
af. Da jeg var kommen op, kom der to store Hunde og begyndte
at snørre af mig. Jeg gik da baglæns langs Gelænderet om mod
Vinduet. Da jeg ikke kunde komme længere, begyndte Hundene
at gø. Jeg var jo ikke helt stolt over situationen, men saa
hørte jeg en Dør langt henne i en Gang blive aabnet, og en
Herre raabte, : " Er der nogen ". Jeg raabte tilbage: Ja, der er.
Det var Hofjægermesteren. Han kom da med en Staalampe i Haan-
den og tyssede paa Hundene. " Hvordan er De dog kommet her, "
sagde han. " Jo, sagde jeg, Døren var aaben, og saa gik jeg
herind, da jeg ikke vidste, om der var andre Indgange. " Det
kan jeg ikke forstaa, sagde han, for Døren plejer at være laa-
set. Jeg sagde da, at jeg havde et Brev, og det skulde jeg
gerne have Svar paa med tilbage. Da han havde set Stemplet
paa Konvolutten, hvem det var fra, sagde han til mig om at

gaa med ham, og vi gik da gennem den lange Gang og ad en Trappe ned i de nedre Regioner. Vi kom ned i en stor Stue, hvor der var dejligt varmt, og om Kakkelovnen stod en 10 - 12 Par støvler til Tørring. Saa kom Husjomfruen, og Hofjægermesteren gav hende Besked om, at jeg skulde have lidt Smørrebrød, og saa sagde han, at jeg maatte vente til han havde set, hvad Brevet drejede sig om, og til han havde besvaret det.

Jeg fik Smørrebrød og en Hof (den første, jeg har faaet), og var ikke færdig med at spise, da Hofjægermesteren kom ned ad Trappen. Saa sagde han, : De maa aflevere dette Brev i Aften, ser De Overlæreren. " Ja, sagde jeg, " De er maaske hans Søn. Det kunde jeg jo ikke benægte. Saa takkede jeg ham for Maden, og han gik op. Jeg spiste færdig, takkede Husjomfruen og sagde Farvel. Det gik tilbage ad den opblødte Vej.

Bondefamilien var for længst gaaet i Seng, men Cyclen havde de stillet udenfor Porten. Da jeg var kommet dertil, gik det forholdsvis rask paa Skærveknuseren, og jeg var hjemme med ~~mit~~ Brevet ved ellevetiden. Det drejede sig om, om Hofjægermesteren vilde være Folketingskandidat, hvilket han ikke vilde.

Saadanne Erinder fik jeg ofte, men naar jeg skulde ud til Bønderne for min Læremester, var det heldigvis altid om Dagen. Saa var det som Regel altid med Besked om, at de kunde afhente en Plov eller et andet Redskab, der var kommet fra København.

Det var faldet i min Lod som yngste Lærling at feje Ga-

Når det var tordenvejr, blev der holdt vagt i kirketårnet, for her kunne de se, når lynet havde tændt. Telefoner var der jo næsten ingen af. Så blev sprøjterne trukket ud af sprøjtehuset og en vagnmand leverede heste og kusk. Så kørte de ud på landet til branden, der som regel var brændt ud, når de endelig kom. På landet havde de ingen sprøjter. Jeg husker et tordenvejr en nat, hvor vi for en gangs skyld stod op. Vi kunne se 9 brande i byens opland, men det var da heldigvis sjældent, det var så slemt.

Sprøjteøvelse blev holdt een gang om året på torvet, Så var hele byen på benene.

Det årlige sommermarked var i begyndelsen af juni. Det var en stor dag for by og land. Forretningerne havde rejst telte på torvet og der kom karuseller og gynge udenbys fra. Det må have stammet fra længst forsvundne tider. Folk fra landet strømmede til. men der var jo heller ikke ret meget, der kunne give folk en dag ud af det.

den Lørdag Eftermiddag, og da den Skole, jeg havde gaaet i, laa omtrent overfor Smedien, kom mine gamle Skolekammerater fra Skole ved den Tid, jeg fejede Gade. De læste nemlig til Præliminæreksamen. Jeg havde en gammel Spand til Gadesnavset. Saa raabte de: Det er en gammel Lokumsspand. De troede, de kunde gøre mig ked af det, men jeg raabte bare tilbage,: Ja, det ved jeg da godt. En Smedelærling havde paa den Tid mange forskellige Job.

Paa Pladsen bag Smedien blev der lavet et Savværkeri. Denne Plads tilhørte Byens største Købmand Frits Rasmussen, som her havde en stor Bygning, han brugte til Korn, og paa Pladsen var oplagret Tømmer. Pladsen blev rømmet, og Savværket opført. Maskiner blev installeret i Bygningen, og det har sikkert været Frits Rasmussen, der har staaet bag Foretagendet. Vi fik en Del Arbejde for Savværket, bl.a. ogsaa med at lodde Baandsavklinger.

Men en varm Sommerdag gik der Ild i de Spaaner, der blev hældt ud foran Fyret til Dampkedlen, og Ilden tog Magten fra Fyrbøderen, der gjorde, hvad han kunde for at slukke. Saa det varede ikke mange Øjeblikke, før hele Savværket stod i Brand. Der blev slaaet Brandalarm, og Borgere og Arbejdere fra alle Sider fik slæbt de antikverede Sprøjter ud af Sprøjtehuset, og saa begyndte der en Transport af Vand. Det maatte jo pumpes op fra alle Brønde og køres til Sprøjterne, saa Tilførslen var meget ujævn. og det blev et magtigt Baal. De saakaldte Brandmænd var straks klar over, at det Baal kunde

ikke slukkes, saa de koncentrerede sig om at forhindre, at Ilden bredte sig til tilstødende Bygninger. En Overgang var Cycleværkstedet, der havde Gavl mod Skærreriet, stærkt truet, saa Brandmændene overdængede Værkstedet med Vand, naar de havde noget. Efter 3-4 Timers Forløb var den værste Fare over, men det brændte stadig i alt det Træ, det laa i Skærreriet, saa der var Brandvagt hele Natten. Det var jo for en saa dan lille By en Begivenhed af Format. Skærreriet blev opført igen, men saa blev der foretaget de Brandsikringer, der var forsømt i første Omgang.

Men imidlertid var der dannet et Aktieselskab, som købte en lille Damper paa Flydedokken, og Maskinmesteren om Bord med Ejgil Hansen. Han var Søn af Bestyreren af den ved Saks-købing liggende Sindsygeanstalt. Den Damper interesserede mig, og jeg var mange Timer om Bord hos ham, og han forklarede mig Dampens Gang gennem Maskinen o.s.v., og jeg var ogsaa en lille Tur ude at sejle en Søndag til Fejsø. Saa vidste jeg, at jeg vilde være Maskinmester.

Imidlertid gik vi jo paa Teknisk Skole om Aftenen om Vinteren. Om Sommeren arbejdede vi fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften med $1\frac{1}{2}$ Times Middagshvil, om Vinteren fra Kl. 6 til 6, saa kunde vi lige naa at vaske os, spise og være paa Teknisk Skole fra 7 til 9. Og havde jeg ikke faaet særlig Ros af Lærerne paa Teknisk Skole, som Fader var Forstander for, havde jeg vel næppe faaet Lov til at læse til Maskinist, men som Forholdene laa, gik Fader med til at financiere Foretagendet.

Da jeg havde lavet mit Svendestykke - en Kopipresse - efter 4 Aars Læretid, kom jeg til Flydedokken i København som Forbunder, da jeg jo skulde have Værkstedstid fra Virksomheder, der lavede Dampmaskiner.

Paa Flydedokken og i Maskinskolen.

Paa Flydedokken fik jeg en Timeløn paa 20 Øre, takket være Direktøren - Uggerløse, der havde gaaet i Skole i Helsingør hos Fader, og Forbindelse mellem dem var opretholdt gennem Aarene siden da. Jeg tjente altsaa 12 Kroner om Ugen, gav 10 Kroner for Kost og Logi, og havde altsaa 2 Kroner til Sporvogn og andre Fornødenheder. Efter at have boet forskellige Steder paa Amager og Christianshavn, boede jeg en Tid i Gammeltoftsgade, da Maskinskolen var i Ole Suhrs Gade, og maatte om Morgenene gaa til mit Arbejde paa Christianshavn, hvor vi begyndte Kl. 6, saa jeg maatte jo tidlig op, da jeg gik til Flydedokken. Jeg skulde jo paa Skole om Aftenen, og saa maatte jeg, for at naa det til Tiden, bruge Sporvogn.

Flydedokken var en god Arbejdsplads, og jeg havde flere gode Kammerater, som jeg paa Grund af min senere Omflakken ikke har haft Forbindelse med. Værkføreren hed Strømberg, og han blev gal paa mig, bl.a. fordi jeg fik venstre Haand i en Smergelsten, der trængte haardt til at rettes op, og som jeg sleb en Dorn paa. Stenen nappede Dornen og en Del af min Lillefinger. Da der en 8 Dages Tid senere kom en af de gamle Svende til Skade paa samme Maade ved samme Smergelsten, blev stenen afrettet.

Ellers havde vi en Værkfører Florin, og senere, medens jeg var der, ogsaa hans Broder Robert Florin. Begge estimerede og afholdte. De var fra Helsingør, og jeg havde Indtryk af, at den ældste Albert Florin kunde huske Fader fra den Tid, han var Lærer i Helsingør. Robert traf jeg mange Aar senere paa en Sporvogn i København. Han var da i et Arkiv.

Jeg gik altsaa paa Maskinskolen samtidig med at jeg arbejdede om Dagen, det kunde man den Gang. Kun de 2 sidste Maaneder før Eksamen maatte Arbejdet indstilles, og jeg fik da Lov til at udsætte Afslutningen af min Læretid de 2 Maaneder. Der blev forlangt meget af os paa Skolen. Vi havde en meget dygtig Maskinlærer A.B.C.Hansen. Dem der har haft ham til Lærer glommer ham aldrig. Han blev senere Direktør for Tuxham. Skolen var den Gang i Nørregade.

Af Eleverne der vil jeg kun omtale een. Han var Jyde og havde en god og hurtigt opfattende Hjerne. Han ragede et Hoved op over os andre legemlig set, og det varede ikke lange, inden han havde duperet Lærerne, dom saa et særligt Lys i ham, *fs* og mente, at han ogsaa intelligensmæssigt set ragede et Hoved op over os andre. Os andre regnede han ikke med, han svømmede gevaldig ovenpaa.

En 14 Dages Tid før Eksamen, som fandt sted paa Orlogsværftet, blev der paa Skolen holdt en Prøveeksamen. Jyden fik 109, højeste Points var 112. Jeg havde nu ikke rigtig Fids til ham, saa jeg vilde bedømme ham til en god Eksamen paa 80 - 90. Jeg fik 101, hvilket overraskede mig. Det havde jeg

jo aldrig tænkt. Jeg havde været glad for lidt over Halvdelen. Men ved den rigtige Eksamen paa Orlogsværftet fik Jyden 84, og jeg fik igen 101, hvilket Jyden aldrig tilgav mig. Jeg fik jo ved et Spil af Skæbnen en Del at gøre med ham senere.

Naa, det var Aarsagen til, at Fader financierede min Læsning til anden Del af Maskinisteksamen og Tillægsprøven i Elektroteknik, som jeg tog Aaret efter i Maj 1903.

Jeg havde i den Tid, jeg var i Lære, og medens jeg læste, ført en noget omflakkende Tilværelse, og ikke haft noget rigtigt blivende sted at bo. Først boede jeg i Petersgade paa Amager. Den eksisterer endnu, men har faaet Navneforandring til Hannoversgade. Saa flyttede jeg til Dronningensgade paa Christianshavn. Derefter boede jeg en Del Maaneder i Gammeltortsgade. (Da laa Skolen i Ole Suhrsgade). Derfra flyttede jeg til Nansensgade, og senere til Nørre Farimagsgade. (Skolen laa da i St. Peters Stræde). Men jeg har ogsaa boet i Tordenskjoldsgade og i Brogade paa Christianshavn. Den eksisterer ikke mere. Naar jeg har flyttet saadan om, skyldes det, at jeg har indrettet mig bekvemmest muligt af Hensyn til Arbejde og Skole. Men det var jo ogsaa nemt den Gang at flytte, for Avisernes Spalter var fyldt med Annoncer om ledige Værelser, saa det var jo nemt at skifte Kvarter. I Brogade har jeg endda boet flere Gange, sidste Gang, da jeg arbejdede paa Orlogsværftet.

Til Søs.

Saa vilde jeg til Søs, men der var mange Maskinister paa Redernes Ventelister. Da det heller ikke var muligt at faa

Arbejde, fik jeg Tjans som Kullæmper i S/S Moskow, en af D.F.D.S Dampere, der sejlede mellem Libau og Hull. Her i Skibet var der 1 Donkeymand, 2 Fyrbødere og 1 Læmper. Donkeymanden vilde sætte ondt mellem Fyrbøderne og mig, men han kom heldigvis i Land i Holtenau paa Grund af Sygdom. Skibet sejlede med Jøder, der udvandrede fra Randstaterne, og vi havde Heste paa Fordækket. Vi kunde have ca. 120-140 Jøder og 80-90 Heste paa een Rejse. Naar Skibet kom til Libau, kom de russiske Toldere om Bord. Deres Uniform havde et grønligt Skær, som jeg efterhaanden opdagede var internationalt, men de var snavsede, og fedtede paa Frakkeopslag og Armer, og trængte til at faa vasket Hænderne, de var i det hele taget ret uappetitlige at se paa. De undersøgte Skibet for smuglergods, og kom ogsaa i Kamre og Lukafer. Haben sie Revolver, ~~hæve~~ Gewehre, Fotografiapparaten, Spielkarten o.s.v. en lang Remse, som de lirede af. Den kunde vi efterhaanden ogsaa udenad. Naar Skibet skulde sejle fra Libau, blev det undersøgt fra ~~Ende~~ Ende til anden, ogsaa i Kamre og Lukafer, og Skabe blev aabnet for at se, om der var efterlyste Personer. Naar alt var i Orden, kom Jøderne, som havde opholdt sig paa Kajen, hvor deres Papirer og pas var eftersat af Politiet, om Bord, og saa sejlede vi.

Jeg havde 45 Kroner om Maaneden og nok at rive i, men det var bedre end ingenting, og det kom mig senere til Gode, at jeg havde haft den Tjans.

Imidlertid havde en smart Jøde haft fat i de 2 Fyrbødere,

~~XXXXXX~~

og vilde have dem til at tage nogle Jøder ~~med~~ uden Pas om Bord, gemme dem, og smugle dem ud af Landet. Det gjorde de næste Rejse. En Jøde blev installeret i Fyrbøderlukafet og gent under de nederste Køjer. Eftersynet fandt ~~den~~ ikke, og *III han* alt gik godt. Han gik i Land i Hull. Næste Rejse havde de taget 2 Mand om Bord, gent dem som forrige Gang, og da vi var afsejlet, og det var blevet mørkt, blev de sendt op mellem alle de andre Jøder. Men det var ved at gaa galt i Hull. For ved Eftersynet af Papirer og Pas, og Eftertælling, stemte det jo ikke med de officielle Papirer. Men paa en eller anden Maade gik det i Orden.

Fra Hull gik vi undtagelsesvis til København. 1. Mester Schønheider, der havde faaet at vide, at jeg var Maskinist, syntes at jeg ikke skulde gaa der som Kullømpet, hvorfor han omtalte det paa Kontoret, (hvor min Ansøgning laa), og jeg blev da taget i Land fra Skibet, uden at jeg fik andet Arbejde. Men jeg var alligevel glad for at jeg var sluppet fra Skibet, for jeg vidste jo ikke, hvad der kunde hænde med Jøderne, og saa vilde jeg jo faa Skyld for at være med i Komplottet. Ja, jeg kunde komme paa D.F.D.S.'s Værksted, men da der var Blokade fra Forbundets Side, grundet paa en Pensionsordning, Selskabet havde tilbudt Arbejderne, og som var akcepteret af 8 Mand, turde jeg jo ikke tage Arbejde der, da jeg jo ikke vidste, hvad Fremtiden kunde bringe. Saa gik jeg og havde ingenting at bestille.

Jeg tog da til Hull med S/S Zero. Om Bord var en en-

gelsk Fyrbøder, der havde været paa Kommunehospitalet i 3 Uger og blev hjemsendt af Konsulatet, og saa var der en Dansker. Han havde været vestindisk Soldat, havde været i engelske Skibe i flere Aar som Fyrbøder, og havde nu været en Tur i København, men da der ikke var noget at faa der, tog han til England igen. Da vi kom til Hull, bad jeg Tømmermanden om at passe paa min Køjesæk, til jeg fik et sted at anbringe den. Saa gik vi hen ad Kajen for at komme til Byen. Da vi havde gaaet et lille Stykke, mødte vi en Herre, der havde en Kasket paa med et eller andet Emblem. Han spurgte os paa Dansk om vi var Skandinavere. Jeg sagde da, at vi var 2 Danskere og 1 Englønder. Han fortalte da, at han var Bestyrer paa Skandinavisk Sømandshjem, og spurgte, om vi vilde bo hos ham. Jeg sagde da, at det vilde vi gerne, men vi havde ingen Penge. (Jeg havde 18 Øre, de andre ingenting). Ja, den var jo gal, for han skulde have 10 shillings om Ugen, og de skulde betales forud pr.Uge. Saa tog jeg en Anbefaling op af Lommen. Den var skrevet af Formanden for Industriforeningen i Saksøbing Inspektør R.Nielsen, som en Kvittering fra Teknisk Skole. Da han havde læst den, sagde han, at jeg godt kunde komme ind paa Sømandshjemmet. Hvad saa med de 2 andre, spurgte jeg. Ja, saa maatte den vestindiske ogsaa komme med. Engelskmanden vilde han ikke have, da der var et engelsk Sømandshjem i Byen. Vi fik ~~xxxxxx~~ Adressen Wiltonstreet 21 eller 23. Saa fik vi fat i Køjesækken, og Engelskmanden fik det Kluns, han havde og sjoskede med. Da vi kom til Sømandshjemmet, var jeg inde paa

Kontoret og blev skrevet ind, og saa sagde jeg, at Engelskmanden var gaaet med og stod her udenfor. Da Bestyreren ikke vilde have ham ind, sagde jeg, at jeg vilde betale de første 10 shillings for ham, naar jeg fik Hyre. Saa kom han ogsaa med. Vestindieren, der kun havde det han gik og stod i, havde uden mit Vidende sagt til Bestyreren, at hans Tøj var med i min godt stoppede Køjesæk. Saa Bestyreren fik et nogenlunde tilforladeligt Indtryk af sine nye tre Logerende.

Jeg fik Hyre en Ugestid efter med en gammel Skotte s/s Loch Etive, tidligere Indiefarer, nu Kul og Kornslæber til Genua med Kul og fra Odessa med Hvede, og jeg fik 2 £ i Udgaafende. Jeg betalte for mig, hvad jeg skyldte, og 10 shillings for Engelskmanden, og saa tog jeg om Bord og arbejdede under de nye Forhold saa godt jeg kunde, og uden at rage alt for meget uklar med den stærkt blandede Besætning. Der var Nordmænd, Svenskere, Danskere, Spaniere, Italienere, Skotter og Engelskmænd. Rundturen endte i Bristol, efter en meget stormende Hjemrejse. Paa Udturen gik vi gennem Korinterkanalen. Den havde jeg jo aldrig hørt Tale om før. I Odessa laa der Sne paa Gaderne. Studeforspand saa jeg mange af, og Studene var skoet med Jernslidplader. Naar Vognene skulde ned af de ret stejle Gader, blev der lagt Hemske under Hjulene. Hemskeene hængte i Kæder paa Vognene. Vi lastede Hvede. Skibet var paa Rejsen fra Genua gjort klar af Besætningen. Der var spulet i Lasterne, og de lavede et Træskod langskibs i Midten af Lasterne, og de blev afstivet med ret svære Bjælker. Bøndervog-

nene kom med Kornet i Sække. Det blev baaret op paa Skibet af Havnearbejderne og hældt ud i Lasterne. Efter nogle Dages Forløb var Skibet lastet, og vi sejlede.

Før vi naaede Bosporus fik vi et utæt Kedelrør i SB Kedel, og efter at Bukke med Brædder var oprigget, kom selveste 1. Mester og var med til at proppe Røret. Det var paa min og Thomsons Vagt, men det var klar paa et Kvarters Tid. Ja, Skibet var jo gammelt, saa det var jo naadig sluppet, for der gik ikke flere Rør paa den Rejse.

Saa gik Turen gennem Bosporus og Dardanellerne. Vi maatte stoppe og ankre ved Konstantinopel^{N)}, nærmest pro Forma. Men Tyrkerne vilde jo vise, at de endnu holdt Kontrol med Skibsfarten gennem deres Stræder. Men Sejladsen gennem Stræderne var interessant. Der er smukt op at Siderne paa de ret stejle Brædder. og Abd-ul-Hamids Palads laa helt ud til Kysten med en stor Park omkring. Og der var stor Trafik baade ud og ind af Strædet, og ved Konstantinopel var der Færgesfart til Skutari. Det var morsomt at se alle Tyrkerne med rød Fes. Naar de stod paa Dækket af en Færge, var det som om der var slaaet en Streg langs dem, og over Stregen var alt rødt. Kvinder saa vi ingen af. Naar Politi og Toldere var færdige med os, lettede vi og gik til Søs.

Nord for Afrika havde vi en stormende Kuling af Øst, som efterhaanden blev til Storm. Dørene agter til de 2 langskibs Gange, hvor Kamrene laa i Borde, stod aabne, men ellers var alt lukket og skalket. Jeg og Skotten Thompson havde Vagt

N) havde paa Liv og Igemsejsen

paa Fyrpladsen. Stormen tog til og blev orkanagtig, og en
• mægtig Sølullede agtenfra ind over Skibet, fyldte de 2 Can-
ge med samt Kamre, og da Dørene til Fyrpladsen stod aabne,
fossede Vandet ned. Klokken var 11,40 Nat, og jeg var alene
paa Fyrpladsen, idet Thompson var gaaet i Kulkassen for at
læmpe. Jeg sprang da i Lø i Borde, men Vandet fossede ned til
jeg stod i Vand til Knæerne. Fyres skulde der, saa jeg grave-
de Kullene frem af Vandet, og saa kom Thompson og hjalp til.
Men det varede længe ~~for~~ før Vandet var væk af Fyrpladsen,
idet Dørkladerne var af Støbejern og laa paa Træbjælker, saa
Dørken var jo ret tæt. Imidlertid har Skipperen indset, at det
var nødvendigt at faa Stævnen op mod Søen, saa han vilde ven-
de Skibet, hvilket er en meget vanskelig Sag i en Storm. Klok-
ken 12 blev vi afløst, og vi løb forud, hvor vi havde Lukar
under Bakken. Jeg vaskede mig og gik til Køjs, medens Skibet
tog nogle vældige Overhalinger. Men Thompson blev ved at staa
med Døren paa Klem og saa ud. Da Klokken var omkring halv et,
tog Skibet en Søl over Bakken, og saa vidste jeg, at vi nu laa
underdrejet. Thompson lukkede Døren og sagde: now she is turned,
and now I turn in. Han kendte Skibet, det var 4. Rejse, han var
med den. Samme Nat gik en anden af Rederiets Skibe-Loch Mary-
ned, og kun 9 Mand slap fra den med Livet i Behold. Men vore
langskibs Skodder holdt, ellers var vi gaaet rundt med. Det
var en dygtig og samvittighedsfuld Styrmand, der havde staaet
for Opstillingen og Afstivningen, saa man maa formode, at han
havde Erfaringen.

Efter at vi havde faaet lidt Kul i Gibraltar, grundet paa den af Vejret forsinkede Rejse, kom vi til Bristol, hvor vi blev afmønstret. 5 Mand af Besætningen rejste til Hull, en af dem var mig, og en anden var Englænder, der boede der.

Bestyreren af Sømmandshjønnet blev glad ved at se mig igen og fortalte, at da Englænderen fik Hyre og betalte sin Regning og fik at vide, at jeg havde betalt 10 Shillings for ham, løb Taarerne ned af Kinderne paa ham, og han sagde, at det havde ingen af hans Landsmænd villet gøre for ham. Saa de 10 Shillings var givet godt ud.

Jeg gik Ture i Dokkerne hver Dag, og det var meget interessant, for der var meget at se paa. I Albert Dok, hvor jeg ofte kom, laa der store engelske firemastede Barkskibe, der lossede Hvede fra Australien. De blev losset med hydrauliske Grejer med Vandtryk. I Land var opstillet Cylindre med Stemp-
ler i, og i Top af Stemplerne var der Blokke, hvori der var skaaret Tovværk, som gik til Blokke paa Cylindrenes Fundament. Naar der blev aabnet for Vandtrykket, gik Stemplet f. Eks. 3 Meter op, og saa gik Løberen maaske 12 Meter op efter Antallet af Blokskiverne. Enden af Løberen var skaaret igennem Skibets Losseboms Topblok. Kornet, der laa ~~køst~~ i Lasten, blev øst op i 1
1 Sække, og naar de af den hydrauliske Løber var kommet op paa Dækket, kurede de i Slidsker ind i Pakhuset. I Sejlskibene havde de jo ellers ikke andre Hejsegrejer end Haandkraft.

Jeg kom ogsaa ofte i St. Andrews Dok, hvor Trawlerne lossede Fisk. Det blev solgt ved Auktion, blev nediset paa Perro-

nen, og blev lastet ind i Toget, der holdt klar til at køre til London.

Efter den Tids Forhold var der jo endnu mange store Sejlskibe, der sejlede med Trælast, Korn og Kul. Og i Dokkerne i Hull laa der jo mange. Men man fik ikke set meget ~~tiixax~~ af dem, da Skroget ragede godt op over Kajen, og Takkelagen, set fra Kajen, var skyhøj, og om Bord kom man jo aldrig.

Men en Dag, da jeg nogle Aar senere havde Morgenvagt i S/S I.C.Jacobsen, og vi i diset Vejr var kommet et Stykke ind i den engelske Kanal for hjemgaaende, blev der slaaet Langsomt paa Telegrafien. Jeg anede ikke, hvad der var paa Færde, og der blev slaaet forskellig Fart og Stop flere Gange. Da der var gaaet et Kvarters Tid, blev der slaaet Fuld Kraft Frem, og jeg gik da op i Maskindøren for at se, hvad der var paa Færde. Og jeg skal love for, at jeg fik set et stort Sejlskib. Det var en fransk firemastet Bark med alle Klude oppe. Den var kommet ind i Kanalen, havde ingen Landkending haft i det fedtede Vejr, og havde saa signaleret til I.C.Jacobsen om, hvor vi var. Efter at de havde faaet Positionen pr.Flagsinaler, sejlede vi altsaa videre, men da jeg kom i Maskindøren, laa den tværs af os, og det var et overvældende Syn. Alle Sejl stod i Spænd i Brisen, men der skulde noget mere Vind til, for at den kunde følge os, saa den sakkede mere og mere agterud. Men det syn glemmer jeg aldrig. I øvrigt var der ogsaa i Antwerpen og Dunkerque mange 4 og 5 mastede Skibe fra de lange Ruter paa Østen og Sydamerikas Vestkyst. Det var mest franske.

Naa for at komme tilbage til Sømandshjemmet, saa blev jeg der Julen over, men da jeg kom hjem efter en Tur i Dækkerne den 31. December, fortalte Bestyreren, at en norsk Skipper og 1. Mester havde været der. De manglede en 2. Mester og vilde komme igen ved Totiden. De vilde give 110 Kroner om Maaneden. Jeg tog Tjansen, trods det. at jeg ikke havde Rejsetilladelse længere end til 1. Februar. Men de 110 Kr. fristede jo. Vi sejlede samme Aften. Skibet hed "C U B A", det havde gaaet i Frugtfart Cuba-New York i mange Aar, og var nu chartret af en spansk Reder. Det gik i Maanedstur - spanske Havne - England med Frugt op, og med Kul, Beg eller Brosten ned, og lossede i sydfranske og spanske Havne.

Skibet var blevet solgt til en anden Reder, og han forlangte, at Skipperen skulde sætte 50,000 Kroner i Rederiet. En paa den Tid meget benyttet Skik. Det kunde den gamle Skipper ikke, hvorfor han efter 14 Aar som Skipper i Skibet blev 1. Styrmand. Den nye Skipper hed Høye, og han havde ogsaa Kosten, og den var sløj, som den vel paa den Tid var i de fleste norske Skibe. Og ogsaa ~~egne~~ i mange danske.

Styrmanden fortalte, at da han førte Skibet, laa han ofte sammen med D.F.D.S.'s Skibe i New York, og her kendte han Skipperen i S/S Florida. De havde været sammen om Dagen, og saa inviterede Skipperen i Florida ham med om Bord til Aftens. Da de gik igennem den lange Gang til Kahytten, saa han, at der var dækket Bord i Messen til Officererne. Og det var som i Norge til Jul. Der var 1 Pilsner til hver Mand og en Flaske Akvavit. Det havde aldrig gaaet i en norsk Baad, for da han talte med Skipperen om det, sagde han, at de drak en Snaps eller to, men ikke mere. I en norsk Baad var ingen gaaet fra Bordet før Flasken var tom.

1. Mester lavede lidt Forretning paa disse Rejser. Han smuglede Krudt ind i Spanien. En Dag i Storesrummet viste han mig Krudtpakkerne, vel nærmest for at jeg skulde være forsigtig med Lys, og da der stod en Del Olliedunke paa en Hylde, tog han en ned og aabnede den. Den var fyldt med Krakmandler, som han havde taget af Ladningen, og den vilde han have med hjem til Norge. Naar vi kom i Havn, kom Tolderne om Bord, og dem fik han til at tage Krudtet i Land.

Men en Nat paa Vagten tog jeg Dunken ned i Maskinen, vejede den, tømte den for Krakmandler og puttede Tvist og Aske i. Øverst lagde jeg Tvist og nogle Haandfulde Krakmandler, saa lukkede jeg Dunken og satte den paa Plads. Han er jo nok blevet glad for den i Norge.

Men der blev stjålet af Ladningen. Der manglede nogle Kasser Appelsiner hver Rejse, og Styrmanden kunde ikke for-

staa, hvordan det gik til. Naar Skibet blev lastet, laa vi som Regel ud for Kysten til Ankers, og Appelsinkasserne kom paa Pramme. Hver Pram havde en Følgeseddel med Antallet af Kasser, og Styrmanden talte efter, og det passede. Saa hængte han sedlen paa en Krog i Bestiklukafet, og naar Fyrbøderne gik forbi den aabne Dør, nappede de en Seddel, og saa var der Uorden i Regnskabet.

En Nat i Søen kom Styrmanden ned i Maskinen paa min Vagt. Han laante en Lampe og gik ind i SB Kulkasse. Her var en Dør ind til Mellemdækket, hvor Appelsinkasserne stod paa Enden i lange Rækker. Den Dør var oprindelig til at lukke vandtæt, men i Tidens Løb trængte den til en ordentlig Reparation, bl.a. Lukkesøjlet, saa Døren stod som Regel aaben, og det var gennem den, Tyverierne fandt Sted. Nu havde Fyrbøderne lige været inde i Lasten og hugget en Kasse, og trukket den bagvedstaaende frem, saa Linien var i Orden. Men de havde ikke naaet at faa Kassen ud af Kulkassen. De havde lagt den ved Skoddet og lagt en Sæk over. Styrmanden kom ind med sin Osekrukke og stod op paa Appelsinkassen, uden at ane Uraad, traadte ind i Lastrummet og saa, at alle Kasserne stod paa Linie, ~~xxxx~~ saa det saa meget tilforladeligt ud, og han gik igen uden at faa opklaret, hvor Appelsinerne blev af. De blev spist, men havde Kosten været noget bedre, er det jo ikke sikkert, at Mankoen var blevet saa stor.

Baaden var lille, ca. 6 - 700 Tons, saa vi havde nogle forfærdelige Ture over Biscaya, men det gik ellers meget godt.

Jeg var mønstret ud paa 4 Maaneder, trods det, at jeg vidste, at jeg vilde blive indkaldt til Marinen i Februar, men 110 Kroner om Maaneden fristede jo. Skibet skulde efter de 4 Maaneder til Norge og overhales, men det blev forandret, saa den skulde sejle 1 Tur mere, hvorfor 1. Mester gerne vilde beholde mig der Maaned mere, men det vilde jeg ikke, og jeg gik i Land i Hull 5. Maj. Jeg kom da tilbage til mit gamle Sømmandshjem, som det altid var morsomt at have at falde tilbage paa. Nu havde jeg jo Penge paa Lommen, saa nu var Forholdene helt forandret. Jeg kunde drikke mig en øl, hvis jeg vilde, og det hastede jo ikke med at faa Hyre. Jeg vilde gerne med en Trawler, og en Dag i Dokken talte jeg med en Engländer, som viste sig at være den ene af de tre Brødre, der ejede 38 Ex Trawlere, Han havde været 3 Aar i Nakskov, og talte sikkert godt dansk, men holdt sig til engelsk. Han lovede mig en Tjans, saa snart, der blev en. Og det blev der nogle Dage senere. Højvandet var ved 11 Tiden om Aftenen, og da en Del Trawlere skulde til Søs, manglede en af dem en Kullæmper. De ringede da til Sømmandshjemmet, og jeg tog Tjansen, smed en Pose med Tøj om Bord og sprang selv bag efter. Trawleren hed "Imperial queen", og havde en Irlænder til Skipper. Vi fiskede ovre under Jyllands Kyst. Danskernes Bevogtningsfartøjer løb 10 Knob, men Trawlerne løb 12, saa der var ingen der regnede med 3 milegrænsen. Nu havde Danskerne imidlertid, uden at Engländerne vidste det, sendt 2 Torpedobaade til Esbjerg, og de skulde saa afpøtruillere Kysten. Vi var 4 Trawlere, der laa

indenfor Grænsen og fiskede, da Torpedobaaden Støren kom. Skipperen for ned i Maskinen og lukkede Stopventilen helt op, saa vi løb alt hvad Remmer og Tøj kunde holde med Trawlet ude, og slap ogsaa fra det, men de andre 3 blev afskaaret og taget med til Esbjerg. Skipperen var tidligere blevet taget, saa han vidste, hvad det kostede. Og han skældte da ogsaa godt ud, især paa mig, der var Dansker. Men jeg sagde bare til ham, at han kunde jo holde sig, hvor han havde Lov at være. Han var Irlænder.

En Morgen var Vagtskifte Kl. 8 opdagedes det, at der ed var Ild i Kulbunkerne. Saa blev Lugen over Kulkassen midtskibs taget af, og en Spuleslange sprøjtede Vand over Kullene. En forkert Søg slog over Forskibet, og Vandet fossede ned gennem Lugen, og saa var Ilden slukket. Lugen blev lagt paa og skalket, men der var meget Vand i Lasten. Pumpen ~~ikke~~ battede ikke, men vi havde en Ejector, som sad paa Maskincasingen, og den blev startet, men stoppede snart paa Grund af Kul i Bruseren. Jeg stod da paa Dækket ved Ejectorafgangen og satte Dækslet paa, hvorefter Dampen saa blæste Bruseren ren. Saa blev Dækslet taget af, og det gik godt et Par Minutter inden Bruseren igen var tilstoppet. Saadan gik Formiddagen med Cap on og Cap off, og Vandet svandt ogsaa i Lasten. Ved Ankomst til Hull viste det sig, at Ilden var opstaaet ved Skodet i Kulkassen mod Kedlen. Saa skulde der sættes et Afstandsskod op, og Kullene skulde læmpes forud, hvilket jeg gik i Gang med. Men saa kom Maskininspektøren og skulde se paa det, og

saa tog 1.Mester en Spade og arbejdede som en Vild saa længe Inspektøren var om Bord. Da han gik, smed 1.Mester Skovlen, og skældte mig ud over at det gik for langsomt. Jeg gik da op af Kassen, vaskede mig, tog mit Kluns og gik i Land. 1.Mester rasede og raabte, at han ikke vilde give mig Discharge. Jeg raabte til Gengæld, at jeg vilde blæse paa hans Discharge, og gik til Sømandshjemmet. 1.Mester havde ikke været lige nem at have med at gøre altid. Han var altid fuld, naar vi havde været i Hull og losset. Vi laa kun inde i 24 Timer. Saa var der indtaget Kul, Lasten var rensset, og der var kommet Is om Bord. Proviant blev leveret pr.Kontrakt, saa det laa paa Dækket, naar Kokken kom. 2.Mester var meget flink. Han inviterede mig hjem med sig, men den Risiko vilde jeg ikke løbe, da jeg havde hørt, at han havde 3 Døtre. Ellers var det interessant at være med de 3 Ture, jeg tog. Jeg saa, naar Trawlet blev taget om Bord og tømt. Hummerne spiste vi selv. Der var Sildenhajer, ca.1 Meter lange. De fik et Slag i Hovedet mod Lønningen og blev hevet overbord. Men Torsken blev skaaret op og gjort i stand og spulet og lagt paa Is i Lasten. Der var ogsaa andre Fisk, bl.a. Rødspætter. Men saa var der mange Søstjerner, og blegrøde Sæpindsvin og Krabber i alle størrelser. Torskeleveren tog Kokken sig af. Den blev lagt i Tønder og solgt til Medicinalfabrik. Naar Trawlet var tømt gik det ud igen, og i Løbet af $1\frac{1}{2}$ - 2 Timer var Fisken af Vejen og Dækket rent. Saa gik Fiskerne til Køjs. Men Trawlet blev taget hver 4. Time, saa meget Søvn fik de ikke. Vi levede ellers godt der om

Bord. Bagt Torsk til Frokost. Steg til Middag, Smørrebrød til Aftens. Dansk Smør, Marmelade og Ost m.m.m.

Jeg tog altsaa til Sømandshjemmet igen, men havde kun været der nogle Dage, da der kom Forespørgsel efter en Fyrbøder til S/S Louise, en af D.F.D.S.'s Skibe. En Mand var sprundet over Bord i Nordssøen, og jeg meldte mig. Jeg syntes det kunde være Sjov at komme en Tur til København. Og det kom jeg ogsaa, men jeg havde jo ingen Anelse om, st Skibets Bemandingsliste gik til Mønstringskontoret. Saa der kom Besked om at afmønstre mig. (27.Juli 1904). Jeg var da det man kalder stoppet, og gik da til Orlogsværftet, hvor jeg fik Arbejde som Maskinarbejder paa Olfert Fischerⁿ. I September kom jeg i Retten hos en elskværdig Assessor, som gav mig 2 Dage i Vestre Fængsel paa almindelig Fangekost. Der kom jeg ud Fredag Eftermiddag, og fik Klipfisk og Ællebrød om Lørdagen og Kødsuppe om Søndagen, og kunde ellers købe Smørrebrød, hvad jeg benyttede mig af. Jeg blev sluppet løs Søndag Eftermiddag, og kom hjem i Pensionatet i Brogade paa Christianshavn, hvor Værtinden ynkede mig. Hun var meget ked af, at jeg havde været i Vestre. Det var jeg ikke, jeg havde haft det godt, der var ingen Hundevagt, og saa havde jeg prøvet det.

Til Orlogs.

Den 21. September 1904 blev jeg ansat i den kgl.danske Marine som almindeligt Medlem, for jeg vil ikke kalde det som Soldat. Efter mange Oplevelser paa Hospital med daarligt Knæ, blev jeg udtaget til at sejle med S/S Absalon. Der blev for-

talt, at den skulde ud at sejle med 10 Kommandører, for at de kunde se, om alle de hemmelige Kendingsmærker i Land og til Søs var i Orden. Der blev udtaget en Del af Sjællandsgasterne, og jeg var altsaa en af dem. Vi blev stillet op paa Stribe, og Næstkommanderende (Malthé Bruun) udtog os til forskelligt. Mig tog han til Fyrbøder. Men jeg protesterede og sagde, at jeg lige var kommet fra Hospitalet, saa den Bestilling kunde jeg ikke klare. Saa blev jeg Chefsoppasser og Lampemand.

Skipperen kom om Bord, og saa skulde jeg og en Matros hente hans Kuffert i Nyboder, hvor han boede. Skibet laa da ved Langelinie. Da vi kom til Suensensgade, jeg tror det var No.9, og fik Kufferten, viste det sig, at den næsten var saa stor som et Klædeskab, og saa tung, at vi næsten ikke kunde slæbe den. Da vi var klar af Nyboder, kom en ung Fyr med en tom Trækvogn. Vi spurgte ham, hvor han skulde hen, og da vi sagde, at vi skulde samme Vej, fik vi Lov at laane Trækvognen mod at køre den. Vi læssede altsaa Kufferten paa og kørte ad Langelinie til, og den unge Mand gik og skældte ud, for han skulde ikke paa Langelinie, men det brød vi os ikke om. Vi afleverede Vognen til ham ved Skibet, - men gal var han.

Som Oppasser duede jeg sikkert ikke, men hver Kommandør havde en Oppasser, saa vi var jo nogle stykker. Vi laa i Havn hver Aften og sejlede om Morgen. Kl.7 Morgen skulde jeg vække Chefen (Komm.Nyholm), saa spurgte han om Vind og Vejr. Et lille Gummibadekar satte jeg paa Kanytsgulvet og hældte en Pøs Vand i. Det var i December, saa Vandet var koldt.

Saa tog han sit Morgenbad, klædte sig paa og gik i Kahytten eller Messen. Saa skulde jeg gøre i Orden, rede Køjen og slaa Natpotten ud. Det gjorde jeg meget omhyggeligt. Jeg gik med den ud af Døren, der vendte mod Land, gik agten om Huset, og slog den ud over Bord i Søsiden. Saa gik jeg tilbage samme Vej. Og Folk, der stod paa Kajen jublede. Det opdagede Chefen. Saa fik jeg Besked paa, at slaa Potten ud, naar vi var kommet til Søs. Vi sejlede om Dagen, og laa i Havn hver Aften. Vi var i Svendborg og mange andre Havne. I Middelfart gik Søfolkene og spulede Dæk om Morgenens. 2 Damer spurgte dem, om Prins Valdemar var om Bord. Saa siger den ene Sømand til den anden: gaa ind og sig til Prins Valdemar, at der er to Damer, der vil tale med ham. Det kan nok være, de kom af sted i en Fart.

En Formiddag vi sejlede begyndte det at regne. Alle Kommandørerne og Chefen var paa Broen. Saa ringede de, og jeg gik derop. Chefen sagde: Christian, kan De gaa ned i skabet ved Messen og hente Prins Valdemars Regnfrakke. Jeg kunde ikke se, hvilken der var Prins Valdemars, for der var mange. Jeg tog da en, der var revet et trekantet Hul i i Forpartiet. Det var syet med Uldgarn og Sejlmagerstæng. Den tog jeg paa Armen med det reparerede udad og gik op paa Broen. Jeg saa nok, at de alle smilede, men Chefen sagde, at det ikke var den. Jeg blev beordret ned med den, og en anden tilkaldt Oppasser fandt en Frakke, der blev antaget.

I Vordingborg gik to Kommandører i Land og rejste til

København. Saa var der Oppassere nok, og Chefen sagde da til mig, at jeg nu kunde nøjes med at passe Lamperne, og han tog en af de ledige Oppassere i Stedet. Som Lampemand gik jeg jo rundt i Skibet og samlede Lamper ind, og gjorde dem i Stand paa Banjen, og gik saa ud med dem og satte dem paa Plads.

En Aften, da Middagen blev spist i Officersmessen, stod jeg i Gangen udenfor og satte Lys i nogle Lygter. Opvarteren kom da med Fadet fra Messen, og der laa et stykke Haresteg. Det nappede jeg og puttede det i min højre Bukselomme. Opvarteren blev gal og skældte ud, for det skulde han jo have haft. Jeg fortsatte med Lysene, og da jeg rakte op og satte et Lys i en Lygte, kom Opvarteren og hældte Sovsekandens Indhold over Harestegen i min Lomme og sagde: har du taget Haren, skal du ogsaa have Sovs til. Jeg maatte jo skyndsomst hen paa Banjen og spise Harestegen og rense Lommen.

Som Lampemand kom jeg jo rundt i alle Kamre - der var jo ikke elektrisk Lys dengang - og saa kiggede jeg jo i Cigarkasserne, der stod paa Bordene. Naar jeg syntes, det kunde gaa an, nappede jeg en Cigar, og naar jeg sad paa Banjen og gjorde Lamper i Stand, tændte jeg den. Underofficererne, der havde Kamre paa Banjen, kunde jo nok lugte, hvad det var, jeg røg, og en af dem sagde til mig om at hugge en Cigar til ham ogsaa. Men det gik jeg ikke med til. Jeg sagde, at det var lige haardt nok, at jeg maatte hugge til mig selv. Vi havde jo hverken Tobak eller Penge, saa vi kunde jo ikke faa noget. og til Søs kalder man det ikke Tyveri, der holer man.

Efter endt Tøgt blev jeg Brødskeerer paa Logiskibet Sjælland. I April 1905 blev jeg hjemsendt, og saa stod jeg igen paa Gaden uden Arbejde og Penge. Ved et Træf fik jeg Arbejde som Kedelsmed hos Schmidt, Myging og Hyttemejer paa Nørrebro. Tillidsmanden kendte mig fra jeg var Dreng i Saksøbing. Paa den Tid havde han Arbejde hos Smed Hansen i Oreby, hvor jeg ofte kom. Der var travlt med at faa 10 Pasteuriseringsapparater til Tuborg færdige. De var langt fremme, da jeg fik Job, og en skønne Dag var de færdige, og det var vi 6-8 Mand ogsaa.

Jeg tog da en rask Beslutning og tog til Kiel sammen med Værtindens Søn, der var Kobbersmed. Jeg fik omgaaende ~~Ar~~ Arbejde paa Germaniaværftet, hvor jeg kom til at arbejde paa et Panserskib "Hessen". Det blev færdigt og gik paa Prøvetur, hvor jeg var med. Jeg havde Tryklejet at passe paa midterste Maskine. Mesteren hed Sachau, og han var 1. Mester i midterste Maskinrum paa Prøveturen. Vi gik fra Værftet Kl. 5 Morgen og efter at have været med 19 Knob henne ved Bornholm, kom vi ind og lagde til ved det kejserlige Værft Kl. 10 Aften. ~~Her~~ Her var vi en halv Sned Mand i ca. 10 Dage, og lagde sidste Haand paa Maskineriet. Vi meldte os da ~~R~~ paa Germania hos Sachau. Han skulde have Ferie, og jeg kom da til at arbejde paa en Undervandsbaad. Det var under den russisk japanske Krig, og Tyskerne skulde bygge 5 U Baade til Russerne efter franske Tegninger, som Russernes Allierede Franskmandene havde givet dem. Der var lavet en særlig Byggeplads paa Værftet, omgivet

af et højt Plankeværk. Her var Portner, saa vi maatte vise Tegn, naar vi skulde ind. Paa den Tid havde Tyskerne selv ingen U Baade. Disse U Baade var bygget i 9 Sektioner, beregnet til at sætte paa Jernbanevogne og køre til Vladivostok. Der gik 14 ~~xix~~ tilsynsførende russiske Officerer, og de var meget flinke. Russerne havde sikkert god Brug for Baadene, men om de nogensinde kom til Østen, ved jeg ikke.

Men en Dag faldt jeg, fordi et Brædt, jeg traadte paa, vippede, ned mellem to Bundstokke, og slog mit højre Knæ. Det var daarligt i Forvejen, og nu var det saa slemt, at jeg bestemte mig for at rejse hjem. Doktor Fughl i Sakskøbing saa paa det, og saa kom jeg paa Rigshospitalet i Amaliegade. Da der ikke blev gjort noget særligt ved det, rejste jeg hjem efter 3 Ugers Forløb.

Saa hjalp jeg til i Rossings Forretning. Rossing var ikke rask, saa nogen Gavn gjorde jeg vel, og jeg klarede da ogsaa Julemaaneden godt.

Til Søs i D.F.D.S.

I Januar 1906 fik jeg Brev fra D.F.D.S., hvor jeg mødte 29. Januar, samme Dag som Christian 9. døde. Jeg kom med S/S Ficara, og tank, den Assistent, der var der, var netop Jyden fra Maskinskolen. 1. Mester var Frederiksen, ogsaa kaldet Calop Frederik, og 2. Mester var Pantman, som var en meget behagelig overordnet. Jeg tror, han lærte mig at kende, og jeg havde Indtryk af, at han godt kunde bruge mig.

Men saa købte D.F.D.S. i Rotterdam en 9 Aar gammel

Passagerliner, der havde sejlet paa New York under Navnet Rotterdam. Den kom til at hedde C.F.Tietgen, og den skulde hentes i Rotterdam.

6 Assistenten, deriblandt Jyden og jeg, samt 31 Fyrbødere og Matroser skulde om Aftenen 8. April rejse med Toget over Kiel - Hamborg til Rotterdam. Der var lejet en Jernbanevogn til de 31, og vi 6 rejste paa 2. Klasse.

I Roskilde kom Konduktøren og gjorde Vrøvl. Han havde talt 32 Mand i den reserverede. Jyden var udset til at være Ekspeditionens Leder. Han havde været paa Kontoret og faaet Instrukser og Penge, og da de havde spurgt ham, om han kunde tale tysk, havde han svaret: som en Indfødt. Naa, han maatte saa hen i Vognen sammen med Konduktøren, og saa viste det sig, at en Karl, der sad og sov, var overtallig. Han blev sendt hen i en anden Vogn, og saa passede Tallet. Men i Korsør manglede 1 Mand. I Kiel var de fuldtallige. Her skulde Rejsegodset efterses af Tolderne, og saa fik Jyden saa travlt, han havde saa meget han skulde have lavet, bl.a. bytte Penge, saa han spurgte mig, om jeg vilde klare Tolderne. Det gjorde jeg, og vi kom i Toget. I Hamborg skulde vi skifte Tog, og her var 20 Minutters Ophold, hvor vi naaede at faa et Krus Øl og en ~~Rundtenom~~ Rundtenom. I Toget videre frem kom Togføreren og spurgte, om vi vilde spise i Osnabrych, hvor der var 2½ Times Ophold. Ja, sagde jeg, bestil 31 Kuverter opdækket med Øl til. Saa forsvandt han, han troede sikkert, jeg var gal. Men noget efter kom han igen og spurgte, om han havde mis-

forstaaet. Jeg forklarede ham da, at der var 31 i en anden Vogn, og vi vilde gerne have Bordet klar, saa vi ikke fik Vrøvl med Folkene. Dette i Forbindelse med en Mark var han n med paa, men Jyden havde glemt at tale tysk. Det var i Orden i Osnabrych, og vi 6 gik ind i 1 Kl. Restauration og fik en Middag, og for at drille Jyden bestilte jeg 6 halve Rødvind. Han blev gal, men betalte Regningen.

Ved den hollandske Grænsestation gentog Historien fra Kiel sig. Jyden havde travlt, han sagde med at bytte Penge, men det passede sikkert ikke, for han havde ikke ret meget tilbage af de 700 Kroner, han havde faaet med, og vi havde ikke mere at bruge Penge til. Vi kom til Rotterdam sent om Aftenen, og blev i en Sløbebaad sejlet ud til Skibet. Alt var mørkt, men nogle fremptryllede Stearinlys hjalp os til at finde nogle Køjer, saa vi kunde gaa til Køjs.

Maskineriet havde været adskilt for Eftersyn af Selskabets Inspektør, og vi gik i Gang med at samle. Der var nogle af D.F.D.S.'s Mestre om Bord. 1. Mester Eriksen, 2. Mester R. Rasmussen, 3. Mester Gjellerup og 4. Mester Revolverpeter. Han hed Petersen, men havde faaet sit Tilnavn for en Affære, han havde haft i Algier, hvor han havde noget udestaaende med en Droschekusk, han havde kørt med. De var blevet uenige om Betalingen, og saa havde Petersen trukket Revolver. Der blev dog ingen Blodsudgydelse ud af den Historie, men fra den Tid hed han aldrig andet end Revolverpeter. Han gik for Resten ud af D.F.D.S. og fik en Maskinfabrik i København. Men han

var lidt vidtløftig.

3. Mester Gjellerup var en rigtig behagelig Mand, og god at arbejde for. Han var jo min direkte Overordnede, idet han havde Kedlerne, og jeg var jomaltid paa Fyrpladsen, baade ved Land og i Sø.

Mange Aar senere, da jeg var Inspektør, var han 1. Mester i S/S Botnia, og jeg fik meget med ham at gøre, og han var helt igennem reel. Bl.a. laa Skibet i Helsingør og fik 32 Aars Klasse, saa der var jo meget at gøre, især med Kedlerne, og han var aldrig utilfreds med, hvad jeg bestemte. Skibet var klasset i Veritas, og Inspektør Saabye arbejdede jeg ogsaa godt sammen med, baade ved denne Lejlighed, og ellers ved de mange andre Arbejder i de forskellige Skibe.

R.Rasmussen kom jeg til at faa meget at gøre med, hvad vil fremgaa af det senere skrevne.

Vi kom altsaa til København med Skibet. Kamrene til 3. Klasses Passagerer skulde laves om og moderniseres, og vi havde faaet anvist nogle meget daarlige Kamre. Det blev der meget Vråvl over, og til sidst vilde Jyden og en anden Assistent have, at vi skulde sige vore Pladser i D.F.D.S.op. Det vilde jeg ikke, og protesterede, og saa var jeg jo en daarlig Kammerat. Men efterhaanden blev det vedtaget, at 2 Assistenten, Jyden og en anden, skulde gaa paa Kontoret og forelægge for Direktøren, hvordan Forholdene var. Det gjorde de, og Direktøren kom om Bord og saa paa det, og saa fik vi lavet 2 udmærkede Kamre til 4 og 5 Mand. Vi arbejdede Dag og Nat, og

Skibet kom af sted til Tiden. Der blev sat Søvagt, men vi maatte arbejde paa Frivagterne. Jeg vil her indskyde en Bemærkning om, hvad Søvagt er.

Naar man i Almindelighed gaar Søvagt, er det fordi der kun er 2 til at skiftes. Almindeligvis er Eftermiddagsvagten fra Kl. 1 - 7. Aftenvagten fra Kl. 7 - 12. Hundevagten fra Kl. 12 - 4. Morgenvagten fra Kl. 4 - 8. Formiddagsvagten fra Kl. 8 - 1. Naar man saa ikke fik Betaling for Overtid, kunde man risikere at komme paa Arbejde paa Frivagterne, og følgelig fik man saa meget lidt Søvn. Der blev paa Dækket i de fleste Skibe, hvor der var Fører, 1. og 2. Styrmand altid gaaet Søvagt. I Maskinen, hvor der var 2 Mestre, eller 2 Mestre og 1 Assistent blev der ogsaa gaaet Søvagt. I Maskinerier, hvor der var 3 Mestre og 1 Assistent, kunde man altid regne med at gaa treskiftet Vagt, altsaa 8 Timer Vagt i Døgnet og 2 Timer Arbejdsvagt, saaledes at man altsaa fik 16 Timers Tjeneste og 14 Timers Frihed. Disse Ordninger gik jævnt godt, men var 1. Mester en Proletar. blev han som oftest Despot, og saa kunde han finde de paa mange Ting, der skulde gøres, og saa gik det ud over Friheden. I større Skibe havde man 4 Mestre og fra 4 til 12 Assistenten, og her var der altid treskiftet Vagt med 2 Timers Arbejdsvagt. Søvagterne har sikkert været Aarsag til mange Uheld til Søs, idet næsten ingen havde faaet tilstrækkelig Søvn, og derfor var sløve paa Vagten. Messedrengene maatte i saa at sige i alle Skibe i Søen gaa paa Broen og i Maskinen med Morgen og Eftermiddagskaffe til den vagthavende

styrmand og Mester, for saa spildte de ingen Tid af deres kostbare Frihed, og kunde gaa til Køjs straks efter, at de var afløst. Jeg maatte altid afkøles en Timestid, naar jeg gik paa Frivagt efter at have gaaet i et meget varmt Maskinrum i mindst 4 Timer, ellers kunde jeg ikke falde i Søvn. Saa jeg gav altid Messedrengen Besked om at lade Kaffen staa i Messen, saa kunde jeg selv tage den, og Drengen kunde komme til Køjs og faa et Par Timer paa Sjet, før den rigtige Dag-tjeneste begyndte for ham.

Mestrene lod os altsaa gaa Søvag, men de havde saa meget, de skulde have lavet, at de lod os arbejde paa Frivagterne. Da vi var kommet over under Skotland, og det var Søndag, blev vi enige om, at vi ikke vilde mere paa den Maade. Vi gjorde Vrøvl, og fik sat treskiftet Vagt.

I New York arbejdede vi om Dagen, 3 Mand blev udtaget til Nattevagt, og vi maatte arbejde paa Vagten hele Natten, og Lyset kørte ogsaa hele Natten. Arbejdet bestod i at faa Haner og Ventiler tætte, for der var ingenting i Orden, da Hollænderne havde kørt det hele godt ud.

Jeg blev udtaget til Fyrpladsassistent, og var der baade i Søen og paa Land. Følgelig fik jeg med Kedelrensning at gøre, og 24 Mand at arbejde med. Og saa fandt Mestrene paa, at vi skulde arbejde om Natten, selvfølgelig uden at faa fri om Dagen. Det protesterede vi imod, og forlangte et Maaltid Kl. 12 Nat. Det fik vi ogsaa, men saa var Nattearbejdet færdigt, for der skulde jo være en Hovmester, en Kok og en Opvar-

ter, og dem blev der taget Hensyn til. Jeg havde Indtryk af, at det især var 1 .Mester Eriksen, der havde Interesse af, at lave det meget Overarbejde, for hans Øgenavn var Morakkeren.

Jeg husker, paa en senere Rejse, hvor vi var kommet saa vidt, at vi slukkede Lyset Kl.11 Aften, ^V at jeg havde Aften-v ved hanvagt, og en Tjener kom ned i Maskinen og sagde, at Lyset skulde ~~brændt~~ køre efter Kl.11, da Skipperen havde Fremmede. Det brød jeg mig ikke om, jeg skulde have Ordre fra en Mester, og ikke fra en Tjener, og Kl.11 lukkede jeg Hovedstopventilen paa Kedlen. Det kan nok være, der blev Halløj. 3.Mester, der havde Vagt, kom ned i Maskinen og raabte til mig, at jeg ikke maatte slukke Lyset, jeg skulde lukke op for Dampen igen. Men først maatte jeg ned og lukke for hele Hjælpemaskineriet, og saa op paa Kedlen igen og lukke langsomt op , og saa ned og sætte Hjælpemaskiner i Gang og til sidst Lysmaskinen, saa der var jo gaaet 6 - 7 Minutter uden Lys. 3.Mester sagde til mig, at han havde faaet Besked om Lyset, men havde glemt at varsko mig.

I København havde vi en Del af Selskabets Elektrikkere om Bord, de arbejdede baade Dag og Nat. De elektriske Ledninger skulde udskiftes, og samtidig fik vi forandret systemet fra 1 polet til 2 polet. Jeg havde Aftenvagt, og Værkmester Palle Rasmussen kom da ned i Maskinen, sagde ingenting, men stillede sig op foran Strømtavlen og slog 2 Afbrydere fra til Lasterne. Jeg sagde ingenting, men slog omgaaende Afbrydere til igen. Værkmesteren, der var klar over, at han havde

forløbet sig, gik op til den Vagthavende Mester, som kom ned i Maskinen, og gav mig Besked om at slaa fra til de 2 Laster. Jeg var jo korrekt, og blev sikkert drøftet mellem Mestrene, men de var jo klar over, hvor de havde mig. Men især undrede det mig, at Værkmesteren ikke blev gal paa mig. Det vilde jo enhver Undermaaler være blevet. Senere fik jeg en hel Del med ham at gøre, og han viste sig helt igennem som et Mandfolk. Det er nærmest for at faa dette med, at jeg har omtalt denne Episode.

Jeg husker ogsaa en Søndag Formiddag, hvor jeg havde Vagt i New York. Det var straalende solskin, og Officererne sad paa Promenadedækket og fik en Sjus. Jeg fik Ordre til at lænse Højtanken, men maatte sørge for, at Skibet ikke fik Slagside. Højtanken var paa 1000 Tons, og i Midten langskibs delt af et vandtæt Skod. Jeg pumpede, men Skibet begyndte at faa lidt Slagside mod Land. Jeg pumpede fra Tanken mod Landsiden, men Slagsiden blev større og større. En af Mestrene kom ned i Maskinen og saa efter, men Ventilerne var det rigtigt nok med, saa han var klar over, at jeg pumpede rigtigt. Nu er der noget der hedder Høj og Lavvande i New York, og naar man sidder en dejlig Dag og drikker Sjusser, tænker man sikkert ikke paa alle Enkeltheder, det er nemmere at diskutere den Idiot, der har Vagt i Maskinen, og som ikke kunde holde Skibet ret. Men paa een Gang sprængtes alle Fortøjningerne med et Knald som et Kanonskud, og Skibet vältede sig over til Søsiden og blev liggende med ret stor Slagside. Alle Sjusglassene slog

+ 2

Jeg erindrer at vi fik en rigtig brandstorm og skibet rullede meget så meget, at Fyrbøderne satte sig på deres Skovle og kørte fra S B til B B og omvendt, når Skibet rullede over. Vi kørte med mindste ~~Kæf~~ fart, så Lempere og Fyrbødere havde ikke meget at gøre.

Jeg var på agterste Fyrplads, da en Fyrbøder fra første Fyrplads kom og sagde, at det var galt med Lemperen, han lå og kunne ikke rejse sig. Jeg gik da ud på første Fyrplads, men da var Lemperen kommet på Benene. Han forklarede, at han havde stillet Trillebøren op ad Skibssiden inde i Kulkassen således at den stod på stjernerne og med Hjulet opad. Da han gik i Kulkassen rullede Skibet over og Børen faldt over ham, så den Bøjle, der sad over Hjulet havde ramt ham i Hjertekulen. Jeg sagde da til ham, at det var bedst han gik op og gik til Køjs, og han gik da også meget godt op af Lejderen. KL. 12 nat gik jeg af vagt og gik til Køjs, men ved tretiden blev jeg vækket af l.mester. Han spurgte mig ud om Lemperenbog da han havde fået min forklaring, fortalte han, at Lægen havde tilset ham, og han mente, at han ikke levede, til vi kom til New York. Det gjorde han heller ikke. Han døde nogle timer efter, men blev begravet i New York. Det må jo have været omtalt i de danske Blade, for da vi kom til København, kom et ældre Ægtepar om Bord. De var fra Slagelseegnen, og de havde et Fotografi med af deres Søn, som var taget til Søs for en del År siden. De havde ikke hørt fra ham i flere År, og da han hed Frandsen ligesom Lemperen, mente de, at det muligt var ham. Men der kunne jeg berolige dem, denne Lemper var ca 22 År og efter Billedet var deres Søn jo en del ældre, og iøvrigt lignede Billedet slet ikke Lemperen.

Søforhør blev holdt i New York og senere i København, men det var jeg ikke med.

en baglæns Saltomortale, og Styrmandene fik travlt med at skaffe Wirer frem fra Storesrummet, og faa fortøjet Skibet, inden der skete større Skade. Vandet var steget samtidig med at jeg pumpede, og Resultatet udeblev jo heller ikke.

Baadmanøvrer fandt Sted baade i København og New York. Der blev gjort meget for Sikkerheden i D.F.D.S. Jeg var med Trawleren, da vi en Aften ved Ottetiden kom ind til Hull. 1.Mester var gaaet i Land, og jeg stod i Maskinen og vaskede mig, da han kom tilbage og raabte ned, at en stor tysk Damper var gaaet paa Rockall, og 800 Mennesker var druknet. Jeg var klar over, at det var en dansk Damper, og sagde det til ham. Det var S/S Norge. Fra den Tid var man i D.F.D.S. meget omhyggelig med Baade, Redningsbølter og Baadmanøvrer. Jeg var jo altid paa Fyrpladsen, og sortere end en Skorstensfejer. Naar Telegrafer og Klokker kimed, for vi alle til Baadene, de skulde hejses og svinges ud, og jeg var jo meget ivrig, saa den hvidmalede Baad var jo godt snavset, 1.Styrmand, som oversaa en sølle Maskinassistent, sagde ikke noget, men han var godt gal. Saa maatte Rengøringskonerne vaske Baaden igen, naar den var paa Plads.

Her var jeg til Februar 1907, hvorefter jeg kom med S/S Arkansas paa Amerika. Vi gik ballastet til England, og i Nordsøen fik vi en rigtig Nordvestenpiber, saa vi maatte regulere med Spjældet, da Skruen var mest over Vandet. Da 3. Mester og jeg var nye i Skibet, gik vi Søvagt. Saa kom jeg paa Vagt sammen med 2.Mester, som netop var Pantman fra Fica-

ria. Han stod ved Spjældet paa Aftenvagten. Ved Kl. 7,40 Tiden tog Maskinen et Rous, og med lukket Spjæld blev den ved at rouse. Jeg gik og smurte rundt, og ifet det vældige Rous kom, var jeg ved at gaa fra Manøvrepladsen forbi 2.Mester til Pumperne, og jeg var klar over, at den var gal. Uvilkaarlig sagde jeg da til ham, : Der gik Skruen. Han lukkede Manøvreventilen, og 1.Mester kom ned i Maskinen. Akslen i Tunnellen blev eftersat, men her var alt i Orden. Paa Dækket stak de Ankerkæderne ud, og dem laa vi og red paa Natten over. Da det blev lyst, kunde vi se, at alle 4 Skrueblade var knækket af ved Navet. Der var blevet hejst rød Lanterne, og Trawlerne begyndte at flokkes om os. Men Vejret var saa daarligt, at der ikke kunde tænkes paa at etablere Forbindelse med nogen af dem.. Skipperen var Kronepeter, d.v.s. han hed Petersen, og havde tidligere ført et Skib, der hed "Kronen", og saa hængte han paa Navnet. Efter et Par Døgns Forløb bedredes Vejret noget, og en engelsk Trawler, som ~~xx~~ vi havde signaliseret med, og som p.Gr.af sin Hestekraft var godkendt af Skipperen til at tage os, kunde ikke ^evante, men satte en Baad i Vandet bemandet med 3 Mand. Det gik da ogsaa galt. Da Baaden var nær vor BB Side, vendte den Bunden i Vejret. 1 Mand fik fat i Linen under Kølen og holdt sig fast i den, og blev reddet af Trawleren. 1 Mand fik fat i en af os udkastet Redningskrans med Line i, saa ham fik vi nemt ~~hækket~~ hevet om Bord. Den sidste Mand fik fat i en af os udkastet Kasteline. Ham var det nær gaaet galt for. Hans Fingre var stive af det kolde Vand, saa

han kunde ikke holde paa Kastelinen, men da han var nær ved at give op, lykkedes det for ham at faa viklet Linen saa mange Gange om Armen, at det holdt, og vi hev ham om Bord.

Det varede længe inden vi fik rigtig Liv i ham, men ved Hjælp af Brændevin og sort Kaffe i Forbindelse med Massage, lykkedes det. Næste Dag, da Vejret havde bedret sig yderligere, fik vi Forbindelse med Trawleren, og de fik en af vor 1. Styrmand indrettet Sløber om Bord. De slæbte os til Hull.

Sløberen havde styrmanden lavet af Wirer, og paa Midten var indsat 45 Favne Ankerkæde. Det havde til Følge, at Sløberen aldrig blev tot, og for det meste maa Kæden have slæbt paa Bunden, for da vi tog den op i Hull, lignede den en Sølvkæde. Men det varede kun til Dagen efter, saa var den begyndt at ruste. Vi kom i Dok, hvor vi fik paasat 4 Reserveblade ^{aa} paa Skruen, hvorefter vi gik til Southend nær Middlesborough, hvor vi lastede Pigjern til Filadelfia. Jernet blev stablet op som vi plejer at stable Favnebrænde, og der blev ikke foretaget noget særligt for at afstive det. Styrmanden talte med Formanden om det, men han sagde, at saadan gjorde de altid. og saa lod Styrmanden det passere. Og det gik meget godt til vi var kommet omtrent ud midt i Atlanten, hvor vi fik en Piber. Styrmanden sad ved Middagsbordet og sagde : Naar jeg kommer op paa Brøen, drejer jeg under, for den kan ikke taale at slingre som den gør,- paa Grund af det daarligt stuvende Jern i Eks-Lasterne. Det var Søndag. Jeg havde Frivagt og laa og slangede mig i Køjen med Tøjet paa og læste, da Skibet tog en væl-

dig Overhaling og med et Brag brasede Jernlasten over i SB Side. Jeg kom ud paa Dækket saa hurtigt det kunde lade sig gøre paa Grund af den svære Slagside, vi havde faaet. SB Dæk naaede næsten Vandet. Saa M skulde Skibet rettes op. Farten blev nedsat, og BB Bundtanke blev fyldt, uden at det kunde ses paa Skibet. Alle Mand, som ikke brugtes til Styring og Maskintjeneste blev sat i Gang med at bære disse Pigjern, der vejede ca. 150 Pund, fra SB til BB. 1. Mester reddede mig fra at komme i Lasten, da han raabte: 4. Mester, gaa ned i Maskinen og hjælp 3. Mester med at passe paa, at Guiderne ikke varmer.

Efter ca. 8 Dages Forløb kunde vi lønse BB Tanke, og de efterfølgende Dage rettede Skibet sig op, saa det blev taaleligt at være om Bord, og inden vi kom til Amerikakysten, laa vi omtrent ret. Da vi ~~xxx~~ havde udlosset, viste det sig, at alle ^Llaststøtter var slaaet fra i Tankdækket, og mange var tillige bøjet. Det blev gjort i Orden af et Firma fra Byen, og vi tog saa Stykgods til København.

Paa Hjemrejsen fik vi til at begynde med en god Medvind, men den friskede for efterhaanden at gaa over til Storm, og saa gik det her som med Loch Etive. Efter en Overhaling agtenfra skulde Skibet ~~lægges~~ lægges op mod Vinden, og det kan nok være, vi fik nogle gevaldige Overhalinger den næste halve Time. Vi laa underdrejet ca. 3 Døgn, saa bedredes Vejret, og vi kom efterhaanden til København.

Da Skibet skulde ligge ca. 14 Dage, var der ikke Raad til at have en Assistent gaaende i Skibet saa længe,

hvorfor jeg blev afmønstret og kom om Bord i S/S I.C.Jacobsen en Østersørejse. 1. Mester var den R.Rasmussen, der var 2. Mester i C.F.Tietgen. 3 Uger efter var vi i København, hvor jeg blev paamønstret S/S Douro den 10. Juli.

Jeg kom om Bord ved halv to Tiden og skulde løse en Assistent af, der hed Thomsen. Han sagde saa, at det var bedst at gaa ned og hilse paa 1. Mester. Han laa paa Sofaen og gad da ikke løfte paa sig, fordi der kom en ny Assistent om Bord, saa jeg fik straks et meget daarligt Indtryk af ham. Det viste sig ogsaa, at det passede. Han var ukultiveret og overlegen, et særligt Kendetegn paa dumme Mennesker. Han hed Struk Beck. 2. Mester var H.Andreasen, som blev min eneste virkelige og paalidelige Ven gennem 57 Aar.

Vi sejlede paa svenske og nordtyske Havne, og lastede Egetræsstaver til Vinfade og Baandjern til Tøndebaand, og gik til Oporto og lossede. Her tog vi noget Last ind, især Portvin, og gik til Lissabon og fik Restladning bestaaende af forskelligt, men især Kork.

Sidste Rejse, jeg var med, knækkede L.T. agterste Krumtaparm i Biscaya paa 2. Mesters Vagt om Morgenens Kl. 7.40. Vejret var heldigvis godt, trods det, at det var i Oktober. Vi fik lavet et Spøndejern, og fik det spændt paa Krumtappen, og vi kom da ogsaa godt til Oporto. Et Firma her lavede et bedre og stærkere Spøndejern. Men 1. Mester vilde have hele Krumtappen løftet, hvorfor vi adskilte Krumtappender, Hovedlejer og Excentrikker. Underpanderne i Hovedlejerne var saagar og-

saa udtaget, og da der sad Kølerør til Mellemrummet mellem Pander og Fundament, blev de aftaget, uden at de i Farten blev mærkede. Hvad 1.Mesters Tanke var med hele denne Forestilling, ved jeg ikke. Men da han havde prøvet at lægge en Retskinne gennem alle Underpander, ~~kl~~² vilde han ~~vå~~^l se, om alle Underpander bar. Det skulde imidlertid samles igen, og efter at vi havde arbejdet i Maskinen hele Dagen og havde spist til Aftens, gik vi alle 3 Mand ned i Maskinen. Her gav 1.Mester mig Besked paa at samle alle Kølerørene til Hovedlejerne, og saa gik han og 2.Mester til Køjs. Saa kunde jeg gaa alene det meste af Natten og arbejde, for at have Kølesystemet klar til næste Dag. Jeg var gal. Men naar det ikke koster noget, var ~~der~~ jo ingen Grænse for, hvad man kunde forlange af de underordnede. Hele dette Eventyr forsinkede Skibet flere Dage. Da alt var i Orden, gik vi til Lissabon og fik Restlast.

Før Afgangens varmede 1.Mester Maskinen op, og han kørte med Startemaskinen uafbrudt, saa Akslen vuggede frem og tilbage. Da jeg gik ud i Tunellen for at smøre, saa jeg en mærkelig Oliestribe paa langs af Trykakslen, ca. 1 Fod agten for Tryklejet, og ca. 1½ Fod lang. Jeg forsøgte at tørre den af, men det var stærknet Olie. Ved nærmere at se paa det, mente jeg, at Akslen havde en Revne paa dette sted. Jeg gik da ind i Maskinen og sagde til 1.Mester om at stoppe Maskinen, for jeg troede, at der var en Revne i Trykakslen. Det vilde han ikke. Han skældte ud og sagde, at jeg nu, fordi Krumtap-akslen var knækket, saa Revner alle Vegne. Naa, vi sejlede,

og jeg tog da et Ark Smergellærred, og holdt det paa Akslen for at fæa den ren paa Oliestribens Plads. Da vi ca. tre Kvarter efter stoppede for at sætte Lods af, saa jeg paa Akslen, og der var da en Revne i den som først formodet. Jeg gik da ind i Maskinen og sagde til 1.Mester, at nu kunde han gaa ud i Tunellen og se, om det var mig, der var tosset. Da han kom ind i Maskinen, var han bleg. Han var straks klar over, at jeg havde ham i Lommen, og var han tidligere gal paa mig, var han nu bange for mig.

Han satte Omdrejningerne ned, og vinsejlede hjemad. Vejret var godt, og da 1.Mester hele Tiden havde ladet os gaa treskiftet Vagt, hvilket vi jo ikke havde Lov til, da jeg var Assistent, og ikke maatte tage selvstændig Vagt, havde jeg altid Hundevagten. Hver Gang 1.Mester kom paa Vagt, gav han Maskinen et Par Omdrejninger mere, og efterhaanden var vi omtrent paa fuldt normale Omdrejninger. Men da vi kom op i Nord-søen, fik vi en Nordvesten. Jeg løste 2.Mester af Kl.12 Nat, og saa satte jeg Maskinen paa de Omdrejninger, vi havde fra Lissabon, og saa sagde jeg til 2.Mester, at han gerne maatte sige det til 1.Mester. 10 Minutter efter kom 1.Mester ned i Maskinen og skældte ud, og spurgte mig om, hvem der havde givet mig Lov til at tage fra Maskinen. Det har jeg selv, sagde jeg. Han sagde da, at det gjalt om at komme hurtigt hjem, hvortil jeg svarede, at det gjalt om at komme hjem med Skibet i Behold. Han gav mig da Ordre til at sætte Omdrejningerne op til det, de var paa. Det gjorde jeg, og 1. Mester gik op

paa Dækket i Læ. Da han havde været oppe en halv Snes Minutter, kom han ned igen og sagde til mig, om at sætte Maskinen paa de Omdrejninger, vi havde fra Lissabon.

Nu havde vi i H.T. Stempelstang en Metalpakning, der var utæt, og den blæste for hver Omdrejning. Den har sikkert været eftersat før jeg kom om Bord, og Mestrene har været klar over, at de ikke selv kunde faa den i Orden, maaske den helt skulde fornyes. Saa havde 1.Mester skrevet i Journalen om Krumtappen, og indført noget om H.T.Pakdaase i Forbindelse hermed, for han har tænkt, at han kunde faa lavet den paa Havariet. Saa spurgte han mig, om jeg havde læst, hvad han havde skrevet i Journalen. Ja, sagde jeg. Kan De sanktionere det, spurgte han. Nej, sagde jeg. Mener De, at jeg vil forlede Dem til falsk Forklaring i Retten (Søg og Handelsretten), spurgte han saa. ~~Nej~~ Dertil sagde jeg, at det kunde han ikke. Han var lynende gal, men han maatte saa skrive noget andet.

I København kom der Syn paa Akslerne, og der blev lavet en Muffe hos B & W til Trykakslen, for vi skulde med Restladning til St.Petersborg. Paa Rejsen derop kolliderede vi med en russisk Skonnert efter at vi havde passeret Kronstadt. Vi sejlede ind i den agter, saa den kom til at ligne en Halmvisk, men Skipperen klarede sig med, at han ikke turde bakke kraftigt nok, da han jo var klar over, at Maskinen ikke var helt paalidelig.

Vi kom hjem og gik til B & W, hvor der blev lagt 2 nye

Aksler 1. 1.Mester, der troede, at han skulde premieres, blev sat i S/S Ulfund, og jeg blev skiftet, da der jo ikke var Raad til at have en Assistent om Bord i de ca. 12 Dage det varede. Jeg kom fra den 31. Oktober, og da jeg nu kunde faa mit Certifikat som Mester af 2. Klasse, og saa maatte tage selvstændig Vagt, kom jeg om Bord i S/S I.C.Jacobsen igen.

R.Rasmussen var stadig 1.Mester, men der var flere 2. Mestre i min Tid. Vi sejlede paa Østersøen - Middelhavet. Ned havde vi om Sommeren Træ - Brædder fra Nordverrig eller Finland, og om Vinteren Kul. Hjemefter havde vi Stykgods, Marmor fra Livorno, Olivenolie, Vin og Appelsiner. I denne Fart var vi af og til heldige og fik Søndag i Havn. Da vi ogsaa kom paa portugisiske og spanske Havne, naaede vi at komme til Tyrefægtning i Sevilla, hvilket jo var meget interessant. La Navnlig at se Spaniolernes Begejstring. Foran mig sad en Familie, der havde en 4-5 Aars Pige med. Børn var der mange af med, og de var lige saa begejstrede som Forældrene. Da 6 Tyre var gaaet i Løbet, var Forestillingen forbi, men naar man har set det en Gang, er det nok.

Den 2. Februar 1908 laa vi paa Floden Tajo ved Lissabon lige ud for den store Plads Praca de Commercio. Vi lastede, jeg husker her ikke nu, hvad det var, men antagelig Kork. 1.Mester, der vidste, at jeg havde et dansk Ugeblad, der hed "Verden og Vi", og hvori der var et helsides Billede af Kong Carlos, vilde laane Bladet, der jo havde Interesse, nu da vi laa i Lissabon. Han fik det, og satte sig paa Agterlugen og

og læste om Kong Carlos. En Havnearbejder, der gik forbi ham, saa Billedet og sagde da : Carlos finis. En Timestid senere kom den kongelige Lystyacht sejlene fra den modsatte Bred, gik lige agten om I.C.Jacobsen, og lagde til ved Praca de Commercio. Her gik Kongefamilien i Land og ind i en aaben Landauer, der ventede paa dem.

Vi sejlede fra Lissabon en halv Timestid senere, men da vi kom til Dartmouth for Kulfyldning, fik vi at vide, at Kong Carlos og Kronprinsen var skudt, da Vognen kørte af fra Pladsen og drejede om i en Sidegade.

En anden Nyhed fik vi ogsaa i Dartmouth, men det var i September. Vi kom ind for Kulfyldning, da Arbejderne fortalte os om Alberti, der havde meldt sig for Underslæb. Det var noget, der blev talt vidt og bredt om i de Tider, hvor det virkelig var en Begivenhed.

Naar vi kom til Messina, kom en Dreng ca. 12 Aar gammel, om Bord. Han hed Pascal, og han holdt meget til i danske Skibe. Laset var han i Tøjet. Der fortaltes af Styrmanden, der havde været om Bord i 6 Aar, at han havde et Hjem, muligt har Moderen gaaet paa Arbejde, og selv sagde han, at Faderen var i Kalabas. Han var kommet om Bord i I.C.Jacobsen gennem en Del Aar fra han var 6-7 Aar. En Dame, der var med som Passager gennem mange Aar, syntes det var Synd for den pøns Dreng, at han skulde gaa og se saa laset ud, ~~xxxx~~ saa hun tog ham med i en Forretning og købte Tøj til ham fra inderst til yderst, og tog ham ned i Kahytten, hvor hun fik ham vasket ren, og gav

ham et Bad, hvorefter han blev klædt paa med det nye Tøj. Og saa var der ingen, der kendte ham. Næste Dag, da han kom om Bord, stillede han i Laser, der var om muligt værre, end dem, han havde haft paa forud for Kuren. Saa Frøkenen opgav ham. Men han havde jo ogsaa været gjort brødløs med det fine Tøj.

Pascal laa og sov paa en Maatte i SB Gang, hvor jeg havde mit Kammer. Han var ærlig nok at sende i Byen, for han vilde jo ikke miste sit gode Tilholdssted.

Om Aftenen kom S/S Chr. Broberg ind til Messina, og Pascal kom om Bord, men Skipperen var gnaven og jog ham i Land. Han har da antagelig ligget i en Port eller andet Læstet, for da Byen rystede sammen om Morgenens, maa han have sat Livet til, for der er i hvert Fald ingen, der har set ham siden.

Her i I.C. Jacobsen havde vi en Neger, der var Fyrbøder. Han sagde, han hed Robert Taylor og var fra Sierra Leone, og han var et helt Sproggeni. Han havde sin Stammes Mærke tatoveret paa begge Kinder. Om han kom om Bord, medens jeg var der, ved jeg ikke, saa han kan have været der, da jeg kom. Han var rigtig sort, men havde ikke saa frenstaaende Læber, som mange Negre har. Han saa for saa vidt godt ud. Han fortalte, at han havde sejlet med engelske og italienske Skibe, og som det Sprogtalent han var, talte han godt italiensk, og inden han efter et Aars Forløb kom fra Skibet, talte han ogsaa ret godt dansk. Han gjorde ellers Lykke, hvor vi kom i de forskellige Lastepladser i de svenske Farvande i Nordbotniske Bugten. Vi laa altid til Ankers, og Lasten kom paa Løgtene. Men Havnear-

bejderne har jo fortalt hjemme, at der var en Neger om Bord, for en Baad kom ud med en Del Dreng og Piger. De kom om Bord og vilde gerne se Negeren. Naah, sagde jeg, ham bliver I jo bare bange for. Dertil protesterede de. Jeg raabte ned paa Tyspladsen: Robert, kom herop, der er nogen, der vil hilse paa dig. Og saa kom han op, grinende med sine dejlige hvit-tænder. Straks var det, som om Børnene ikke vilde tro deres egne Øjne, men efterhaanden gik Skyheden over, og jeg sagde til Robert, hils paa dem og giv dem Haanden. Saa blev der almindelig Jubel. En Neger dengang paa de Egne var sikkert en stor Sjældenhed, saa for Børnene var det en Oplevelse.

Men Messedrengen var ogsaa glad for Robert. Han tog ham med hjem, og Messedrengens Søster, der havde en for Robert passende Alder, var stolt af at promenerer med ham, og hun fik ham da ogsaa med en Aften i det kgl. Teater, men det var selvfølgelig paa Roberts Bekostning.

1. Mester var helt forgabet i Robert. Han tog sig af hans Hyre, hvorefter han indsatte en Del hver Maaned i Sparekassen, men det blev Roberts Ulykke. 1. Mester gjorde ham til Donkeymand, men den gik nu ikke længe, for en Gang vi skulde ud af en spansk Havn, sagde 2. Mester til ham om at lukke for Damp til Spillene. I stedet lukkede han for hele Systemet, saa der ikke var Damp til Styremaskinen, og der blev omgaaende slaaet Fuld Kraft Bak paa Telegrafene. Saa blev han sat fra Bestillingen. Han var ellers glad for at være i Skibet. Jeg husker en Dag han sagde : danish ship all right, plenty lobis cobis, me

like lobis cobis.

Vi havde faaet en ny Fyrbøder, en Dansker, og da han fik at vide, at Robert havde Penge i Sparekassen, blev han ved at paavirke ham, for at han skulde gaa i Land. Robert gik i Land i København, efter at vi havde taget Grunden ved Lica-ta og gik til B & W. Robert boede i "Pigernes Minde" i Holmensgade, og han var om Bord en Dag, hvor han viste os, hvor fin han var i Tøjet med Flip og Manchetter, og han var stolt af, at han fik Lov til at passe Gramofonen i Beværtningen.

Da vi var færdige hos B & W, gik vi til ^{Søndre} Nordre Toldbod for Lastning. Saa kom Robert. Han var plukket godt. Han havde ingen Penge, og hans Paaklødning var reduceret. Han vilde med ud at sejle. Det kunde han ikke komme, da vi havde faaet de Fyrbødere, vi skulde have. Jeg talte med ham, om han havde Papirer for hans Sejltid med os. Han viste mig en dansk Søfartsbog, men der var ikke skrevet noget i den. Da han havde været hos os mindst et Aarstid, kunde det jo tænkes, at han kunde faa Hyre i et andet dansk Skib, saa jeg fik ham hen til Skipperen, der skrev i Søfartsbogen. Det var det eneste, vi kunde gøre for ham.

Vi fik i Messina en italiensk Fyrbøder. Han hed Spinella og boede i Messina, hvor hans Kone havde et Trattoria. Han havde været med et engelsk Skib i flere Aar, men kunde ikke et engelsk Ord, ligesom han heller aldrig fik lært et dansk Ord i det Aar, han var om Bord. Efterhaanden fik jeg ud af ham, at han havde skudt et Par Mandfolk. Der var selvføl-

gelig et Pigebarn med i Spillet. Han blev dømt ved flere Retter, sidst ved Højesteret i Neapel, hvor hans velhavende Familie havde faaet Sagen henvist til. Og for hver Instans var Straffen blevet formindsket. I Neapel blev den paa $4\frac{1}{2}$ Aar. Han skulde melde sig hver Uge til Protokollen over mistænkelige Personer, og det var vel nærmest derfor, han tog ud at sejle. Hans Kone blev syg, og saa gik han i Land i Messina sidste Rejse før Jordskælvet. Konen var i Bjergene hos en Søster, Sønnen var paa Kostskole, og Spinella reddede Livet.

For da skibet kom til Messina anden Gang efter Jordskælvet, kom der en elegant Herre om Bord i Jaket og høj Silkehat. Det var Spinella. Nu var Protokollen over mistænkelige Personer begravet sammen med hele Politistationen, og han havde et Hotel. Jeg var kommen fra Skibet, men 2. Mester Albert Andersen som jeg talte med paa ^{Søndre} ~~Nordre~~ Toldbod, fortalte mig hele Historien. Spinellas Kone, som var den egentlige Drivfjeder, var blevet rask, og han inviterede alle Officererne til Middag en Aften, sammen med en Del af hans Familie, bl.a. en Officer med røde Striber ned af Bukserne. Og der var dækket op, og Spinella var stolt over at fremvise de gode Danskere, som han havde været sammen med saa længe, og som han ansaa for at være de ærligste Mennesker paa Jorden.

(Jeg husker en Aften, han havde været i Land i København. Næste Dag fortalte han mig, at Danskerne var helt anderledes ærlige at handle med, end Italienerne. Han havde købt en Pakke Tobat, og den havde kun kostet en Krone. Saa sagde

jeg, at jeg vilde se Pakken. Det var en Pakke Moss Rose til 38 Øre, han havde købt i Nyhavn. Jeg sagde ikke, at ^hen var blevet snydt, for han var saa glad over den gode Handel, han havde gjort. -

Da ingen af Danskerne talte italiensk, og ingen af Italienerne kunde andet, gik samtalen jo ikke strygende, men Spinella førte Ordet, og de kunde forstaa, at de blev skamrost, for de forskellige Familiemedlemmer saa paa dem skiftevis, efterhaanden som Rosen galdt dem. Da Skibet skulde sejle næste Dag, kom der en stor rund Kurv med Appelsiner og Mandariner om Bord fra Spinella, og selv kom han og tog en rørende Afsked med dem.

Vi skulde en Gang til Licata paa Siciliens Sydkyst for at laste Svovl, og da Skipperen, der havde været der flere Gange før, vilde spare Lods, gik vi indefter. Det var om Morgenens ved 6 Tiden. Jeg havde Vagt og stod og manøvrerede, og 1. Mester sad paa en Stol og saa til. Paa en Gang fik vi nogle ordentlige Bums, og der blev slaaet Fuld Kraft Bak. Efter endnu nogle Bums kom vi ud i frit Vand. Der blev pejlet Laster, og det viste sig da, at Skibet havde faaet nogle Lækager. Lods kom og tog os ind, og vi laa saa i flere Dage og tætnede Lækagerne med Cement.

En Storm for en Maanedstid siden havde revet en Læmole ned, og det var den vi havde ataaet i, og disse Cementblokke havde da ogsaa sat nogle slemme Mærker i os. Efter at vi havde faaet den Svovl, vi skulde have, gik vi til Messina, hvor

Posten kom om Bord, og her fik 1.Mester Brev om, at hans Kone var død. Den Post, som var adresseret til Skipperen, blev sendt til ham i Licata, saa det er ikke til at undres over, at 1.Mester var meget skuffet og utilfreds med den Tilside-sættelse, han havde været Genstand for.

Han kom saa i Land i København, medens vi gik til B & W og blev repareret. Der saa vi først, hvordan Bunden saa ud.

19 Plader i Bunden blev fornyet, og en Del rettet, og det ~~kaxx~~ var i Januar, og jeg boede om Bord, saa der var jo en Del Gennemtræk og hundekoldt. Men havde Besætningen vidst i Licata, hvordan Bunden saa ud, havde de næppe villet sejle med, og saa havde vi maattet reparere i italiensk Havn,

Vi fik en ny 1.Mester - Madsen. - Hvor vi holdt første Jul, husker jeg ikke, men jeg husker, at vi var i Kahytten, og at vi spillede Kort efter Gaasen. Anden Jul holdt vi i Rigabugten, hvor vi kastede Anker. Vi festede i Kahytten, og efter Middagen spillede vi Kort. Skipperen Chr.Petersen (Guldsmeden) holdt meget af et Slag Kort, og det skulde være Bank, og han vilde selv være Bankdirektør. Og vi bankede ham godt af, og saa fik vi nogle Sjusser, og jeg lavede dem smaa, for jeg vidste, at det vilde trække ud. 1.Mester vilde først ingen Sjusser have, og han vilde heller ikke spille med, men da han saa, at jeg klarede den saa godt, og at vi morede os over Spillet, begyndte han at spille med og faa Sjusser. Men hans var stive. Kl.3 Nat sagde vi Tak for i Aften og gik til Køjs. Kl.6 Morgen skulde vi sejle, og da vi var klar, purrede jeg

1. Mester ud. Han laa fuldt paaklædt paa Sofaan og holdt sig paa Hovedet¹ og sagde: sejl bare, jeg bliver liggende. Han havde ellers tidligere sagt, at han altid vilde være i Maskinen, naar der skulde manøvreres. Ankret fik vi nu ikke hjem, det maa have faaet fat i noget, der ikke har været til at slippe. Det blev mærket af, hvor det laa, men det ligger der nok endnu.

Nogle Dage efter rystede Messina sammen ved Jordskælvet 28. December 1908. Der blev fortalt, at Havbunden havde hævet sig i Messinastrædet, og der var ingen, der rigtig vidste Besked i de andre italienske Byer, vi havde været i. Men vi kom dertil i Februar efter forsigtig Sejlads og nogle Lodskud. Vi laa der en halv Sned Dage. Selskabets Agent hed Bonano, og hans Hus var ogsaa sunket sammen over ham og Familie. En Søn, der ikke var hjemme, og derfor reddede Livet, og en gift Datter fra Livorno med hendes Mand boede om Bord hos os. Hele Byen var en Ruindyng, og dem der havde Raad til det, og som var interesseret i at faa gravet de døde frem for at give dem en anstændig Begravelse, havde Folk i Gang med Udgravningen. Bonanos Hus blev ogsaa gravet ud, og Familien gik op i Ruinerne hver Dag. Bonano var jo en meget rig Mand, og de vidste, at han laa med mange Penge hjemme. Men der blev gravet ud mange Steder i Byen, og det var et dagligt Syn at se Vogne med 10-12 Kister paa og kun fulgt af en enkelt overlevende. De blev begravet i en Park, der blev lavet om til Kirkegaard, og en Munk gik og stænkede Vievand paa Kisterne, naar de var sat

paa Plads.

Da vi efterhaanden havde faaet en Del Appelsiner om Bord, maatte vi sige Farvel til Bonancoerne og gik videre.

Jeg kom fra Skibet i Reval, fordi 2. Mester i S/S Pregel, der laa her, havde slaaet sig, saa han ikke kunde gøre Tjeneste, og der var kun 2 Mestre i dette Skib. Men vi var indfrosset, og det tog mange Dage før vi blev taget ud af den russiske Isbryder Jermak.

Pregel sejlede mellem St. Petersborg og andre russiske Havne og Antwerpen - Dunkirk og Le Havre. 1. Mester hed Engelsen. Han havde tidligere kun sejlet med Høj og Lavtryksmaskiner, og havde haft Gangskiftning med Haandkraft. Her var en Tregangsmaskine og Dampgangskiftning, og det var ligesom om han ikke var rigtig dristig med det Maskineri. Han lærte i alt Fald aldrig rigtig at kunne manøvrere. Vi skulde til Antwerpen, men paa Schelde blev vi paasejlet forude om ~~BB~~ af en stor Tysker. Lødsen fik os drejet, saa vi stod paa Grund uden at genere den øvrige Sejlads. Bjergningsfolk og Fartsøjer fik fat i os, fik tætnet Lækagen, et Hul saa stort som en Ladeport, og fik os lønset. Vi kom til Antwerpen, blev losset og kom i Dok, hvor vi samtidig skulde klasse. Maskineriet blev adskilt for Syn af Veritas. Kedlen blev repareret, og Skibet lappet sammen. Men 1. Mester troede, at Skibet aldrig vilde komme til at sejle mere, da han saa alle Maskindelenene ligge paa Dørken. Det havde han aldrig været med til før. Men vi kom ud at sejle, og han forærede mig en Merskumspibe med Rav-

spids.

I S/S Pregel havde vi først en 1. Styrmand Kofod, en Bornholmer. Han gik i Land, og fik en Plads som Forvalter. Saa kom 1. Styrmand Kylliesbeck. Han faldt, da han skulde ned fra Broen, og brækkede et Ben. Han havde givet Tømmermanden Besked om at udtage et Trin i Trappen til Broen i BB Side til Reparation, og havde glemt det. Da han gik baglæns ned af Trappen, hvad man altid gør, faldt han ned. Han blev lagt paa Kahytbordet, og da vi var passeret Falsterbo for nordgaaende, blev der signaleret med Dragør, saa Ambulancen var klar, da vi kom til Københavns Rhed, hvor han kom i Land, og saa kom 1. Styrmand Mikkelsen (Donner) om Bord. Han var en gemytlig og flink Mand, som godt kunde finde paa at lave Narrestreger. Jeg husker en Dag vi laa i Libau, og begge mine Køjer stod aabne. Vi havde en Pram paa Siden hvorfra vi lastede, og i denne Pram var der en Del Havnearbejdere. Om Eftermiddagen ved Kaffetid siger Mikkelsen til mig : jeg vil raade Dem til at lukke Deres Køjer, for Havnearbejderne hugger alt, hvad de kan faa fat i. Jeg gik da ind i Kamret og saa straks, at alle 4 Metalmøttrikker til Køjerne var væk. Jeg var ikke sen i Vendingen, før ud paa Kajen, og fik fat i Besukken, der havde Vagt, tog ham med om Bord og viste ham, at Møttrikkerne mangede. Han før op paa Prammen og skældte Arbejderne ud, og skyldte dem for, at de havde taget Møttrikkerne. Der blev en Protesteren og Raaben, og da saa saa Mikkelsen, at der var noget galt. Da han fik fat i Besukken, og fik Forklaringen, maatte

han af med en snaps, for det var ham, der havde taget Møttrikkerne, for at lave Sjev med mig.

Skipperen hed Lars Olsen, de kaldte ham Lars Gæstgiver, for han holdt meget af Øl, og han inviterede gerne paa en bedre Frokost, naar Lejlighed bød sig. Jeg mindes en Gang i St. Petersborg, der var Kolera, og der var indrettet Opsamlingsbarakker bag Pakhusene, hvor de kolerasmittede, der var samlet op af Havnepolitiet, blev indlagt. Russerne drak jo det inficerede Nevavand, trods det, at der var opsat Beholdere med smittefrit Vand.

Skipperen havde imidlertid en Søndag inviteret 2 Kontorfolk til Frokost, og de mødte ogsaa festklædt i Jaket. Frokosten bestod i varm Ret, koldt Bord, en Flaske Akvavit, Øl, Kaffe med Kognac og diverse Sjusser, og hen paa Eftermiddagen var de alle godt tillakkede. Jaketten paa den ene revnede i Ryggen, hvordan det ellers var gaaet til, men Hovmesteren syede det til med Uldgarn, og saa gik de.

Da de var kommet et Stykke hen ad Kajen, kastede den ene op og faldt om Kuld. Havnepolitiet tog dem begge paa Hospitalet, da de jo blev anset for at have Kolera, og Pregel blev erklæret kolerasmittet, hvorfor vi blev lagt i Karantæne et Par Dage, til Sagens rette Sammenhæng blev opklaret.

Den samme Skipper gled en Dag paa Dækket, der var glat af Is og Sne, i Riga. Han faldt og brækkede en Arm. Han kom i Land i Holtenau, og rejste hjem. Vi fik k i Stedet Kapt. Gjerløff. Han førte ellers Dronning Maud. Han var med den Rejse,

vi blev sejlet ned paa Schelden, og var om Bord under hele Opholdet paa Værftet i Antwerpen.

Jeg havde for Resten haft en Kontrovers med 1.Mester. Jeg havde ikke været i Land i København fra jeg kom om Bord 8. Juli 1909. Vi var da saa heldige, at komme til at ligge Paa-sken over i København 1910. Jeg havde selvfølgelig Vagt, saa jeg maatte ikke gaa i Land, men jeg aftalte med Styrmanden, som ogsaa havde Vagt, at jeg gerne maatte slukke for Varmen, han skulde nok klare sig. Og saa gik jeg i Land ved 6^{MX} Tiden. Da jeg ved 11 Tiden kom om Bord, var der Lys i 1.Mesters Kammer. Jeg syntes jo, det var mærkeligt, men jeg gik ind i mit Kammer og tændte Lampen. Saa kom 1.Mester, og han var gal. Han fortalte, at han skulde have været til Middag hos en Familie paa Frederiksberg, men først vilde han om Bord og skrive Vagtsedlen,. Da jeg ikke var om Bord, turde han ikke gaa, og nu var han altsaa ikke kommet paa Frederiksberg. Saa sagde jeg til ham, at han havde baaret sig dumt af. Jeg kunde ikke indse, hvorfor han vilde om Bord for at skrive Vagtseddel, dem kunde han jo skrive en Gang for alle, for det var jo altid mig, der havde vagten, og for det andet kunde jeg ikke forstaa, at han var blevet om Bord, naar han kunde se, at jeg ikke var bange for at gaa, og for øvrigt vilde jeg nu til Køjs. Muligt var han bange for, at jeg skulde gaa paa Kontoret og tale med dem om, hvor lidt Frihed jeg havde haft der om Bord.

Da 1. Mester paa en senere Rejse fik en lettere Hjerneblødning, vilde jeg ikke være med mere, og jeg kom da ogsaa fra 25.Juli 1910.

Jeg kom derefter fra 6. August en Østersørejse med s/s ARno... 1. Mester Gejsler var fri an Rejse for Sølvbryllup, 1 2 og 2. Mester Jacobsen fungerede. Denne Jacobsen var 2. Mester i s/s Moskow, da jeg var Lømpere der, og han sagde adskillige Gange: Jeg kan ikke forstå hvor jeg har sejlet sammen med Dem før, men vi må have været i Skib sammen. Jeg vilde ikke sige det, saa jeg lod ogsaa som om jeg forundrede mig, og kunde ikke forstå det. Hans Maskineri var et værre Tørskeværk, men det vil jeg ikke komme nærmere ind paa.

Jeg kom fra Skibet 6. September, og kom samme Dag om Bord i s/s Esbjerg, hvor jeg var til 4. Oktober. Vi sejlede med Heste fra Randstaterne til København. Det var de mange Husmandsbrug, der blev oprettet her i Landet, hvor de havde Brug for de smaa Heste. Da mit Kammer var under al Kritik, gjorde jeg saa meget Vrøvl paa Kontoret, selv hos Maskininspektør de la Laing, at jeg blev taget fra og sendt til Esbjerg, hvor jeg 1 g kom om Bord i s/s Eos fra 5. Oktober.

Jeg var her til 1. Juni 1911. Vi sejlede fra Esbjerg altid Lørdag Aften ved 5 Tiden til Parkeston med Landbrugsprodukter, og kom tilbage til Esbjerg senest Onsdag Formiddag. Saa tog vi Onsdag Eftermiddag fri. Skipperen hed Techau, 1. Styrmand Jacobsen, og 2. Styrmand Fischer. 1. Mester var Petersen, ogsaa kaldet Krøllepeter.

Jeg fik Indtryk af, at det hele havde gaaet som det bedst kunde. Fyrbøderne skiftede vi ofte, for ~~xxx~~ Brændevinen var billig den Gang. Der var en Fyrbøder, der hed Christensen.

Han tørnede ikke til en Morgen, vi skulde have Kedelrensning, en gled faa Dørken og sagde, han fik Hold i Ryggen, en meget almindelig Maade at komme til Skade paa, for ingen Læge kan konstatere, om det passer. 1 Mand gik i Kedlen, hvor han sad og sov. Jeg gik op til Styrmanden og fik Læge til Christensen. Lægen sagde, : en ordentlig Kæfert har han, men jeg kan jo ikke vide, om han fejler andre Ting, saa han kom paa Hospitalet.

1. Mester var ikke kommet om Bord endnu. Da han kom, sagde jeg, at Fyrbøderne alle skulde i Land. Jeg vilde ikke have dem. Saa begyndte han med at sige, at jeg maatte huske paa, at det var Esbjerg, og her var det ikke som i København, o.s.v.

Saa sagde jeg, : hvis Fyrbøderne ikke er afmønstret til Middag, rejser jeg til København i Eftermiddag. Fyrbøderne kom i Land, men jeg fik senere at høre, at 1.Mester havde været sammen med dem til Fyrbøderbal.

Vi havde ogsaa en Fyrbøder, der hed Benjaminsen. Han drak Brøndevin som Vand. Hver Gang han var fuld, sagde 1. Mester til ham, at næste Gang han drak sig fuld, blev han afmønstret. Da det havde gaaet saadan en Tid, sagde jeg ham op i England, da han var ødru. Det havde jeg ingen Ret til efter Søloven, men han kom i Land. 1.Mester var ved at blive bange for mig, da han jo havde en daarlig Samvittighed.

Jeg kom fra Skibet fordi jeg skulde løse 2.Mester Løngreen af. Han skulde hjem og udnævnes til 1.Mester. Skibet gik paa Rusland-England og gennem Kielerkanalen. Jeg sendte mit Tøj til Selskabets Agent i Holtenau og rejste til Køben-

havn, og var paa Kontoret og talte med dem. Det var ved Pinsetid, og Fuldmægtig Kjør sagde, at jeg godt kunde rejse hjem og holde fri nogle Dage, for Skibet S/S Georgius var endnu ikke afsejlet fra russisk Havn. Jeg fik da nogle Telefonnumre for de forskellige Helligdage, som jeg kunde ringe ham op paa, saa skulde han give mig Besked om, hvornaar Skibet vilde være i Holtenau. Jeg tog altsaa til Saksøbing, hvor jeg ikke havde været i en Del Aar, og holdt rigtig fri.

Jeg ringede paa de forskellige Numre paa de fastsatte Dage, uden at faa Forbindelse med den Fuldmægtig, og da jeg ikke turde vente længere, rejste jeg til Kiel. Da jeg kom dertil om Aftenen, ringede jeg til Holtenau, og fik at vide, at Georgius var passeret om Morgen. Næste Morgen ringede jeg til Kontoret i København, og talte med Fuldmægtigen, og saa skulde jeg rejse til København. Mit Tøj tog jeg ikke med, da jeg tænkte, at jeg vilde blive sendt til Holtenau igen, naar Georgius sejlede tilbage.

Men i Stedet blev jeg paamønstret S/S Storebelt den 10. Juni. Den sejlede paa København - Newcastle. Jeg fik straks tudet Ørerne fulde om Hovmesteren, der var en ren Sultekunstner, og 1. Mester kendte jeg af Omtale. Han hed Petersen, men blev kaldt Marskandiseren. Han var en af disse Proletarer, som aldrig ~~man~~ burde have haft underordnet Personale, da han havde udviklet sig til en rigtig Despot. Ham kunde jeg absolut ikke med. Efter at vi havde haft adskillige sammenstød, og efter at han havde generet mig med at faa mig tørnet til paa

min Frivagt til noget Pjæt i Maskinen, sagde jeg til ham, at jeg ikke vilde sejle sammen med ham mere. Fra England skrev jeg til Kontoret, at jeg ikke vilde være i Skibet længere, og naar vi kom til København, vilde jeg fra Skibet.

Da vi kom til København, sagde han til mig, at han skulde paa Kontoret, saa han maatte jo have noget at vide, da jeg jo havde sagt, at jeg vilde i Land. Jeg sagde da, at det behøvede han ikke, for jeg havde skrevet fra England, saa Kontoret var underrettet. Det lod til, at han ikke syntes særlig godt om det, og medens vi spiste Frokost kom en Kontormand om Bord og sagde, at jeg skulde komme paa ~~Kontoret~~ Kontoret, jeg kunde komme som jeg var i Arbejdstøjet, og naar jeg havde været der, skulde 1. Mester komme. Det lød jo meget godt for mig, men 1. Mester var jo ligst slukøret. Fuldmægtigen havde Ferie, og i stedet var der en Inspektør Brusendorff, der var en stor Spøgefugl, som holdt meget af at lave Sjov med de andre, og saa med dem i Skibene, han havde med at gøre. Han kendte jo denne Marskandiser rigtig godt, og der har sikkert været adskilligt mellem dem i Aarenes Løb. Han saa længe paa mig uden at sige noget. Saa sagde jeg: Jeg er 2. Mester fra Storebelt. Ja, det ved jeg, sagde han. Efter en Tids Forløb sagde jeg: Jeg har skrevet fra England, at jeg ikke vil med Skibet igen. Ja, det ved jeg, sagde han. Efter en Stunds Forløb sagde jeg saa: ja, saa gaar jeg altsaa i Land. Nej, De gør ikke, sagde han. Jo, jeg gør, sagde jeg, for jeg har sagt op fra engelsk Havn. Da han saa, at jeg ikke var bange for ham, hvad mange

var, hvilket godtede ham, sagde han til mig,: Der er kommet Telegram fra England om, at der er Sømandsstrøjk, saa S/S Store Belt skal sejle i Aften, saa De kommer til at gaa med. Naah, sagde jeg da, ja det er jo en anden sag, jeg kan godt tage denne Tur mere. Saa siger han,: men vi har ikke faaet nogen Grund, hvorfor De vil fra. Dertil svarede jeg,: Der er 2 Grunde, for det første lækker Dækket over min Køje, så jeg har maattet ligge i Høet i Lasten, og for det andet kan jeg ikke arbejde sammen med l.Mester. De skal komme fra, naar Skibet kommer tilbage, sagde han, men sig til l.Mester, at jeg vil tale med ham. Jeg gik altsaa om Bord i Havnegade, hvor Skibet laa, og sagde til l.Mester, at Brusendorff vilde tale med ham. Det muede ham ikke rigtig, men da han kom om Bord ved Middagstid, var han slesk, og sagde til mig, at jeg jo ikke havde behovet at sige, at jeg ikke kunde arbejde sammen med ham, naar det var fordi Kamret lekkede. Dertil sagde jeg,: Jeg har jo ikke haft andet end Vrøvl med Dem, og nu jeg har jo ikke kunnet gøre Dem til pas.

Men om Eftermiddagen kom Ing. Bruun om Bord. Han havde med Skibet at gøre, og da jeg kom om Bord, kom det lige fra B & W, hvor det havde været til Eftersyn. Saa har Brusendorff drillet ham, kan jeg forstaa, og sagt til ham, den er god, nu kommer Mestrene her og vil ikke være i Skibet, fordi der ren-der Vand ned i Køjen til dem. Og saa har Brusendorff grinet godt i Skægget, for han kendte godt Bruun. Han var opfarende og overlegen, og Brusendorff var godt nok klar over, at der

nu blev Ballade. Og det blev der. Da jeg kom paa Dækket, begyndte han at overfuse mig og sagde, at jeg vel havde glemt at lukke Køjet, og at Vandet nok var kommet derfra, og der var ingen Mening i, at jeg havde sagt, at jeg ikke kunde være i Kamret for Vand, naar alle vidste, at l.Mester ikke var til at sejle sammen med. Saa blev jeg gal, skældte ham ud, og fortalte ham, hvad jeg havde sagt paa Kontoret, og han kunde jo gaa med hen i Kamret, der laa forude. Da vi kom derhen, sagde jeg, at selvfølgelig havde jeg ikke lukket Køjet, og da vi lagde Kursen om ved Skagen, var jeg kommet i Tanker om det, og havde lukket det. Men saa tog jeg ind i Klædeskabet, hvor mit Tøj hængte, heldigvis med Betræk over, tog en Frakke ud, hvor Rustvand havde lavet lange Striber, og sagde, :Er det fra Køjet. Jeg tog et Sæt Tøj ud, der ogsaa var rustvandstribet, og sagde, : Er det fra Køjet, og saadan blev jeg ved saa længe , der var noget i Skabet. Og jeg var blevet gal og raabte højt, saa højt, at det begyndte at interessere Havnearbejderne, der holdt op at arbejde, for at faa det hele med. Bruun var lynende gal, og han glømt det aldrig. Jeg fik senere meget med ham at gøre, og han forsøgte paa alle Maader at genere mig, hvilket heldigvis ikke lykkedes. - Men det er taget med, fordi der kommer mere af samme Skuffe.

Hovmester^{en} kom jeg godt ud af det med, vi fik at spise efter Selskabets Reglement, og det sagde jeg ogsaa til Styrmanden, men den Modvillie, der var mod Hovmesteren, var ikke til at udrydde, uden ved Udskiftning af Styrmand.

Jeg kom saa fra Skibet 3. August 1911, og da der ikke var nogen, der vilde være i S/S Oluf Bager, der sejlede mellem Frederikshavn og Gøteborg, blev jeg sendt derop som en Slags Straf. Men her var mærkelige Forhold i dette Skib. Skipperen hed Bonnesen, 1.Styrmand hed Jensen, og 2.Styrmand skiftede ret tit. I Løbet af et halvt Aar havde vi haft 4 forskellige 1.Mestre.

Vi sejlede hver Dag fra Frederikshavn Kl. 10,30 og fra Gøteborg Kl.12 Nat. Saa der var jo ikke meget Ro i Skibet, og Søvn fik jo ikke meget af. Skipperen havde fri hver anden Dag, saa førte 1.Styrmand Skibet, og han havde ogsaa fri hver anden Dag. Jeg havde faaet lavet det saadan, at jeg havde Lov til at blive i Land i Dag om Ugen, og det samme maatte 1.Mester. Men det var jo dyrt at bo paa Hotel, saa jeg tog kun en Fridag en Gang imellem. Af 1.Mestrene husker jeg Borlin, Bror Niels, som ellers hed Niels Iversen. Han blev syg og kom i Land, og blev afløst af Hjerrild, men han skulde kun være der en kort Tid. Han blev afløst af Theodor Nielsen, som ikke var udnævnt til 1.Mester, saa han skulde vel kun fungere en kortere Tid.

Men han ragede jeg meget uklar med. Jeg havde klædt mig om og skulde en Tur i Land i Gøteborg, da jeg hørte, at der var noget galt med den eneste Pumpe, der kunde bruges til at sætte Vand paa Kedlerne med, og jeg var klar over, at 1.Mester og Bedstemanden var ved at adskille den. Jeg gik da ned i Maskinen og spurgte ham, om jeg skulde give en Haand med,

men han saa paa mig, og sagde saa, : Nej, De skal jo i Land. Saa sagde jeg, ja, det havde jeg tænkt mig, men hvis De vil have det, er jeg klar til at tage fat. Men han sagde, gaa De bare i Land, Bedstemanden og jeg klarer nok dette her. Saa gik jeg i Land, men da jeg skulde om Bord ved halv tolv Tiden, kunde jeg høre Pumpen længe før jeg naaede Skibet.

Næste Morgen i Frederikshavn, da vi spiste Frokost, sagde jeg til l. Mester, at det vel var bedst, at jeg gik ned og fik Pumpen i Orden, inden vi sejlede. Og det var han med paa. Jeg skilte saa ad, og saa kom l. Mester ned og stillede sig op og sagde, + Det er vel nok det værste svineri, jeg har set med den Pumpe. Saah, sagde jeg, hvad var der da i Vejen med Pumpen. Saa sagde han, : Glideren sad en halv Tomme løs paa Stangen. - Det var en gammel Harpepumpe, hvor vi ofte maatte udskifte Gliderstangen, da den hurtig blev slidt en Del, grundet paa, at den ingen Styr havde. Glideren blev indstillet, ved at regulere paa Møttrikker under og over Glideren, og saa var der en Skive under og over Glideren. Saa sagde jeg, : var der ingen Skive over Glideren. Jo, sagde han, men der var ingen Skive under Glideren. Saa bukkede jeg mig ned og ragede i R Spildebakken under Pumpen, og der laa skiven i to stykker. Den var altsaa knækket, og uden at han havde bemærket det, var de to Dele faldet ned i Bakken. Og saa skældte jeg ham Huden fuld, og da jeg havde sat Gliderstangen i længe før han kom om Bord, og Pumpen havde gaaet upaaklageligt i den Tid han havde været om Bord, kunde jeg ikke forstaa, at han

kunde være saa indskrænket, at han ikke kunde fatte, at der var sket et eller andet med Pumpen. Saa stammede han, at han vel maatte give mig en Irettesættelse, hvortil jeg svarede, at det maatte han, naar der var Grund til det, men her var ingen Grund for ham til at puste sig op.o.s.v. Saa var han gal, og jeg var saa irriteret, at jeg ikke vilde sejle sammen med ham mere, og jeg skrev da til Kontoret i København, at der paa Grund af, at Skibet sejlede Dag og Nat var tilstaaet mig en Fridag om Ugen, hvilket betød en Udgift for mig paa 25 Kroner om Maaneden, og da Farten her ikke er saa glimrende, at jeg vil betale 25 Kroner om Maaneden for at være her, vilde jeg anmode om et Tillæg paa 25 Kr. om Maaneden saa længe, jeg var i denne Part. Jeg havde regnet med, at jeg blev skiftet omgaaende. Brevet viste jeg l.Mester. Han mente, jeg blev hevet ud af Selskabet, og l.Styrmand, som jeg heller ikke kom saa godt ud af det med, viste jeg ogsaa Brevet. Han sagde straks,: Ja, saa er De jo færdig i D.F.D.S. Muligvis, sagde jeg., men saa er der andre Skibe til.

Otte Dage efter, da vi sad og spiste Frokost i Frederikshavn, og S/S Baldur var kommet ind, kom der en ny l.Mester om Bord. Han sagde til den fungerende, at han skulde løse ham af, og til mig, at jeg maatte faa 2 Fridage om Ugen, og saa skulde jeg have 25 Kr. mere om Maanede Maaneden. Den fungerende blev grøn i Ansigtet, og fik pakket sit Gods og kom af sted. Styrmandens Øjne blev ogsaa lidt urolige, naar han saa mig, men det gik. Den nye l.Mester hed Knud Jørgensen, og han

havde faaet 40 Kr. mere om Maaneden, takket være mit Brev.

- - En Dag kom S/S Bellona ind til Esbjerg. Her var l. Mester den Theodor Nielsen, jeg havde haft til l. Mester i Oluf Bager. Han vilde ikke have med mig at gøre, og da hans Forvarmer var nok utæt, skrev han til Maskininspektionen i København. Han fik omgaaende svar : Vi har i Esbjerg F - R, henvend Dem til ham, saa faar De nok Deres Forvarmer i Orden.

Han maatte altsaa til mig. Jeg saa paa det, og J&O lavede det, men da der var meget lidt Plads i Maskinrummet, maatte de lave noget Specialværktøj for at kunne faa øverste Dæksel af. Han kom da over til mig paa Kontoret, og spurgte, om han maatte beholde Værktøjet for en anden Gangs Skyld. Det fik han. Og vi kom efterhaanden paa Talefod.

- - - Vi laa jo kun nogle faa Timer om Dagen i Frederikshavn, men Skibet var jo hjemmehørende der, saa der var jo ikke noget at sige til, at jeg fik Skattebillet, men jeg betalte aldrig. Saa kom der en ny Politiasistent til Byen. Og han var vaks, han skulde nok vise mig, at jeg skulde komme til at betale. Han stillede den sidste i Maaneden om Bord sammen med en Betjent, og de to vilde have Skat. Ikke hos mig, sagde jeg. Faar De Deres Gage forud eller bagud, spurgte han. Jeg faar den bagud, sagde jeg. Saa har De altsaa Penge til gode, spurgte han. Ja, heldigvis, sagde jeg. Han gik da hen til Skipperen og vilde have Penge hos ham, men det kunde han ikke faa, da jeg jo skulde kvittere for dem. Saa aftalte han med

Skipperen, at han skulde give mig min tilgodehavende Hyre med det samme, saa vilde han tage Pengene fra mig. Der blev saa sendt Bud til mig om, at komme hen til Skipperen og faa mine Penge. Saa sagde jeg,: sig til Skipperen, at jeg vil have mine Penge i Eftermiddag, naar vi er i Gøteborg. Saa sagde Politiaassistenten,: saa beslaglægger jeg 2. Mesters Gage, og saa gik han og Betjenten. Om Eftermiddagen gik jeg hen til Skipperen og vilde have mine Penge. Han sagde da, at de var beslaglagt. Dertil sagde jeg, at efter Søløven kunde han kun tilbageholde 1/5 af Beløbet. Og saa vilde han ikke have noget Vrøvl, og jeg fik mine Penge.

Næste Dag i Frederikshavn kom Betjenten og vilde have Skat. Ikke hos mig, sagde jeg. Næste Dag kom Politiaassistenten og Betjenten og vilde pante for Skat. Jeg havde for længst hængt mit gode Tøj ind i 1. Mesters Klædeskab, og saa pantede de en gammel Overfrakke, som jeg havde givet 80 Kroner for for en Del Aar siden. Den pantede de for 100 Kroner, og jeg morede mig. Efter den Tid havde jeg ikke noget Vrøvl med Skat.

Der var meget Selskabelighed i Oluf Bager. Vi laa jo hver Eftermiddag og Aften i Gøteborg, og der var mange, der kom om Bord og fik en Snaps, og som Følge deraf blev vi ofte inviteret paa Restauration eller i Lorensberg. Hovmesteren gik i Land hver Eftermiddag med Akvavit, op til 6 Flasker hver Gang. Men ogsaa Whisky gik der an Del af. Vi betalte i Frederikshavn paa Udførsel 10 Kroner for 6 Flasker D.C.L. med Guld-elefant. Det var en god Whisky. Vi var ofte i Valand og Eggers

Hotel og spiste til Aftens sammen med disse gæstfri Svenskere, og jeg husker, at vi en Dag (Hovmesteren og jeg) var hos en Fabrikant. Paa Kontoret var en Hylde over Døren i hele Kontorets Længde. Og der laa 4 Lag Akvavitter, som i Tidens Løb var baaret op af Hovmesteren. Det var altid i Trægaarden, Lorensberg, Valand eller Eggers, vi mødtes, og der kom vi sammen med en Mængde Mennesker, som jeg nu har glemt Navnet paa. Men der var ogsaa Damer imellem, en af dem blev jeg senere gift med. Det var Hildur Johansson, som var i en Begravelsesforretning.

Da Krigen udbrød i 1914 var hun i København, og havde Plads hos en Grosserer Blume Knudsen i Malmøgade. Hun var i den sidste Tid før vi blev gift hos Fader og Moder paa Mathildevej 6. Moder havde sat Næsen op til et Kirkebryllup, hvor hun skulde have Silkekjole, men vi blev i Stilhed viet i Præstens Hjem paa Hauserplads 6. Lejlighed havde vi, men den var ikke færdig til Indflytning i Silkeborggade 21. Det blev den i Løbet af en 3 Ugers Tid.

I de 2 Aar, jeg var med S/S Oluf Bager, og hvor vi sejlede Dag og Nat, kunde det jo ikke undgaas, at vi ogsaa kom ud i daarligt Vejr. Naar det var daarligt Vejr, altsaa Stormvejr, var det som Regel en Nordvesten, og saa stod Søen jo lige ind paa Svenskekysten. Der var 2 Indsejlinger til Gøteborg, det nordlige ved Vinga Fyr, og et noget sydligere, som vi meget sjældent benyttede, for det tog længere Tid.

Jeg mindes en Aften vi laa i Gøteborg. 1. Mester havde

fri, saa jeg var alene. Skipperen var en ældre Mand paa Af-
løsning. Han hed Buhr. Det stormede, det stormede usædvanligt,
og vi talte om, at vi nok ikke kom af Sted i Aften. Men Skip-
peren havde været paa Besøg hos Skipperen i S/S Odin, og der
har han nok faaet nogle Sjusser, for da Klokken var 12, sej-
lede vi. Gennem Skærgaarden var der jo ikke noget i Vejen,
men da vi kom til Vinga, hvor Ruten drejer ret kraft, stod
der en Fuldrigger grundstødt, og hele Besætningen raabte om
Hjælp. Men vi kunde jo intet gøre for at hjælpe dem, og da
den lille Baad til Oluf Bager stak Snuden udenfor, kan det
nok være, vi blev dyppet. Jeg stod og regulerede paa Maski-
nen det meste af Vejen til Frederikshavn, som vi kom til ved
halv Titiden, i Stedet for Kl. halv fem. Vi skulde sejle Kl.
halv elleve, og det gjorde vi, men da var Stormen flovet noget
af. Da vi kom over under Sverrig, var hele Kysten oversaaet
med høvlende og pløjede Brædder. Det var det meste af Fuldrig-
gerens Last. Skibet var brækket midt over, og ~~XXXXXX~~ den Del,
hvor Mandskabet stod paa, drev ind i Skærgaarden, hvor der var
smuldt Vand, og de blev bjerget af Lodserne. Den Del af Skro-
get, de havde været paa, var kastet op paa et Skar. Dagen ef-
ter, da vi læste Aviserne, saa vi, at al Fart havde været ind-
stillet den Nat, selv Færgerne laa over. Saa vi var det ene-
ste Skib, der var gaaet til Søs, takket være Skipperens Sjus-
ser.

Jeg husker ogsaa en anden Rejse, hvor Vejret var lige-
saadan. Fyrbøderen kunde ikke blive afløst, for der var ingen,

der kunde komme fra for til midtskibs. Saadan havde vi mange Ture, og det var især galt, naar vi havde Kreaturer med. De arme Dyr var jo meget angstelige, for de var jo ikke vant til at staa snart paa Forbenene og snart paa Bagbenene. Og da alt var lukket og skalket, blev der jo varmt paa Mellemdækket, hvor de stod. Ved flere Lejligheder maatte vi lade Spuleslangen løbe paa Kreaturerne for at køle dem af. Passagerer havde vi ikke mange af og Kun lejlighedsvis Gods, saa til sidst lod D.F.D.S. den Rute gaa ind. Nu er det En Guldgrube. Saadan veksler det, efterhaanden som Forholdene forandres.

Kapt. Bonnesen havde en stor Villa, og i den var der Centralvarmeanlæg. Det var vist næppe saa almindeligt den Gang. Men han havde haft meget Vrøvl med Elementerne i Ovnene. De var pakket og spændt sammen, men det var ikke tørt, og han havde først haft 2 tyske Montører til at pakke det om. Det blev ikke godt, saa havde han haft 2 Mand fra Frichs i Aarhus. De lavede det ikke bedre. En Dag i Slutningen af September spurgte Skipperen mig, om jeg vilde se paa det. Jeg gik da over i Villaen og saa paa det. Jeg blev da klar over, at der ikke var andet at gøre, end adskille alle Elementer, og pakke dem om med nye Pakninger. Han spurgte mig, om jeg vilde lave det, saa skulde han skaffe Pakninger og Bolte. Det lavede jeg. Saa lavede jeg af Federstaa 2 Stjernegnøgler til Boltene, der sad i Kroge, hvorfor de andre, der ikke har haft Stjernegnøgler, ikke har kunnet spænde Boltene ordentligt.

Jeg tog da en Fridag, og en Arbejdsmand havde adskilt

Elementerne og rensset dem, saa jeg kunde begynde at samle straks. Om Aftenen ved sekstiden var jeg færdig, og havde i Dagens Løb faaet en Kop Kaffe. Jeg spiste saa Middag hos Skipperen, og gik til Hotel til næste Dag, da Skibet var kommet.

Skipperen nedlod sig aldrig til at sige noget om, hvordan Ovnene var. Men mange Aar senere, da jeg var Inspektør i Esbjerg, var der en Skipper, der havde været i Frederikshavn og havde besøgt Bonnesen, og han havde da fortalt ham, at en 2.Mester i Oluf Bager havde lavet hans Centralovn, og det fortalte han mig. Han vidste jo ikke, at det var mig, der havde gjort det.

Da 1.Mester var vanskelig at have med at gøre, ragede jeg jo af og til uklar med ham, men det gik som Regel snart over. Han var gal over, at jeg havde ladet Skipperen beholde de to Stjernegn, jeg havde lavet, og han forlangte, at jeg skulde faa dem af Skipperen igen. For at lukke Kærten paa ham, lavede jeg to andre Stjernegn og gav ham.

Saa skulde vi paa Værftet i Frederikshavn til aarligt Eftersyn. 1.Mester havde været syg i ca. 3 Uger, og jeg havde faaet Brev fra Maskininspektøren, hvori han skrev, at jeg nok under 1.Mesters Sygdom kunde sejle alene. Det svarede jeg ikke paa, jeg nok sejlede bare. Men jeg tror nok, at 1.Mester var gal over, at Kontoret ikke sendte en Afløser, da det saa ud, som om han kunde undværes.

Inspektør Halse kom og sejlede med til Gøteborg, og han kom ned i Maskinen og talte med mig, og han lagde ikke skjul

paa, at han var godt tilfreds med Maskineriet. I Gøteborg spiste han Middag sammen med Skipperen, og der har han beklaget sig over, at vi laa stille 4 Dage, naar vi havde Kedelrensning, og tidligere havde de kun ligget 2 Dage. Og saa har Halse sikkert sagt, at det var der ingen Grund til, det skulde nok blive rettet.

Da vi var gaaet ind paa Værftet næste Dag, kom 1. Mester haltende med Stok og vilde være med. Halse lod, som han ikke var der. Næste Dag var Halse og jeg i Kedlen. Han var godt tilfreds med den, og sagde, at det var en første Klasses Kedel, og for Fremtiden kunde vi ikke faa 4 Dage til Kedelrensning. Saa sagde jeg, : første Dag kan vi ikke gaa i Kedlen, da den er varm. En Dag gaar til Vandfyldning og Opfyr. For Fremtiden kan vi godt slaa Streg over Første Klasses. Ja, Ja, sagde Halse, De skal nok faa den Tid, De behøver. Det maa han have glemt at meddele Skipperen.

Da vi havde Kedelrensning et Par Maaneder efter Doktoren, kom Skipperen fra Reserveskibet med sine Sager, og da jeg stod i Maskindøren, sagde han, : Naa, Mester, er vi saa klar til at sejle. Nej, sagde jeg, om 2 Dage er vi klar. Ja, han havde faaet Besked om, at vi kun maatte tage 2 Dage. Det kender jeg ikke noget til, sagde jeg, og for øvrigt ved De jo godt, at vi altid har brugt 4 Dage i den Tid, jeg har været her. Saa luskede han tilbage til Reserveskibet, som han ikke kunde lide at sejle med. Det var Hjuldamperen Dronningen.

Naa, men det var Dokningen, vi kom fra. Vi skulde bl.a.

have Condensatorrørene ud og have dem rensset, samt en Del andet Arbejde, men vi skulde være færdige, saa vi kunde sejle en Torsdag, og saa sagde Halse: Ja, Funck-Rasmussen, det er Condensatoren De hænger paa, det er den, det kommer til at knibe med, saa den maa De se at faa klar til Tiden. Saa sagde 1.Mester: ja, jeg er her Jo ogsaa. Saa saa Halse paa ham og sagde: De er jo syg, det er 2.Mester, jeg holder mig til. Fra den Dag var 1.Mester en endnu værre Kvarulant, end han hidtil havde været. Først vilde han sinke Arbejdet paa Condensatoren, ved at forlange Arbejdet udført paa en saadan Maade, at vi ikke kunde naa det, men det fik jeg da forpurret. Og da vi kom ud at sejle, var der ingenting, der var godt nok til ham.

- - - Jeg vil her indskyde en lille Begivenhed, der ikke hjalp til. at Skipper og Styrmand var særlig glade for mig. En Gang vi laa og rensede Kedel, var det daarligt Vejr, og Styrmanden førte Dronningen. Men de fik Havari paa det ene Hjul, og da de kom i Havn om Morgenens Kl.ca.6.30, kom Styrmanden og sagde til mig, at vi kom til at gøre Oluf Bager klar. Naah, sagde jeg, De kan da nok forstaa, at hvis jeg skal gøre Oluf Bager klar, maa jeg have Ordre fra 1.Mester. Han blev fornærmet, og sagde, at det kunde jeg godt faa. Han gik da hjem til Skipperen, og jeg gik hjem til 1.Mester, fik ham banket op, og sagde, at nu maatte han komme om Bord, for nu blev der Vrøvl. Paa Tilbagevejen gik jeg ind i Dronningen og talte med 1.Mester. Der var Folk fra Værftet om Bord, og han mente, de vilde være sejlklar Kl.3. Saa gik jeg om Bord i

frum

Oluf Bager, og Klokken var blevet omkring halv ni, da Skipperen kom. Han spurgte efter 1. Mester. Han er hjemme, sagde jeg. Dertil sagde Skipperen: jeg har Memorandum paa, at han skal være om Bord Kl. 8, naar Skibet ligger i Havn. Det ved De jo godt, Kaptejn Bonnesen, at han ikke er, sagde jeg, men for øvrigt ser jeg ham komme henne i Gaden. Skipperen fik fat i ham og fik ham med paa Agenten Konsul Jacobsens Kontor. Der har Jacobsen, Bonnesen og 1. Mester drøftet Situationen, og blevet enige om, at Oluf Bager skulde sejle. Saa langt fra København regnede de jo ikke rigtig med Kontoret i København, og det passede jo Skipperen rigtig godt, for vi havde ligget 2 Dage, og saa kunde han jo hovere. Saa kom 1. Mester og sagde til mig, at vi blev nødt til at gøre Oluf Bager klar. Saa spurgte jeg ham, om det var en Ordre fra København. Da det ikke var det, sagde jeg til ham, : Nu er Klokken lidt over 9, og de er paa Kontoret i København. Jeg synes, De skulde ringe til Maskininspektøren, og fortælle ham, at Dronningen er havreret og bliver færdig Kl. 3. Hvis vi skal afbryde Kedelrensningen og gøre klar, kan vi blive færdig til at sejle ved Ot-tetiden i Aften. 1. Mester gik da til Konsulens Kontor, hvor de sad spændt og ventede paa, hvad den vilde sige. 1. Mester ringede til Maskininspektøren, der sagde, : Dronningen sejler, naar den er færdig, og Oluf Bager renser Kedel, til den er færdig. Skipperen, der var klar over, at det var mig, der stod bag den, blev gal paa mig. Men det var jo fuldstændig rigtigt, for det var da København, der bestemte. Ja, saadan var der jo

saa meget i Skibene, der ikke passede dem paa Dækket, og de havde jo ikke Forstand paa vore Sager, men vi havde en ~~gaa~~ rigtig Maskininspektør.

Naa, efterhaanden ragede jeg saa meget uklar med 1. Mester, at jeg ikke vilde mere. Da jeg i længere Tid havde gaaet med et Øre, der ikke var helt godt, gik jeg til Læge i Frederikshavn, en flink Mand, der hed Bang-Bjerregaard. Han saa paa Øret, og jeg fik en Attest paa, at Øret var daarligt, og saa gik jeg.

Men i de Dage var D.F.D.S. ved at købe Værftet, og da jeg kom et stykke hen ad Gaden, mødte jeg Maskininspektøren og Halse. Jeg hilste paa dem og viste dem Lægeattesten. Maskininspektøren sagde da, : Vi vil have Dem rigtig i Orden, gaa ind til Lægen og faa ham til at skrive paa Attesten, at han tilraader Specialistbehandling, send saa Attesten til Kontoret, saa kommer der en Afløser til Dem paa Mandag. Jeg sagde intet om Bord. 1. Mester havde Besøgende, og han havde planlagt Udflugt til Skagen. Men der kom en 2. Mester, der ikke havde Papirer paa at maatte sejle som Mester med selvstændig Vagt, saa det M vilde sige, at 1. Mester maatte med hver Dag, og det blev jeg jo glad for, for saa vilde han nok opdage, hvor godt han havde haft det. Jeg pakkede altsaa mit jordiske Gods, og fik det over i S/S Baldur, og en halv Time før Skibet sejlede, gik jeg i Land. Og ved Landgangen stod Betjenten, der vilde have Skat. Naa, Mester, De har nok fri i Dag, sagde han. Ja, svarede jeg, jeg har fri for en Gangs Skyld. Ja, sagde

han, saa kommer jeg i Morgen og henter Skatten. Ja, gør De det, sagde jeg og forduftede og gik med Baldur til København.

Her blev jeg behandlet af en Grespecialist paa Raadhuspladsen, uden at der dog opnaaedes noget særligt. Efter ca. 3 Ugers Forløb meldte jeg mig til Tjeneste igen.

Jeg kom da med S/S Christiansund 5. August 1913. Jeg lærte Siamjensen af, hvilket var meget kedeligt, da han havde faaet Tilladelse til at tage sin Søn med en Rejse til Stettin. Vi sejlede paa Vestnorge - Stettin. 1. Mester var en Nordmand, der hed Moe. Han var for det første ikke hvad jeg kalder Maskinmester, og for det andet var han meget vanskelig. Man vidste aldrig, hvor man havde ham, og han var underfundig. Men jeg sejlede da med ham en Tid, til han fik Blindtarmsbetændelse i Trondhjem. Han kom i Land og blev opereret, og næste Rejse kom han med tilbage. Assistenten hed Thorvald Rasmussen. Han var en ualmindelig flink og dygtig Mand.

Imidlertid fik vi en anden 1. Mester, der hed Thorberg.

Jeg maa indskyde en lille Bemærkning.

Siamjensen holdt meget af Øl, og var saa lidt i Maskinen som muligt ved Land, saa Assistenten havde faaet et helt forkert Begreb om, hvad der skal gøres, for at holde Maskineriet i Orden. Da vi sejlede til Stettin første Rejse, løste jeg af Kl. 7 Aften, og efter at have følt over, blæste jeg Glasset ud paa SB Kedel. Der kom ikke noget Vand i Glasset, og jeg begyndte at blive nervøs, men efterhaanden pipede det ganske langsomt op til Vandstandshøjde. Efter at have blæst det andet

Glas ud paa BB Kedel, og det reagerede paa samme Maade, gik jeg op og fik fat i l.Mester. Han kom ned i Maskinen og blæste et Glas ud. Han blev rød i Hovedet. Han var ogsaa en af dem, der ikke kom meget i Maskinen. Assistenten sagde, at det havde været saadan, saa længe han havde været om Bord. Den ene Kedel ordnede vi i Stettin, og den anden da vi kom til København fra Stettin, saa begge Kedlers Vandstande var i Orden inden vi gik paa Vestnorge.

Medens jeg var med S/S Christianssund laa vi en varm Sommerdag ved Toldboden i København. Jeg arbejdede i Maskinen, men havde sagt til Messedrengen om at faa sat 20 Hof og 6 danske Vand ind i mit Kammer. Messedrengen havde jo mange at løbe for, og jeg vilde ikke ulejlige ham mere end nødvendigt, hvorfor jeg altid fik en Forsyning, saa jeg kunde klare mig selv.

Ved Totiden var jeg gaaet op fra Maskinen gennemsvedt, og sad i Kamret og drak en Sodavand, da Inspektør Dohm kom. Han spurgte efter l.Mester. Han var i Land. Saa saa han de 20 Pilsnere paa Bordet. Skal De drikke alle dem, spurgte han. Ja, sagde jeg, det vil jeg da haabe. Saa sagde han, + Det var ikke godt for Dem, at jeg saa det. Hertil svarede jeg: Naar D.F.D.S. kan sælge mig Øllet, kan jeg ogsaa drikke det. Han talte ikke om, at jeg var gennemsvedt, og at Sveden dryppede fra Panden af mig. Men da han var klar over, at jeg vilde blæse ham et Stykke, gik han.

Ja, de søfarende var en Klasse Mennesker, der ikke blev

regnet med, og som blev behandlet derefter. Tiderne har forandret sig.

Et halvt Aarstid efter at jeg var kommet fra Oluf Bager, laa vi med S/S Christianssund ved Toldboden i København, og jeg var i Maskinen, da S/S Georg lagde til paa Siden af os. Da jeg kom paa Dækket, stod l.Mester Knud Jørgensen, som jeg havde sejlet sammen med i Oluf Bager, paa Dækket. Da han saa mig, vilde han tale med mig, og jeg gik da over i hans Skib. Vi gik ned i Kamret, og saa begyndte han at fortælle om, hvordan det var gaaet, efter at jeg var kommet fra Oluf Bager. Først var der kommet en Mester, der ikke maatte tage selvstændig Vagt, saa han maatte sejle med hver Dag. Da han havde skrevet til Kontoret, var der i Stedet kommet Mester Rosendahl. Men han kunde ikke klare Arbejdet, saa han havde været nødt til selv at arbejde i Maskinen. Det havde han dog ikke maattet i min Tid, og til sidst var han blevet ked af at være der og havde søgt væk fra Skibet. Jeg sagde ikke noget om, at han kunde have været ordentlig overfor mig. Jeg sagde blot, at det var kedeligt, saa maatte han altsaa flytte til København igen, og det er jo altid bekosteligt. Men han havde dog været i Frederikshavn et Par Aar, hvor han havde haft et Gagetillæg. Det var han ogsaa glad for.

Medens vi nu er ved Jørgensen. Han var med S/S Benedikt i 1923 eller 24. Da Skibet laa ved Kvæsthusbroen og la- stede, gik han langs Dækket, og har ikke set sig for. En Læn- ge Guds svingede fra Land ind over Skibet og traf ham, saa

han faldt ned i Lasten og brækkede begge Ben. Derefter blev han pensioneret.

Vi laa i vestnorsk Havn den 28. juli 1914, da hele den Del af den tyske Flaade, der besøgte norske Farvande, stak hjemefter for fuld Kraft. Da vi kom til København, var Krigen udbrudt, og da vi var udlosset, blev vi oplagt mellem Pælene ud for Kvæsthusbroen. Maskinassistent Th. Rasmussen var da kommet fra Skibat, og var afløst af Kofod, der var Reserveløjtnant, og han kom straks i Land og overgik til Militæret.

Th. Rasmussen var kommen med et nyt Skib S/S Maryland, og paa Vejen hjem fra Sydamerika, sprængtes den i Luften af en Mine ved Englands Kyst. Rasmussen gik i Land og fik en Maskinfabrik i København. *Maryland og S/S Chr. Broberg var de første danske Skibe, der*

Men Skibsfarten, der var gaaet i staa ved Krigsud-^{Krigsforsik}brudet, begyndte saa smaat at komme i Gang igen, og vi var det første Skib, der gik fra København ^{den 11. august} Vi lastede Landbrugsprodukter og skulde til engelsk Havn. Saa vidt jeg husker, gik vi til Hull, men da jeg har været i mange forskellige engelske Havne under Krigen, kan det jo ogsaa have været Newcastle. Men det var en besynderlig Rejse, for Havet var tomt paa Skibe, vi saa ingen paa hele Turen. I Esbjerg skulde S/S Kong Haakon sejle, men Fyrbøderne vilde have Krigstillæg, og det fik vi efterhaanden ogsaa. Men Priserne gik i Vejret, saa den Formue, nogen havde tænkt at kunne spare op, gik til det daglige Forbrug. Jeg husker, at et Æg kostede 50 Øre. Smør, Brød, Kød og meget andet blev rationeret. En Del Skibe blev

sænket, bl.a. mistede D.F.D.S. 25 Skibe, deriblandt nogle ret nye. Som de første 2 Skibe gik Maryland og Chr.Brøberg paa Miner ved Englands Kyst i sidste Halvdel af August 1914. Maskinassistent Th.Rasmussen var med S/S Maryland. Begge Besætninger blev bjerget, og Rasmussen holdt op med at sejle, og fik derefter et Maskinværksted i Guldbergsgade.

Vi laa i Hull, da der en Aften kom flere Zeppelinere og bombede Byen. Vi var Dagen efter ude og saa, hvad der var skødelagt, det syntes ikke at svare til, hvad Tyskerne eventuelt havde ventet.

Vi kom sejlende ned langs Englands kysten den 16. December 1914 paa Vej til London, og da havde nogle tyske Krigsskibe været ovre under Kysten og beskydt Scarborough, Whitby og Hartlepool, og inden de sejlede hjem, havde de lagt et Minefelt netop i den forholdsvis smalle afmærkede Sejlrende. Dette Minefelt har vi sejlet igennem, uden at nogen anede, at der var Ugler i Mosen. Men en Timestid senere kom flere Skibe sejlende sydefter, bl.a. et af D.F.D.S.'s. Den gik paa en Mine og sank, den næste gik ogsaa paa en Mine, og saa blev Englænderne klar over, at der var udlagt et større Minefelt. Det blev hurtigt strøget, saa Skibsfarten kunde komme i Gang igen.

Ellers saa vi kun af og til i Nordsøen et Træskib, lastet med Props, der var stukket i Brand af Tyskerne.

I Christianssund hed L. Styrmand Jacobsen (Jacob Nifin - ger), og da jeg kom om Bord, tudede han mig Ørerne fulde om, at det var en værre Sultekasse. Hovmesteren var ikke til at

have med at gøre, og der var et farligt Vrøvl i Skibet. Den samme Lektie fik jeg af Siamjensen. Da jeg saa Hovmesteren sidde paa Bænken udenfor Kahytten, gik jeg hen og hilste paa ham, og præsenterede mig som den nye 2.Mester, og at jeg glædede mig til at komme om Bord i et nyt Skib, og haabede, at der var et godt Forhold i Skibet, for det var jeg vant til. Saa sagde han ogsaa, at der var en værre Redelighed i Skibet, men at der fra hans Side ikke skulde blive Ufred, saa vi var med det samme paa Talefod.

Da vi skulde spise til Aftens Kl.5, var der dækket et godt Bord med meget mere, end vi efter Reglementet havde Krav paa. Og saa sagde jeg til Styrmanden,: Jeg kan ikke forstaa, at De klager over Kosten her. Saa sagde han,: saadan et Bord har vi ikke siddet ved i den Tid, jeg har været her. Der slog Hovmesteren altsaa om, men jeg havde paa Fornemmelsen, at baa- de Siamjensen og Styrmanden havde drillet ham, og saa drillede han igen. Der var intet i Vejen i de 2 Aar, jeg var om Bord. Da vi kom fra Stettin, fik vi en anden 1.Styrmand Oscar Olsen (Buffalo), og han var der saa længe, jeg var om Bord.

Skipperen hed Andreassen (Klipfisken), og senere kom Skipperen, 1.Styrmand, 1.Mester, Hovmesteren og jeg sammen i et andet Skib, Søsterskib til Christianssund nemlig B/S Trondhjem.

Paa en Hjemrejse med Christianssund fra Trondhjem og sydefter fik vi en Gang en tæt Taage. Vi var kommen godt ned mod Bergen, da det blev grødttykt. Farten var paa Langsamt, og vi laa og tudede. Vi hørte flere Dampere i vor Nærhed, der

altsaa var i samme situation som vi, men det gik altsaa smaat fremad. Da vi var nær Bergen, løb vi paa Grund. Vi hørte, hvordan Bunden skurede paa Klippegrund, og lidt efter hørte vi en anden Damper, der ogsaa skurede. Vi havde ikke saa meget Last inde, og foreste Bundtanke var fyldt. Der blev pejlet. Skibet var tæt. Da jeg af Nysgerrighed gik forud, skimtede jeg store Granitblokke et stykke fra BB Side, og en Mand stod og raabte, at vi ikke maatte ligge der, da det var Fæstningsterræn.

Vi pejlede udenbords. Forefter var der jo ikke meget Vand, men der var 152 Favne agter, saa vi red paa en skrant. Vi lænsede de foreste Bundtanke, og saa bakkede vi glat af Grunden, og da Skipperen vidste, hvor vi var, fandt han med Forsigtighed ind til Bergen. Efter at have indtaget East fortsatte vi hjemefter. Men da vi skulde gaa fra Stavanger, var det daarligt Vejr, og da Pladerne i Stævnen gabede, idet de var slaaet fra, og Naglerne var sprængt, ventede vi et Døgn til Vejret havde bedret sig, og vi kom da ogsaa godt hjem med Skibet.

Da vi havde losset i København, gik vi til Helsingør i Dok. Pladerne i Bunden til hen under Formasten blev udtaget. En Del blev rettet, og Resten udskiftet. Det var anden Gang, jeg var paa Helsingørs Værft med det Skib.

Jeg blev afmønstret 22. September 1915, og paamønstret S/S Aalborghus. Men det blev nærmest paa Gæsteoptræden, for jeg kom fra 3. November. Saa vidt jeg husker, var der 2. forskellige l. Mestres i den Tid. Løngreen var der en otte

Dages Tid, saa kom Johansen (Mester Jakel), men jeg blev x skiftet, og kom med Motorskibet California. Den var beregnet til at være med til Indvielsen af Panamakanalen 1914, men Kri-gen kom i Vejen. Den havde fine Teaktræs Dæk. Maskineriet var af den første Type Motorer B & W lavede, saa de var jo lidt sensible. Der knaldede ofte en Brændstofventil af, men de var jo hurtigt udskiftet.

Arbejdsforholdene var utaalelige. 1.Mester var Hendrik-sen, (Jernhenrik) 2.Mester var S.Rasmussen (Bøffen), 4.Mester var Bernhard Rasmussen. 1.Mester var af den Type, der ikke undte os et Minuts Frined, og Bøffen, der havde været der fra Skibet var nyt, troede, at han var den eneste, der havde For-stand paa Motorer, og han havde tyransiseret Assistenterne, hvoraf der var 4. Men den gik jo ikke, da jeg kom om Bord. Jeg husker en Dag vi laa i Filadelfia, og jeg vilde have en Formiddagsøl, og saa vilde jeg have 4 Mester med op i Messen. Det turde han ikke straks, men ombestemte sig og gik med. Saa kom Bøffen og stillede sig op og saa paa os. Vi lod som om vi ikke saa ham. Han sagde ikke noget, men er gaaet til 1.Mester, som saa kom ind i Messen. Han sagde ikke noget, saa klog var han da, for han vilde ikke resikere, at vi skulde reagere. Og da han saa, at vi var rebnende ligeglade, gik han ogsaa. Vi tog stadig en Formiddagsøl, saa Bøffen saa, at vi ikke reg-nede med ham.

Her i Filadelfia læste jeg i en amerikansk Avis, at Christianssund var sprunget i Luften i den engelske Kanal, men

hele Besætningen var sluppet fra den.

Bøffen omgikkes de tyske Mestre, der var i de oplagte tyske Skibe, d.v.s. jeg tror de kom i California, fordi de vidste, at der var øl. Saa siger Bøffen til mig, : naar vi kommer til Filadelfia, plejer vi at faa Besøg af de tyske Mestre fra de oplagte Skibe, og spurgte, om jeg vilde være sammen med dem. Nej, gu vil jeg ej, sagde jeg, og hvis de støjer, saa jeg ikke kan sove, gaar jeg ikke paa Arbejde i Morgen. Jeg hørte ikke en Lyd.

I øvrigt var der saa beskidt i Maskinen, at Motormændenes Lapper kunde ses paa det fine Dæk hele Vejen forud, hvor de boede, saa det var umuligt at holde Skibet rent. Jeg vilde ikke være der, og hver Gang jeg kom i Messen, sagde jeg, lad mig komme til København, saa forsvinder jeg.

Skipper var den flinke Kronepeter fra Arkansas. Og Jul i Havn fik vi, takket være ham. Vi skulde have sejlet Juleaftens Dag, men han ventede til Dagen efter. Vi var alle i Kabinhytten, og der var indbudt en Dansker, der var ansat paa Kontoret. Han var ugift og var meget glad for at være sammen med Landsmænd en Juleaften. 1. Styrmand var en Fanzmand, der hed Thomsen. Han havde jeg været sammen med i S/S Arno. 2 Styrmand var Søn af en Fuldmægtig paa D.F.D.S. Kontor, og 3. Styrmand hed Thorn.

Naa, jeg behøvede ikke at gøre mig nogen Anstrængelse for at komme i Land, for 1. Mester vilde ikke have mig, og han gik paa Kontoret saa snart vi var lagt til i Frihavnen, og der

kom en Afløser til mig samme Dag 25. Februar 1916.

Men jeg er ved at springe over, at vi paa Hjemrejsen blev stoppet af Engländerne, og kom ind til Kirkwall paa en af Orknærne, hvor vi laa til Ankers sammen med en Del andre Skibe. Her fik vi en Nat en Storm, der hurtigt gik over til Orkan, og vi maatte stikke begge Ankerkæder ud paa Tamp, og laa da godt, men flere af de andre Ankerliggere drev i Land. Men der var jo stor Opstandelse om Bord, for de Skibe, der drev i Land, og især en Kulhulk med 1 Mand om Bord, drev klods forbi California, saa der var Fare for Kollision. Kulhulken, et gammelt Træskib blev slaaet i Stykker mod Klippekystr, og Manden, der havde staaet og kimet med Klokken, satte Livet til.

Da Formaliteter og Tid tillod det, gik vi til Immingham, hvor Lasten blev udlosset. Der var noget imellem, der eventuelt vilde havne i Tyskland. Det beholdt Engländerne. Resten tog vi ind igen. Medens vi laa der, det var jo Marinens Oliedepotby, fik vi en Aften Besøg af 7 Zeppelinere, der dryssede en Del Bomber ned. Stor Skade gjorde de ikke, de ramte ingen militære Maal, og en Del faldt i Humberen.

Medens vi laa i Immingham saa vi Maskineriet efter, jeg tog mig af SB Hjælpe-motor, og 4. Mester skulde efterse SB Hoved-motors Hovedlejesøler. Da jeg kom til Hovedlejerne, saa jeg, at agterste Krumtaps Hovedlejesøle havde en Revne paa langs af Akslen. Den var vanskelig at se, men jeg var sikker. Jeg sagde til 4. Mester, kom her og se. Han kiggede paa Revnen, og da han havde set lidt paa den, sagde han, jeg maa vist se

noget bedre efter. Og han fandt ogsaa en Revne i en af Hovedlejesølerne. Ved forsigtig Brug af Hjælpemotoren, kom vi godt til København, hvor B & W tog sig af det videre fornødne.

Da deribj var gaaet en Del af Selskabets Skibe tabt, var der mange ledige Mestre, der gik paa Arbejde i oplagte Skibe. Jeg blev en af dem til 1. April 1916, da jeg mønstrede ud med S/S Trondhjem, og den førtes af Andreasen, Buffalo var 1. Styrmand, Beck (Løgnebeck) var 1. Mester, og Hovmesteren var ham fra Christianssund, Andersen hed han for Resten. Senere kom Moe i stedet for Beck. Vi sejlede paa engelske Havne, mest London, men ellers Manchester, Liverpool m. m. med Landbrugsprodukter, og vi var meget heldige. Vi mødte af og til et ~~xxx~~ brændende sejlskib, som var Tyskernes Værk. Efter hvad jeg forstod, var der en Aftale mellem Tyskland og Danmark ^m om For- delingen af Smør, Æg og Flask, for Tyskerne vilde jo ogsaa gerne have noget.

Sænkning af Skibe gik rask for sig, men efterhaanden tilspidsedes Forholdene, og 6. Maj 1916 sænkede Tyskerne S/S Lucitania, og ca. 1500 Mennesker druknede. Hele Verden mente, at det var en Svinestreg, og det endte da ogsaa med, at U.S.A. gik med i Krigen. Saa ~~h~~ blev Tyskerne mere aggressive, og 1. Februar 1917 erklærede de den uindskrænkede Ubaadskrig. Vi laa ved Larsens Plads og lastede for England, men vi blev lagt ud ved Langelinie, og Besætningen blev afmønstret. Vi gjorde stadig Tjeneste i Skibet, og maatte ned paa Isen og ise om Skrubladene, hvorefter altid et ragede op over Vandet med næ-

sten tomt Skib.

Men saa havde man faaet Aftale med Englænderne om at sejle i Konvoy, og vi blev paamønstret igen 5. Marts. Vi gik til Bergen, hvor Konvoyerne samledes, og Konvoyen blev ledsaget derfra til England af armerede Trawlere og Torpedobaade, og saa var der et Førerskib, der dirigerede Fart og Kurs.

Løgnebeck var i mange Retninger god nok, men han kunde ikke taale at tale Politik. Han sagde, at han var opvokset i den Bergske Familie, men mere fik vi heller ikke at vide.

1. Styrmand Buffalo Olsen var et rent Jern til at faa Diskussion i Gang i Messen, naar vi spiste, og saa naar han havde faaet Beck ivrig, gik han, og saa var det mig, der maatte holde for. En Dag, da 1. Styrmand var færdig med at spise før os andre, gik han ud af Messen og sagde i Døren: I. O. Christensen, og straks var Beck hvidglødende. Jeg sagde ingenting, og da jeg et Øjeblik efter var færdig med at spise, gik jeg. Men 1. Mester gik bag efter. Meningen var, at jeg vilde ind i mit Kammer paa den anden Side af Skibet, men da Døren var laaset, naaede jeg ikke at slippe ind, før 1. Mester var over mig og var ved at gaa amok. Men efterhaanden faldt han til Ro.

Han kom af og til paa Eftermiddagsvagten ned i Maskinen, (han gik og kedede sig, for der var ingen, der vilde tale med ham, idet han var utaalelig) og sagde, at vi godt kunde gaa op et Par Timers Tid, saa skulde han nok tage Vagten. Det var jo meget rart at komme lidt op i Solen og nyde det gode

Vejr, men naar man saa kom ned i Maskinen igen, var L.T. Krumtappander brændt af, for Beck folte ikke over. Saa maatte jeg jo skrabbe Panderne til i Havn. Da det var sket 2 Gange, og Krumtappanderne var brændt af paa Forkant hver Gang, kom der et Sidedunk. Saa skulde jeg tilpasse Panderne og faa Dunket væk, og l. Mester stod og vilde have mig til at lave det paa en gammeldags og sen Metode. Men det brød jeg mig ikke om, jeg lavede det paa min Facon paa den halve Tid og med det halve Slid, og samlede Krumtappen. l. Mester var gal. Da vi skulde sejle, gik han flere Timer i Maskinen, men der var ikke noget at komme efter. Han havde jo troet, at der kunde blive en Lejlighed til at aale mig, men da Lejligheden udeblev, gik han op. Dunket var væk, og da han næste Gang kom og tilbød at tage Vagt, sagde jeg, at jeg helst vilde tage Vagten selv, for saa varmede Krumtappen ikke. Det blev han ogsaa gal over.

Naar vi laa ved Land og havde travlt i Maskinen, kom han ofte ned, men han snakkede og sinkede os i Arbejdet, saa efterhaanden, naar jeg saa ham komme ned af Lejderen, gik jeg ud paa Fyrpladsen og op paa Dækket. Jeg holdt Øje med ham, og naar han havde gaaet en halv Timestid dernede, gik han op igen, og jeg forsvandt ned af Fyrpladslejderen og genoptog mit Arbejde. Det blev han ogsaa gal over, da han var klar over, at jeg undgik ham. Han blev senere syg og kom i Land, og Nordmanden Moe kom i Stedet.

Da jeg nogle Aar senere kom paa Kontoret og fik med In-

denrigsbaadene at gøre, var Løgnebeck i S/S Sønderjylland. Jeg tænkte da, at det var bedst at gaa ned og tale med ham, for at faa hans gamle Nag til mig ud af Verden. Jeg gik da om Bord og hilste paa ham, og begyndte at tale med ham, og det gik ogsaa meget godt. Men da jeg sagde : ja, Mester Beck, nu skal jeg jo have med Skibet at gøre, og vi kender jo hinanden, jeg har jo sejlet sammen med Dem, og det gik jo, selv om det ikke altid gik lige godt. Nej, sagde han, og det var Deres Skyld. Saa sagde jeg, skal vi nu ikke slaa en Strøg over, hvis Skyld det var, for nu haaber jeg, at vi kan arbejde godt sammen. Det vilde han ogsaa, men han fik dog indføjjet, at jeg var vanskelig, men jeg kunde mine Sager. Det var Krumtappen han tænkte paa, for han havde aldrig set, at Arbejdet var lavet paa den Maade, jeg gjorde det. - Jeg, og mange flere mente nu, at han var vanskelig. Men det gik meget godt med ham efter den Tid.

Jeg husker, at vi efterhaanden blev ret tykhudede med Hensyn til Krigsbegivenheder. En Morgen, jeg sad i Messen og spiste Frokost, var vi kommet ind i Kattegat for hjemgaaende, hørte jeg selvfølgelig godt, at der blev skudt, men jeg spiste videre. Saa kom l. Styrmand og sagde: kom ud, saa skal De se veritabel Krig. Jeg sagde: det er vel Øvelsesskydning, og spiste videre. Lidt efter kom han igen og sagde,: Nu kan De jo komme og se, om det er Øvelse. Jeg gik da ud paa Dækket og saa flere engelske Destroyere, som sankede 7 - 8 tyske Trawlere. Om Bord i Trawlerne fik de hurtigt sat Baadene i Vandet,

og Besætningerne blev fisket op af Englønderne. Det var interessant at se, hvordan Granaterne gik igennem Skibene, nogle paa langs fra Agter til For med lange Ildtunger efter sig. Da Trawlerne var sanket, forsvandt Destroyerne. Vejret var lidt diset. Vi fiskede en tysk Marinesoldat op. Han havde været med en tysk Kaper, der ogsaa var sanket. Ligeledes tog vi en Baad om Bord, som tilhørte Kaperen. Den var gennemhullet af Geværkugler, og i Bunden fandt vi Maveskindet af en Tysker. Vi fik at vide, at 4 Mand fra denne Baad var optaget af en dansk Damper, og de var kommet paa Hospitalet i Helsingør, hvor han med Maveskindet døde. Marinesoldaten vilde nødigt tilbage til Tyskland, men det eneste den tyske Konsul, der kom om Bord i København, kunde gøre for ham, var at faa ham paa Hospitalet en ottedages Tid, hvorefter han blev hjemsendt.

Jeg kom fra Skibet 27. November 1917, vel nærmest fordi Mester Moe var bange for, at jeg havde faaet for meget Indblik i hans Rævestreger, og da han var meget gode Venner med Fuldmægtigen paa Kontoret (man mente, at Moe havde ham i Lommen, da han havde laant ham Penge), var det jo en nem Sag at blive af med mig.

Saa gik jeg paa Arbejde i nogle af de Skibe, der ikke sejlede, og kom først ud igen den 18. Marts 1918 med S/S Alexandra. Skipperen hed Borries. 1. Mester var den tidligere nævnte R. Rasmussen. 1. Styrmand var Ingemann Andersen, og 2 Styrmand var Iversen. (Han druknede som Først sammen med hele Besætningen under 2. Verdenskrig i Atlanten, hvor Skibet blev

x) sænket af Tyskerne) Og saa var der en 3. og 4. Mester, og en 3. Styrmand, men deres Navne har jeg glemt.

x) @hm Luv

Vi sejlede for Fragtnævnet og hentede Kul og Kokes hjem fra England. Her i denne Fart var der mange Oplevelser med torpederede Skibe, og Ubaade, der blev sænket. Vi kunde ikke gaa fra Manøvreplassen, fordi der ustanseligt blev forlangt et Par Omdrejninger mere eller et Par mindre, for vi skulde jo holde vor Plads i Konvojen. En Gang fik vi Taage, og den var tyk, og alle Skibene laa og tudede, men Kapt. Borries sakkede agterud, og vi holdt os agten for Konvojen hele Natten. Ved Daggry lettede Taagen, og vi gik hurtigt ind i vort Nummer 1 Konvojen, men der manglede 2 Skibe, som i Nattens Løb var kollideret og sunket.

1. Mester viste sig aldrig i Maskinen, naar vi laa i Konvoy, men en Nat Kl. 12 løste jeg 3. Mester af, og da varmede M.T. og L.T. Guider. Jeg følte paa dem og gav dem noget ekstra Olie, og sagde til 3. Mester, at jeg godt vilde overtage Vagten. Da han kom op, har han varskoet 1. Mester om de varme Guider, og da han vidste, at de begge var eftersat paa Værft, mente han, at der kunde være noget i Vejen. Han kom da ned i Maskinen, men han var helt rødhovedet, og saa maatte jeg ned under Dørken til Kølevandets Afgangsrør og slække en Flange og lukke med en Blændflange, saa Vandet gik i Lasten i stedet for til Cirkulikkens Sugerør. Da der blev frit Løb, blev Guiderne kolde, og 1. Mester kom op af Maskinen i en Fart. Han var vanskelig og meget mistroisk, særlig overfor

dem, der vidste mere end han, og dem var der mange af. Han havde sagt, at han aldrig læste Aviser, det var han blevet ked af. Jeg fik altid mine Aviser tilsendt i hver Havn vi anløb, og læste dem i Datoorden, saa kunde man følge lidt med.

En Dag i Messen fortalte jeg, at B & W skulde have en ny Flydedok. Det stillede han sig meget tvivlende overfor, og spurgte, hvor jeg vidste det fra. Det har jeg læst i Avisen, sagde jeg. Saa vilde han gerne laane den, og det fik han Lov til, og jeg skal love for, at han læste Avis. Næste Formiddag, da jeg havde Vagt, spurgte han, om han maatte laane næste Nummer af Avisen. Ja, sagde jeg, naar jeg har læst den. Det blev han gal over, men da jeg havde læst den ved 4 Tiden, fik han den, og saa vilde han gerne have den hver Dag.

Naar Konvoyerne skiltes f.Eks. ved norske Kysten, fik alle Skibene saa travlt, at de laa og kolliderede, og Alexandra havde faaet mange Havarier, store Buler i Skibssiderne og BB Klyds knust. Da vi havde losset i København, gik vi til Værftet i Helsingør, hvor vi laa fra 1.til 20.August. 1.Mester fik Ferie og rejste til Esbjerg, hvor han boede. Han var meget fornærmet, fordi der ikke kom en anden 1.Mester og løste ham af. Maskininspektøren havde sagt til ham, at den Doktor klarer 2.Mester. Det var han dum nok til at fortælle mig. Men jeg var klar over, at nu vilde han genere mig, hvor han kunde, saa jeg førte Bog over alt, hvad der blev lavet, hvor mange Mand, vi havde om Bord, og hvad der gik til af Meterialer, ligesom p jeg indførte alle afholdte Trykprøver.

Da han kom om Bord igen, var da ogsaa det første han spurgte om, hvornaar og hvad o.s.v. Jeg gav ham Bogen og sagde, her kan De læse alt, hvad De ønsker at vide. Og saa sagde han ikke mer.

Medens vi laa ved Værftet, var jeg en Søndag i København, hvor jeg traf Borg, som var i Forretningen hos Jensen Kjer paa St. Anna Plads, hvor jeg handlede. Han fortalte mig, at hvis jeg skrev til Fragtnævnet, fik jeg Lov at tage Koks med fra England til mig selv. Jeg skrev da til Fragtnævnet, og da 1. Mester kom om Bord et Par Dage før vi var sejlklar, fortalte jeg ham det. Han troede, det var Løgn, men sagde ingenting. Han var altid mistroisk. Men Dagen før vi skulde sejle, fik jeg Brev fra Fragtnævnet, hvori de skrev, at jeg maatte tage 2 Tons Koks med til eget Brug, men maatte ikke skaffe Skibet ekstra Udgifter, og ikke maatte sinke Skibet. Yderligere skrev de, at de pr. Telefon havde underrettet Kapt. Borries. Da jeg havde læst Brevet, sagde jeg til 1. Mester, ja, nu fik jeg Brev fra Fragtnævnet. Naa, sagde han, hvad skrev de. Jah, sagde jeg, hvad skrev de. Ja, jeg tænkte det nok, sagde 1. Mester, De har faaet en Sludder for en Sladder. De kan jo selv læse det, sagde jeg og rakte ham Brevet. Han læste det, lagde Brevet paa Bordet, og sagde ingenting.

Da vi kom over under Englands Kyst, gik Skipperen paa Dækket, og jeg stod i Maskindøren. Saa sagde jeg til ham: jeg ved ikke, om De har faaet at vide, at jeg maa tage Koks med hjem til eget Brug. Nej, sagde han, det kender jeg ikke

noget til, men har De faaet Lov til det, skal De ogsaa have den. Ja, sagde jeg, men jeg er jo klar over, at hvis Kapt. ikke hjælper mig, kan jeg ingen Koks faa. Saa, da vi kom i Havn, gik han paa Kontoret og fik skrevet til Ministeriet i London. Det blev bevilliget, men Skipperen kom en Dag og sagde til mig, at jeg ikke kunde faa mindre end 5 Tons, da det var de mindste Jernbanevogne fra Værkerne, og han vilde ikke have noget af det. Jeg maatte selv bestemme over Koksene. Da jeg kun vilde have de 2 Tons, jeg havde faaet Lov til, blev Resten fordelt til Styrmand og 4. Mester.

Det havde været en Overrejse med mange Begivenheder. Dydebomber knaldede, og der blev sænket Miner midt i Konvøyen, og xx paa Formiddagsvagten, da jeg stod og lænede mig op ad Skibssiden, hørte jeg en pibende Lyd som af en hurtigt gaaende Skibsskrue. Jeg tænkte da, at en af Torpedobaadene var kommet i Nærheden af os, og skyndte mig op og kiggede ud af Maskindøren, men der var intet usædvanligt at se. Alle Skibe gik som de skulde. Efter Middag, da jeg sad i mit Kammer (SB Side) sprængtes en Engelskmand i Rækken ved Siden af os om SB, ramt af en Torpedo. Vi løb ud paa Dækket, men alle Marinerne i de armerede Skibe løb til Kanonen agter, Det sprængte Skib var lastet med Carbid til Giftgas, og det var med det samme et veldigt Baal. Et halvt Minut senere blev næste Skib i Rækken, ogsaa en Engländer, ramt agter af en Torpedo, saa Agterskibet med Kanon og 5 Marinere fløj i Luften. Den første Damper sank, men Gassen brandte over Vandfladen saa længe, vi

kunde se det. Den anden Damper, der var ballastet, flød, fordi Agterskoddet holdt. Men saa begyndte der en rigtig Klapjagt paa Ubaaden. Og det saa ud til, at en Destroyer fik den. Engländerne fik kun Prisepenge, naar de havde 2 sikre Beviser for, at de havde sænket Ubaaden. Vi saa da ogsaa, at de satte en Baad i Vandet. Om de fik fat i noget, vidste vi jo ikke, men efter nogle Minutters Forløb tog de Baaden ind igen og sejlede videre med Konvojen. Men der maa have været flere Ubaade, for et Luftskib, der kom sejlende hen over Konvojen, maa have set noget, for der blev lavet Røgdekning for hele Konvojen. *og Lufthavnsbombardement*

Det varede kun en god halv Timestid, saa har Konvojen vel klaret sig fri af Ubaade, for der skete ikke mere, og vi fik vor Eftermiddagskaffe, men Diskussionen gik højt. Da Konvojen skiltes ved Farne Island, dampede vi ned langs den engelske Kyst. Men en Damper, der gik noget nærmere ved Land maa være rendt paa en Mine, for den fik et vældigt Knald, og gik ned med Næsen først, medens Røg og Damp stod ud af Skorstenen. Vi skulde til Leeds, der lastede vi altid for Pragtnævnet.

Det var sidste Rejse, jeg var med det Skib, for l.Mester havde været paa Kontoret i København og sagt, at jeg var nervøs. Han gjorde jo altid, hvad han kunde, hvor han mente, han kunde skade mig.

Dagen efter at Skibet sejlede, gik jeg paa Kontoret, og saa sagde Fuldmægtigen til mig, : naa, De er jo nervøs, det sagde l.Mester om Dem. Naah, sagde jeg saa, er jeg nervøs, maa jeg jo være syg, saa maa jeg hellere faa et Lægekort.

Jeg gik til Selskabets Læge Dagen efter. Da han spurgte mig om, hvad jeg fejlede, fortalte jeg ham, at jeg var meget daarligt behandlet, saa jeg var gal. Saa skrev han mig syg i 14 Dage. Da de 14 Dage var gaaet gik jeg op til ham igen og sagde, jeg er gal endnu. Saa maa De hellere faa 14 Dage til, sagde han, og skrev paa Kortet.

Men nu vilde Skæbnen, at jeg fik Spansk Syge og maatte ligge i Sengen, og da de 14 Dage var gaaet, var jeg endnu ikke helt rask. Jeg gik da til Lægen og fortalte ham, hvordan det stod til med mig. Saa faar De 8 Dage til, sagde han, men saa heller ikke flere. Det var ogsaa tilstrækkeligt, og jeg meldte mig saa paa Kontoret. Er De nu blevet rask, sagde Fuldmægtigen. Jeg har ikke været syg, svarede jeg, men saa gik han, han var godt nok klar over, at det var l. Mester, der ikke vilde have mig. Jeg var afmønstret 21. September, og jeg blev paamønstret S/S Aalborg 7. November 1918. Skipperen hed Skov, en flink Mand, men ham saa vi ikke meget til. l. Mester var Juul (lyse Juul), den mest kultiverede og noble Mand, jeg har sejlet sammen med. Han havde tidligere sejlet mellem Gedser og Warnemynde, indtil Staten indførte Færgesfart. En ~~stærk~~ Aften, da vi manøvrerede ud fra København, tog l. Mester Uret op af Lommen og saa paa det. Jeg saa da, at der udenpaa var den russiske Debbeltørn, og sagde da, : Naa, l. Mester har sejlet sammen med Kejseren af Rusland. Det var jo ret almindeligt, at Kejserparret uddelte Guldure ved deres Besøg i Danmark. Han ~~var~~ var altid ligevægtig og var til at tale med. Maskineriet havde han stor Interesse for, og han var al-

tid i Maskinen, naar vi skulde ud og ind Havn.

Fra 21. November til 9. December var vi i Helsingør til aarligt Eftersyn. Der havde jeg været ret ofte med flere af de forskellige Skibe, jeg har sejlet med. Jeg husker, at vi lå der med S/S Trondhjem en Gang om Sommeren. Der lå mange andre Skibe, bl.a. en Statsbanefærge. En Formiddag saa jeg godt, at Færgen, der var ved at være færdig, lå og rørte Maskine. Da vi havde spist til Middag, kom Th. Rasmussen, han der havde været Assistent i S/S Christianssund, om Bord og hilste paa mig. Jeg undrede mig over at se ham her i Helsingør, men han fortalte, at han havde været i Færgerne i flere Aar, og nu var han altsaa om Bord i den, der lå her. Og saa sagde han, at han havde ordnet Maskinen og filet den sammen, og da de havde rørt den, var alt i Orden, og hans 1. Mester var godt tilfreds, men havde han ikke sejlet sammen med mig, havde han ikke kunnet lave det. Det bliver man jo altid glad for at høre. Han fik senere en Maskinfabrik paa Nørrebro.

Vi kom i Fart igen, og en Gang, vi lå i Aalborg, havde jeg adskilt noget i Maskinen. Jeg gik da op til 1. Mester og vilde have ham til at se paa det. Saa sagde han: kom indenfor. Jeg havde aldrig før været i hans Kammer. Han tog en Avis og bredte den ud paa hans Plydsessofa og bad mig sidde ned. Jeg kunde ikke forstaa, hvad der gik af ham, men saa aabnede han et Skab og tog 2 Hof frem. Jeg siger saa til ham, : ~~Det~~ Det er vel ikke Deres Fødselsdag. Nej, sagde han, men i Dag har jeg sejlet sammen med Dem et halvt Aar, og derfor vil jeg

drikke en Øl sammen med Dem. Jeg skal sige Dem, at jeg har været i et andet Skib, hvor 2. Mester & skældte Fyrbøderne ud, og saa skældte de ham ud til Gengæld, og saa kom 2. Mester op og vilde have mig til at skælde Fyrbøderne ud. Men i det halve Aar, De har været her, har jeg haft det godt, jeg er aldrig blevet forstyrret, og det Vrøvl, der har været, har De klaret. Det glædede mig at høre, at han var tilfreds med mig.

1. Styrmand var et udmærket Menneske. Han hed Larsen (nSorte Larsen). Han blev senere skipper i S/S Thy, og da jeg en Dag traf ham, spurgte jeg ham, om han ikke var glad for, at han endelig blev Skipper, sagde hann, :Skipperen i Thy er der ingen der kender, men alle kendte Styrmanden i S/S Aalborghus. Han sigtede til den ekstra Fortjeneste, der var i Aalborghus, hvor Styrmanden havde Dispositionsret over et vist Antal Køjepladser.

Jeg kom fra den 1. Oktober 1919, og blev sendt om Bord i M/S California, der efter at have været ude i 27 Maaneder, nu laa i Frihavnen og lossede. Det var Hendriksen og Bøffen, der var der endnu, og de sad paa en Luge agter, da mit Hoved dukkede op over Lønningen. Da de saa mig, sagde Hendriksen, : Hvis det er ham, de vil gøre til 2. Mester her, saa skal De blive her." Det fik jeg senere at vide. Efter Udlosningen gik Skibet til B & W, og her fik først 1. Mester, og senere Bøffen Ferie, men da der var Overskud af Mestre efter Krigen, blev Bøffen stadig i Skibet efter Ferien.

Saa en Søndag Formiddag kom en Betjent hjem i Silke-

borggade 21 med en uopholdelig Indkaldelsesordre. Jeg skulde møde i Avedørelejren. Jeg talte med ham, og han kunde godt se det idiotiske i, at jeg skulde møde en Søndag, saa han vilde sige, at han ikke havde truffet nogen hjemme. Om Mandagen kom han med Indkaldelsen, og Tirsdag gik jeg paa Kontoret og meddelte det. Derefter tog jeg til Avedørelejren, hvor jeg fik en Uniform paa af en saadan Størrelse, at den kom til at passe i Brystvidden, naar et Læg i Ryggen blev skaaret op, men jeg maatte lægge 3 Slag paa Bukserne. Jeg saa farlig ud, og da jeg kom hjem om Aftenen, sagde Hildur, at jeg ikke mere maatte vise mig der i Kvarteret med det Tøj paa, og jeg kunde godt forstaa hende.

Næste Dag kom jeg paa Stabssergentens Kontor og sad og skrev Indkaldelsesordrer. Efter nogle Dages Forløb kom jeg i Krigsforhør paa Wildersgades Kaserne.

D.F.D.S. havde meldt Afrejse til Udlandet for mig, da vi rejste til Rotterdam til C.F.Tietgen 1 1906, og det var skrevet bag i Søfartsbogen, som man jo aldrig ser. da den opbevares af Skipperen, naar man er paamønstret, eller i Forhyringskontoret, naar man ingen Hyre har. Det var altsaa ikke blevet annulleret, og da jeg havde faaet ny Søfartsbog i Helsingør, da jeg var med Aalborghus, gik det jo meget godt. Men saa blev der sagt til mig, at jeg maatte gaa paa Udskrivningskontoret og faa indført min Lægdsrullebetegnelse i den nye Bog. Det gjorde jeg, og her, hvor de ellers optraadte meget overlegent, blev jeg forbavset, da Kontormanden, efter at have

set i sin store Protokol, kom hen til Skranken og bad mig komme indenfor. Jeg havde halvanden Side skrevet med rødt. Jeg var ikke mødt til Indkaldelse i 1910 til et Søfort, og jeg var ikke mødt til 3 Indkaldelser under Krigen, altsammen fordi Erik Glipping (Fuldmægtigen i Forhøringskontoret) ikke havde faaet annulleret min Rejse til Holland i 1906. Jeg forklarede ham Sagens Sammenhæng, men han kunde jo kun lade Sagen gaa videre, og sagde, at jeg kunde risikere at faa en Indkaldelse, og den kom altsaa omtalte Søndag.

Jeg vilde ikke lave alt for meget Vrøvl, for jeg vilde gerne med California, saa i Krigsforhøret fik jeg en Bøde paa 50 Kroner, og K saa skulde jeg være i Lejren de 6 Dage, jeg havde til Gode fra 1910. Havde jeg haft Tid, og havde sat Sagen paa Spidsen, tror jeg, at jeg havde kunnet blive fri for Bøden.

Her i Avedørelejren var en Premierløjtnant, der hed K Kryssing, senere kendt, fordi han under sidste Verdenskrig gik i tysk Tjeneste og paa Østfronten mistede et Ben. Jeg klarede den hvad Tiden angaar, og kom om Bord i California igen og fortsatte.

Efter at California havde ligget hos B & W i flere Maaneder, nærmede Tiden sig til, at vi var sejlklar, og saa har 1. Mester været paa Kontoret. Her har han sikkert protesteret mod at faa mig som 2. Mester, men der blev sagt, : F-R bliver om Bord. Saa var der jo ingen Vej udenom. 1. Mester, der ikke havde talt til mig fra jeg kom om Bord, var nu nødt

til at overvinde sig, og jeg fik Besked paa en hel Mængde Arbejde, der skulde gøres. Jeg skrev op, og da han var færdig, spurgte jeg, om det nu var gig, der bestemte Arbejdets Gang, *L m* eller om han blandede sig i det. Nej, sagde han, det maa De selv om.

Vi skulde til Buenos Ayres, og gik fra København 4. December. Det var usigtbart, nogen Steder meget diset, og vi havde ikke haft Landkending gennem den engelske Kanal, saa der var ingen, der vidste, om der var tilstød os noget. Der var jo endnu mange Miner i Farvandene. Vi gik da under Kysten af Fernando Noronha og bad dem pr.Signal om at rapportere os til Rederiet.

Med 1.Mester gik det godt. Da jeg var 3.Mester, havde jeg foreslaaet ham at faa lavet en Filebænk paa Dørken foran Donkeykedlen, saa kunde Arbejdet med Ventiler forenkles. Men det vilde han ikke høre Tale om dengang. Paa Aftenvagten kom han ned i Maskinen og talte med mig, og saa sagde han,: De talte en Gang om at faa lavet en Filebænk. Hvor vilde De have den til at staa. Det viste jeg ham. Saa sagde han,: lav mig en Skitse med Maal, saa vil jeg lave den. Næste Morgen fik han Skitsen, og han gik da hen i Poopen og arbejdede. Da vi var kommet ned under Akvafor, gik jeg hen og saa til ham, og spurgte, : Hvordan gaar det. Han viste mig da, at han havde slidt Hul i højre Haandflade af at hævle. Saa sagde jeg til ham, at han godt maatte holde fri, jeg skulde nok sørge for, at Filebæ^enken blev færdig. Vi firede den ned i Maskinen og

satte den fast i Dørken. De kunde alle se de mange Fordele vi fik ved Rationaliseringen af Arbejdet. Det var ogsaa som om Arbejdslysten blev større hos Assisterende, og inden vi gik fra Buenos Ayres, var alle udskiftede & Ventiler slebet og i Orden og paa Plads, saa 1. Mester fik jo ligegodt noget ud af sit Arbejde med Filebanken.

Dørkpladerne var riflede, som alle Dørkplader jo plejer at være, men der laa et Lag Skidt og Olie paa, saa man ikke saa Rifflerne. Da Skibet kom til B & W, lod jeg en Motormand skruppe Dørk med en Staalkost, og i de Maanedre, vi laa der, og hvor vi havde en Mængde Maskinarbejdere om Bord, bestilte han ikke andet, og da vi kom til Søs, var Dørken ren overalt, ogsaa paa Gallerierne. Styrmand var den Gang Hyllested. Han sagde en Gang vi spiste Frokost, : Nu kan vi holde Dækkene rene, der er ikke en Plet efter Motormændene, naar de gaar forud.

Vi havde nogle Passagerer med paa den Tur til Buenos Ayres. Der var bl.a. en Student, der hed Christensen. Efter en 14 Dages Tid i Buenos Ayres traf vi ham en Lørdag Aften i Byen. Jeg tror nu, at han aldrig havde været Student, men han gik med Studenterhue paa. Vi spurgte ham, om han havde faaet fat paa noget at bestille. Han var paa et Automobilværksted.

Da vi undredes over, at han kunde klare det, fortalte han, at han tit havde arbejdet paa hans Faders Bil, naar der havde været noget i Vejen med den, og han havde repareret en Bil paa Værkstedet her, hvor kun en Værkfører kunde tale med ham paa

engelsk. Da Bilen var færdig, havde Værkføreren sat sig ind i den, og Studenten maatte køre ham en Tur i den, for at han kunde se, om alt var i Orden. Og det var netop den Lørdag, vi ~~kun~~ talte med ham, og glad var han over at det var gaaet ham saa godt. Han blev inviteret til Frokost næste Dag Kl. 10. Der kom altid mange i Byen bosatte Danskere til Søndagsfrokost, saa vi havde det meget fornøjeligt.

Medens vi laa i Buenos Ayres, havde vi et Uheld, som vi alle stod ret uforstaaende overfor. Da 3. Mester skulde starte SB Hjælpemotor om Morgenens, vilde ingen af Hjælpemaskinerne gaa. Han fik fat i 1. Mester, og saa satte de BB Hjælpemotor i Gang, og saa var der ikke noget i Vejen. Ved nærmere Eftersyn fandtes et Kabel, der laa mod en skærmlade, gennemslidt i Isoleringen, saa de var klar over, at SB Dynamo var ompolariseret. En Elektrikker fra Byen kunde ikke klare de n.

En Tysker, der var i Arbejde 135 Kilometer fra Byen fik de fat i, og han kom hen imod Middag. Han havde Kompas og Grejer ~~med~~ med, og var med det samme klar over, hvordan den skulde grejес. Vi riggede nogle elektriske Ledninger op fra BB Motors Dynamo, og sendte Strøm igennem SB Dynamo, og saa startede vi. Den var helt rigtig. Saa stoppede vi Motoren, og Tyskeren gik op og fik en Sl sammen med 1. Mester. Saa kom de ned igen for at se, om Opmagnetiseringen holdt. SB Hjælpemotor blev atter startet, og alt var i Orden. Tyskeren fik sine 135 Peso, og vi havde lært, hvordan vi skulde klare et lignende Uheld.

1. Mester og jeg arbejdede udmærket godt sammen, han

havde lært mig at kende, og jeg talte meget sammen ^{vi} med ham hver Dag.

En Aften i Buenos Ayres, da jeg for længst var gaaet til Køjs, har Styrmanden og 1. Mester siddet og faaet nogle Sjusser i Styrmandens Kammer, og saa er jeg kommet til Debat. Styrmanden kom ind i mit Kammer og vækkede mig, og vilde have, at jeg skulde komme over i hans Kammer og drikke en Sjus sammen med 1. Mester og ham. Det vilde jeg ikke. Jeg sagde, - gaa ad Pommern til, jeg vil sove. Ja, sagde saa 1. Styrmand, 1. Mester vil meget gerne have Dem over og faa en Sjus sammen med ham, for han siger, at han har taget helt fejl af Dem. Jeg gik ikke derover, og lagde mig til at sove. Det er jo af fulde Folk, man skal høre Sandheden.

Fra Buenos Ayres gik vi til Santos, hvor vi bl.a. lastede Kaffe. Det var lige i Regntiden. Solen skinrede fra klar Himmel. Pludselig regnede det en halv Snos Minutter, og det var saadan, at ingen kunde være ude, Vogne paa Vej med Kaffe-sække kørte ind i Portrum i Lø, og der blev lagt Pressenninger over Lugerne. Saa blink blev det pludselig Solskin, ~~skinnede~~ Vandet fordampede paa et Øjeblik, og Arbejdet gik i Gang igen. En halv Time efter gentog det sig, og saadan gik det i den Tid, vi laa der. Men lastet fik vi da.

Men da vi skulde til Hamborg først med en Del af Lasten, fik vi jo et Indtryk af, hvordan det stod til i Tyskland efter Krigen. Der var stadig Uroligheder og skyderier, og da ^{vi} ~~vi~~ maatte gaa gennem Kielerkanalen, fordi vi ikke havde nok

Reservegoods. Vi havde nemlig i Rio de Janeiro faaet noget meget daarligt Solarolie. I Rio var vi inde for at faa en lille Klat Last, og saa fik vi altsaa denne daarlige Olie. Paa Hjemrejsen knaldede mange Brændstofventiler, men værst medtaget blev Udstødsventilerne, saa der var ikke saa meget Reservegoods, at vi turde gaa rundt om Skagen.

Da Spartakisterne laa og skød over Kielerkanalen, blev vi nødt til at vente til det var overstaaet, og derved blev vi forsinket nogle Dage. Men vi kom da godt hjem.

Jeg havde imidlertid faaet en dobbeltsidig Købehulebetændelse, og blev afmønstret 31.Marts 1920. Dr. Blegvad, som havde mig til Behandling, opererede mig. Jeg laa paa Klinik i Chr.9's Gade, og 1. Mester kom op og saa til mig, og vilde have mig med, men det trak jo ud, saa Skibet maatte sejle uden mig. Da jeg var tjenstdygtig igen, kom jeg med S/S Aalborghus. Jeg mønstrede den 28.Maj og kom fra 16.Juni.

Selskabet havde imidlertid været i Kompagni med Ellerman Vilson Line i Hull om et Skib, som nu hed Moskow, og ~~hvilket~~ som var kommet hjem til København. Den havde senest ligget i Konstantinobel som Køddepotskib for de engelske Soldater, da det kunde køle Lasterne ned til \div 20 Grader. Skibet laa nu til Reparation hos B & W, og samtidig fik det forandret Kedler og Maskine til overhødet Damp. 1.Mester hed Petersen (Sktigepeter), og der kom jeg altsaa om Bord.

Men jeg var der vel ca. halvanden Maaned, saa blev jeg kaldt paa Kontoret, hvor Maskininspektøren fortalte, at Halse

havde slaaet en Skulder og ikke kunde komme i Kedlerne, saa jeg maatte hjælpe ham. Jeg meldte mig til ham, og det syntes, som om han var glad for at se mig. Jeg havde jo haft en Del med ham at gøre tidligere, saa han kendte mig.

Hos Halse var jeg et Aarstid, men saa krakkede Landmandsbanken, og Direktør Høst gik ud af D.F.D.S. I Stedet kom Direktør Kørbing. Og saa skulde der spares allevegne, for Landmandsbankens Bekendskab havde været dyrt for D.F.D.S.

Der var bestilt 2 Turbinemaskinerier paa Atlas til 2 Skibe, der var under Bygning i Helsingør, og saa blev jeg sendt til Atlas for at have Tilsyn med Bygningen og Prøvekørslen. Da det efter 3 Maaneders Forløb var endt, og Maskinerierne var godkendt, var der imidlertid indført en 65 Aars Aldersgrænse i D.F.D.S., og da Halse var 67 Aar, skulde han gaa. Han fik imidlertid Lov til at blive Vinteren over, saa kunde han holde 40 Aars Jubilæum. Jeg blev kaldt ind til Maskininspektøren, som meddelte mig, at jeg skulde løse Halse af. Han talte om at udnævne mig til 1. Mester, og lade mig sejle nogle Ture, men efter nærmere Drøftelse gik vi bort fra det, da de jo alligevel i Skibene vilde se skøvt til mig, da jeg jo var den første 2. Mester, der blev Inspektionsmester.

Saa begyndte min Kontortid i København.

Skibene blev fordelt mellem Dohm, Bidstrup og mig. Et Aarstid senere kom Hendriksen fra S/S California op paa Kontoret og sad ved Siden af mig. Han fik Motorskibene. Jeg havde alle Indenrigsbaadene, Slæbebaadene, Færø og Islands-

baadene, Hamborgbaadene og enkelte Landbrugs Eksportbaade. I Indenrigsbaadene var de ældre 1.Mestre, og der var især en, nemlig Eriksen i S/S Aarhus, der havde været min 1.Mester i S/S C.F.Tietgen, der var forarget over, at jeg nu skulde have med hans Skib at gøre, og han sagde da ogsaa til mig, at han havde sejlet paa Amerika i mange Aar, og at han var vant til at klare sig selv. Dertil sagde jeg, at det skulde han ogsaa faa Lov til for Fremtiden, jeg skulde ikke genere ham, og naar jeg gik i Skibene paa Kvæsthusbroen, gik jeg altid udenom S/S Aarhus. Men det gik helt anderledes, end han havde tænkt sig. Kulforbruget i S/S Aarhus steg, og da jeg fik Ugerapporterne, saa jeg, at der maatte være noget, der var galt. Jeg tog Tegningerne frem af Hovedmaskinen, og gik dem igennem. Der var 2 L.T. Cylindre med tilhørende Stempelglidere, og jeg blev da klar over, at det maatte være disse Stempelglidere, der var slidt, ligesom der jo ogsaa var Stempelglidere paa alle Hjælpemaskiner, saa der var jo mange Steder, ~~hvor~~ hvor der kunde blive Damptab. Eriksen var ogsaa klar over, at den var gal, og han havde taget Diagrammer, og da jeg gik forbi Skibet som sædvanlig, kaldte han paa mig, men jeg hørte det ikke. Saa kom han ned ad Landgangen og fik fat i mig og vilde have mig med om Bord, for han vilde vise mig Diagrammerne. Men dertil sagde jeg, at det havde han meget mere Forstand paa, end jeg, saa jeg vilde ikke med. Men han blev ved, og ~~sagde~~ sagde bl.a. at 4 Øjne ser mere end 2, og da jeg havde drillet ham længe nok, gik jeg med op i Kamret og saa paa hans Dia-

grammer. Det var nogle sjove H.T. Diagrammer han havde faaet, og jeg sagde til ham, at Afspærringsventilerne paa H.T. Indicatorrør var forstoppet, og naar han fik Ventilerne renset, blev Diagrammerne nok anderledes. Næste Gang, han var i København, havde han faaet taget Diagrammer, han kunde vise Maskininspektøren, men ^{denne} han tog et Sæt Diagrammer fra Prøveturen, viste ham dem, og sagde, at det var saadanne Diagrammerne skulde være. Saa talte Eriksen med mig igen og fortalte, hvad Maskininspektøren havde sagt. Jeg sagde da, : Tag et L.T. Gliderdæksel af, naar De næste Gang kommer til København, saa skal jeg komme om Bord Kl.9. Da jeg saa kom om Bord, sagde han, : Nu ved jeg ,hvad der er i Vejen. Der var 0,7mm Luft ved Gliderringene. Saa lagde han Dækslet paa igen, der var intet at gøre ved det, før Skibet kom paa Bedding.

Jeg havde imidlertid hos B & W bestilt 4 nye Gliderringe til Lavtrykkerne, og aftalt med Maskininspektøren, at S/S Aarhus skulde paa Værft først af Indenrigsbaadene. Aarhus kom til Søndre Værft og fik fornyet alle Stempelglidere i Hoved og Hjælpemaskiner.

Da Ing.Madsen og jeg blev sendt til Byen Aarhus for at se paa S/S Esbjerg, skulde vi af Sted 31.Juli, som var en Lørdag, og alt var optaget. Vi var oppe paa Broen og hilste paa Skipperen Valdemar Jørgensen, og han lovede os, at hvis ingen lejede Kongekamret, skulde vi faa det. Og det fik vi. Vi slog Plat og Krone om Køjen, men jeg fik selvfølgelig Gulvpladsen. Men Skipperen sagde, : Hvad har De lavet ved Maskinen.

Her er jeg vant til at kvittere for 115 Tons Kul om Ugen, og nu bruger vi kun 86 Tons. Saadan gaar det, naar Skibet er rent i Bunden, sagde jeg. Jeg vilde jo ikke komme nærmere ind paa, hvad vi havde faaet lavet ved Gliderne. Men l. Mester inviterede mig med Familie til Kaffe en Søndag Eftermiddag i Valby, hvor han boede i en Villa, saa det kom til at gaa rigtig godt med ham og mig. Det er taget med, for at vise, at det efterhaanden som Mestrene lærte mig at kende, gik rigtig godt med Samarbejdet.

Den paa Side 67 omtalte Ing. Bruun, som havde faaet en større Stilling, idet han var blevet Chef for Skibsreparationsafdelingen, havde stadig et Horn i Siden paa mig. Jeg husker en Dag i September, hvor vi havde haft alle Slæbebaadene paa Bedding undtagen S/S Hjælperen, at jeg gik ind paa hans Kontor til ham, og spurgte ham, om vi ikke skulde have Hjælperen paa Bedding. Han sagde da, : Hvad kommer det Dem ved. Dertil svarede jeg, : Nej, det rager ikke mig, men i Aften gaar den til Islands Plads og renser Kedel, og saa gik jeg. Jeg hørte godt, at han ringede til Flydedokken, til B & W og til Nordhavnsværftet, og saa kom han ind, hvor jeg sad, og begyndte at fortælle en hel Del om, at der ikke var ledige Beddinger, og jeg lod ham snakke, og blev ved at skrive.

Da han til sidst gik i Staa, drejede jeg mig paa Stolen og sagde, : Hvad var det, De sagde. Saa begyndte han forfra, og jeg fik ud af det, at han kunde faa Hjælperen paa Bedding Onsdag, altsaa ca. 4 Dage senere. Saa sagde jeg, : Hvad kommer

det mig ved, i Aften gaar Skibet til Kedelrensning. Han gik hen paa sit Kontor, men kom noget senere tilbage og sagde, at han syntes det saa fjollet ud at rense Kedel, og bagefter gaa paa Værft. Ja, sagde jeg, det gør det ogsaa, men da jeg gik ind for at tale med Dem om Dokning, var det netop for at faa aftalt en Tid, saa begge Dele kunde tages samtidig, og ikke for at faa ~~ham~~ stukket den ud, : Hvad kommer det Dem ved. Jeg har været nede i Baaden og givet dem Besked om Kedelrensning i Aften. Saa gik han igen. Noget efter kom han igen, og begyndte at tale om, at Direktøren (som Bruun var bange for) vilde synes, at det var en mærkelig Maade at arbejde paa. Dertil svarede jeg, : Ja, det synes vel alle, men saadan vil De jo have det, og jeg er ikke bange for Direktøren, saa han maa gerne komme og tale med mig om det. Saa gik han igen. Men han var jo kommet i en slem Klemme, for han kendte mig jo fra gammel Tid, og vidste, at naar han havde fornærmet mig ved sin storsnudethed, kunde det godt falde mig ind at ignorere ham, saa han kom igen, og det endte med, at jeg sagde, : Jeg kan godt vente med Kedelrensningen til Beddingsturen, det var for at faa en Ordning, jeg gik ind til Dem, og ikke for at faa et storsnudet Svar. - Ja, det var den Maade, der blev samarbejdet paa med Bruun. Jeg havde senere adskillige Sammenstød med ham, men heldigvis blev han altid skaaret ned, ellers havde jeg ikke kunnet holde til det.

Der var ogsaa en saakaldt Ingeniør, der hed Jacob Nielsen. Han var fra Esbjerg. Hans Fader havde et Reparations-

værksted for Fiskekuttere. Jacob skulde man tage sig i Agt for, han talte med 2 Tunger, men hvor galt det var, opdagede jeg lovlige sent. Han gjorde, hvad han kunde, for at hans Fader kunde faa noget Arbejde for D.F.D.S. i Esbjerg, og ved at benytte tarvelige Midler og delvis Løn, lykkedes det ham at skaffe hans Fader Arbejde i 3 Skibe, som Jacob selv havde faaet Lov at vælge, og det var S/S Kasan, S/S Hengest og S/S I.C.la Cour. Der har Jacob jo tænkt, det er gamle Skibe, der er meget at lave, men de blev hurtigt udrangeret, saaledes, at da jeg kom til Esbjerg, var der kun I.C.la Cour tilbage af de tre. Men det kommer jeg tilbage til senere.

O O O O O

Ved flere Lejligheder, hvor jeg var alene paa Kontoret, maatte jeg jo give Besked og tage Ansvaret for, hvad jeg gjorde, og det gik meget godt.

Andreasen, jeg havde sejlet sammen med i S/S Douro, var 1. Mester i S/S Rita. Da de skulde gaa fra Oslo, tog de Grunden, og en Søventil knækkede. Han ringede til Kontoret i København, fik fat i mig, der var ene Mand paa Kontoret, og fortalte om Uheldet. De havde sprosset Ventilen af, og den lakkede kun lidt. Jeg spurgte ham om han var bange for at køre med det, hvis han fik fat i noget Cement og støbte det om Ventilen mellem de to Bundstokke. Det var han ikke, Saa gør det, og sejl i Morgen tidlig, naar Cementen er størknet, sagde jeg. Det gjorde De, og afsejlede næste Morgen. Jeg med-

delte Direktøren det, da han kom, og alt var i Orden. Den fik en ny Ventil paa Helsingørs Værft.

En Gang, da S/S Aarhus laa paa Helsingørs Værft, og skulde være færdig den Dag, jeg taler om, ringede de Kørbing op og meddelte, at Startemaskinen var gal, og de kunde ikke finde, hvad der var i Vejen, men de kunde altsaa ikke faa Skibet færdigt. Jeg fik da Ordre til at tage derop. Da jeg kom, laa Startemaskinen adskilt paa Manøvreplassen, og der stod 7-8 Mand omkring den. Det var en mærkelig Maskine, Stemplerne var lange, og der var ingen Glidere. Stemplerne skar selv Dampen af, og aabnede for Indstrømningen. Da jeg havde set paa det, var jeg klar over, hvad der var i Vejen. Maskinen havde været eftersat, den var rensat, og al gammel Olie, der havde været med til at formindske eventuelle Steder, hvor Dampen kunde slippe udenom, var fjernet, saa Dampen skar udenom ved Stemplerne. Jeg sagde da, : kan vi faa fat i Kedelsmedemester Nilsen. Han var en af de faa paa Værftet, jeg arbejdede godt sammen med. Han kom. Kan De svejse Støbejern, spurgte jeg, Det behøvede jeg nu ikke at spørge om, for han havde flere Gange svejst Støbegods for mig. Ja, det kunde han godt. Kan De svejse paa disse Stempler, ialt 4 Steder hele Vejen rundt, for de er slidt. Jo, der var ikke noget i Vejen. Saa svejser vi Gods paa, det er færdigt i Aften Kl.9. Saa drejer vi Stemplerne af i Nat, samler Maskinen, og varmer op i Morgen tidlig, og saa er Skibet i København i Morgen senest Kl.1. Saa gik jeg. Ved den Lejlighed blev Underdirektør Knudsen endnu mere gal paa

paa mig end han var i Forvejen.

S/S M.O. Melchior havde Værftet givet Tilbud paa. De vilde lave Arbejdet paa 18 Arbejdsdage. 2. Dag, den var ved Værft, kom jeg derop. Portneren sagde, Underdirektør Knudsen vilde tale med mig. Jeg gik op paa hans Kontor. De kunde ikke lave Arbejdet paa de 18 Dage, om jeg ikke kunde skaffe dem mere Tid. Jeg sagde, : naar De har opgivet 18 Dage, laver de den selvfølgelig paa 18 Dage. Ja, men de havde allerede sat Overarbejde paa den. Ja, det er jo kedeligt nok, men det kan jeg ikke gøre noget ved. 2 Dage efter, da jeg igen kom derop, sagde Portneren igen, at Knudsen vilde tale med mig. Jeg gik derop. Den var gal, de kunde ikke faa Skibet færdigt paa den Tid, de havde opgivet. Hvorfor opgiver de en Tid, de ikke kan overholde, spurgte jeg. Jo, de vilde gerne have Arbejdet, og saa havde de trykket Tiden. Da jeg havde hørt hans Jeremiader, sagde jeg, at jeg skulde forsøge at faa noget mere Tid. Da jeg kom til København, gik jeg ind til Kørbing og talte med ham om Melchior, og at Værftet ikke kunde klare den paa 18 Dage. Hvor mange Dage har De forlangt, spurgte han. Jeg har forlangt 21 Dage. Giv dem saa de 3 Dage mere, sagde han. Jeg ringede straks Knudsen op, og meddelte ham, at han kunde faa 3 Dage mere. Saa lysnede det, men den Frokost, han havde lovet mig, hvis jeg kunde skaffe mere Tid, har jeg til gode endnu.

saadan gik det med Vrøvl og Spektakel med Værfterne, og altid var det mig, de blev gale paa, fordi jeg ikke vilde have slinger i Valsen, hvad der vitterligt var. Der var Flydedok-

ken helt rigtig. Der var Direktør Uggerløse, og han havde en god Mand i Ing. Damm. Det var en Fornøjelse, at komme der.

Jeg husker S/S Ydun, den havde haft en Wire i Skruen i Horsens. De havde faaet den af, og l. Mester Sørensen kom op paa Kontoret og talte med mig om det. Da vi kom ind paa Omdrejningerne, fortalte han, at han havde lagt Mærke til, at de havde tabt 2 Omdrejninger i Minuttet. Jeg gik da med ned i Maskinen, og saa, at Trykakslen stod ~~naar~~ haardt ~~ag~~ agterover i Tryklejet. I Tunnellen var Flangen paa Stævnørret trykket lidt fremefter, saa Malingen var sprængt fra ved Skoddet. Vi fik Dykker ned. Stævnørsmøttrikken var opgaaet 4 Gevind. Jeg talte med Maskininspektør Qvist om det, men da Skibet laestede, var vi nødt til at lade det gaa en Tur til Horsens. Jeg vilde have den paa Bedding. Da Skibet kom tilbage og var udlosset ved Titiden, gik den til Flydedokken og blev taget op. Meningen var, at de kun vilde se paa den, saa skulde den i Vandet igen og sejle videre. Men Inspektør Kæmpe og Saabye fra Veritas kom til Flydedokken medens de løftede Skibet, og saa kom Svalen - Selskabets Motorbaad med Direktør Kørbing, Ing. Qvist og Ing. Bruun. Men det blev Kæmpe og Saabye, der bestemte. Stævnørret ud, trykprøvet, Gevindet oprettet i Drejerbænk, Herfor Skruen af, Skrueakslen ind, alle Rør i Tunnellen adskilt. Tunnellen aabnet, Herfor en Mængde Nagler sprængt Stævnørret ud. Det hele samlet igen efter endt Reparation af Stævnørret. Det hele tog 6 Dage. Ca. 40 Aar efter talte jeg med Mester Johansen hos B & W, og fortalte ham det, og

sagde, det kan ikke gøres i Dag. Nej, sagde han, der gaar mindst 12 Arbejdsdage. Jeg tror ikke, der findes et saadant Værft i Danmark i Dag, hvor de kan præstere det. Jeg har haft med Frederikshavns Værft at gøre, med Aalborg Værft, Svendborg Værft, B & W, og Flydedokken. Meget kan jo være forandret paa nogen af disse Værfter i Aarenes Løb, vel især Aalborg, Frederikshavn og Helsingør. Men efter Indførelse af Ferieordning, er det meget vanskeligt i Sommermaanederne at faa udført Hastværksarbejde.

Paa Kontoret kom jeg ud for mange Job, der skulde gøres hurtigt, og jeg har ofte været alene i længere Tid, og har maattet klare, hvad der kom. Jeg husker en Vinter, jeg tror det var i 1922 at Frederik den Ottende laa i Kiel til aarligt Eftersyn, og blev indefrosset. Der var Dohm. Bidstrup var i Skotland til Nybygninger. Det varede 6 Uger, men det Aar var Hendriksen kommet, men han tog sig kun af Motorskibe.

Jeg husker, at der blev ringet ustanseligt af Paarsørende i Skibene. De spurgte om, hvornaar kommer Fr.S, hvornaar kommer Katholm, hvornaar kommer den eller den. Og vi kunde kun svare, at saa snart Vejrforholdene tillod det, kom Skibene hjem. En Dag kom 2 Damer ind paa Kontoret. Jeg rejste mig og gik hen til dem og hilste, og spurgte, om der var noget, jeg kunde være til Tjeneste med. Saa ~~saa~~ sagde den ene, : min Mand er Kvartermester i Fr.S., og den andens Mand er Matros i S/S Katholm, og vi ringede i Gaar, og spurgte om, hvornaar Skibene kom hjem. Saa blev der sagt: et Øjeblik, og saa blev Tele-

fonen stillet om. En Herre spurgte først om, hvem han talte med, og da vi havde sagt det, svarede han, at det kan jo være Dem ligegyldigt, naar blot De har rent Mel i Posen. Da jeg har været gift i mange Aar og er Moder til 5 Børn, svarede den ene, synes jeg ikke, jeg vil finde mig i at blive behandlet paa den Maade. Hvis det havde været en styrmands eller Kaptejns Kone, der havde ringet, vilde hun sikkert ikke have faaet det Svar.. Dertil sagde jeg, det skal De heller ikke finde Dem i. Der stilles om her til Teknisk Afdeling, til Maskininspektionen, til Skibsinspektionen og til Hovedkontoret. Herfra er det ikke, De har faaet det Svar, men hvis De vil gaa med, skal jeg vise Dem, hvor de forskellige Kontorer er. Vi gik da hen ad Gangen, og jeg viste dem Kontorerne, saa kunde de muligt selv finde den Kontormand, der havde været saa flabet. Et Kvartierstid efter kom de begge igen og fortalte, at de nu havde fundet Kontormanden, han var paa Hovedkontoret, de havde talt med ham og kendte ham paa Stemmen. Det er udmærket, sagde jeg, nu skal De ind til Direktør A.O.Andersen og fortælle ham det, for saadan bruger vi ikke at optræde overfor høflige Henvendelser. Jeg fulgte dem til Direktørens Forkontor, hvor Sekretæren sad, lukkede Døren op og sagde til Sekretæren, at disse Damer vilde tale med Direktøren. Senere fik jeg at vide, at Direktøren blev lynende gal, han fik tilkaldt Kontormanden, og han maatte indrømme, at han havde svarret som Damerne sagde, hvorefter Direktøren sagde: Vil De øjeblikkelig forsvinde fra D.F.D.S., saadanne Mennesker har

vi ikke Brug for, den Tone De har anvendt, skal vi ikke have indført her, og han maatte forsvinde. Direktøren var en meget forstaaende Mand overfor det sejlene Personale, og han har jo sikkert talt med Damerne, og undskyldt det skete overfor dem. Det er medtaget, for at vise, hvor flabede mange af Kontorfolkene kunde være overfor alt, hvad der hed Søfarende.

Den Vinter gik der mange Skruer i Isen. Der var nogle Skibe, vi skiftede Skrue paa 2 Gange, og det var jo alle de Skibe, jeg havde med at gøre, idet Indenrigsfarten blev opretholdt trods den strenge Vinter, og alle Skruerne var af Metal, saa der skulde jo ikke saa forfærdelig meget Is til, før det gik ud over dem.

Jeg havde ogsaa med en gammel Baad at gøre, som hed Union. Det var en Eksportbaad, og ved Manøvre i Svendborg Havn, kom Skruen, der var af Støbejern, til at slaa mod Stenkajen, hvorved et Blad knækkede af. Samtidig skulde den have aarligt Eftersyn. Jeg kom da derned og saa Kedlerne, der var medtagne og lappede. Den Gang kunde man ikke elektrisk svejse, saa maatte man nitte Lapper paa og stemme dem tætte. Statens Skibssynsmand hed Killerik, og han saa ogsaa paa Kedlerne. Og saa var der den Bestemmelse i Loven, at Kedlerne skulde trykprøves til $1\frac{1}{2}$ Gange Arbejdstrykket hvert Aar. Naa, vi fik Vand paa Kedlerne og fik sat Tryk paa. Da Trykket var $1\frac{1}{2}$ Gange Arbejdstrykket, sagde Killerik, nu gaar jeg ind i Forbrændingskamrene og ser efter, og saa maa De holde Trykket paa de $1\frac{1}{2}$. Jeg tog Trykket af til Arbejdstrykket, og sagde, nu kan De

se lige saa meget og lige saa længe, som De har Lyst til, men Trykket bliver ikke sat op til $1\frac{1}{2}$ Gang mere. Det er et Par gamle Kedler, og jeg vil ikke være med til at ødelægge dem. Saa blev Killerik gal, han sagde, at han vilde indberette det til Skibstilsynet. Dertil sagde jeg, ja, selvfølgelig, det er vel Deres Pligt. Det var Ravnholt, en meget fin og dygtig Mand og Mester, der var 1. Mester i Skibet. Da jeg kom til København, gik jeg ind til Direktør Kørbing og fortalte ham, hvordan jeg havde gjort og hvorfor, og den var Direktøren ligestraks med paa. Han fik sat igennem, at disse Koldtvalsprøver bortfaldt, og der skulde for Fremtiden kun holdes Trykprøve paa nye Kedler, og paa gamle Kedler, naar de havde faaet en større Reparation.

Det nye Skibstilsyn begyndte 1920, og der var en Maskinspektør Munkebo, som jeg fik meget med at gøre, og som jeg arbejdede rigtig godt sammen med, men i øvrigt kom der imidlertid Løb mange Tilsynsførende, som jeg fik med at gøre, da jeg kom til Havnevesenet. Men de var alle Mennesker, der saa meget sundt og fornuftigt paa Sagerne, saa det kunde sagtens gaa.

Medens vi er ved Statens Skibstilsyn kommer jeg i Tanke om en Episode. S/S I.C. Jacobsen laa i Helsingør til aarligt Efter-syn. Jeg kom derop, og Statens Skibstilsynsmand Jpsen sagde til mig, at han havde været om Bord. Han havde skrevet i Tilsynsbogen, at Skibet ikke maatte sejle før der var lagt Jernbaand om Hoveddamprøret, der var af Kobber. Jeg sagde ikke noget, men jeg var klar over, at han havde lavet noget, han ikke

maatte. Der stod nemlig i Bestemmelserne, at Skibe, bygget før 1906 ,ikke kom ind under denne Paragraf. Da jeg kom til København, ringede jeg til Munkebo og fortalte ham, hvad Ibsen havde skrevet i Tilsynsbogen. Munkebo ringede op til Ipsen, og gjorde ham opmærksom paa, at han var gal paa den, saa han maatte skyndsomst anulere, hvad han havde skrevet. Da jeg kom til Værftet nogle Dage efter og talte med Ipsen, var han noget flov, og mente, at jeg ikke havde behovet at underrette Tilsynet i København. Jeg sagde da, at hvis vi havde talt om det kunde hele den Misere vare undgaaet. Men Ibsen var jo gnaven over det.

Der var ogsaa en anden Gang, hvor der blev lidt Kludder i det, men det blev ordnet godt. Direktøren kaldte mig ind og sagde til mig: vi vil have S/S Koldinghus synet, saa den kan sejle paa Norge. Vil De sørge for det, naar den gaar paa Bedding. En 8 Dages Tid efter gik den til Flydedokken og fik 4 Dage, saa der var jo travlhed med Kedler og meget andet, og jeg glemte, at den skulde synes til at gaa paa Norge. For at den kunde det, skulde Hoveddamprøret, der var af Staal, trykprøves if. norsk Lov om Passagerskibe. Kapt.Grue fra Statens Skibstilsyn var om Bord og saa paa Udrustningen, Baae m.m. og blev gal, fordi Styrmanden, der gik sammen med ham og holdt Maalebaand, blev kaldt bort, og saa kom der en Matros i Stedet. Han skældte ud, og lavede et farligt Vrøvl paa Baadedækket. Jeg gik derop og hilste paa ham, men han var meget opbragt, og sagde, at han vilde gaa, han vilde ikke holde syn, naar han

skulde rende rundt med en Matros. (Han havde været Skipper i Ø.K., og det lod han os vide, men det vidste vi i Forvejen). Dertil svarede jeg, at det gjorde ikke noget, at han ikke vilde gøre Synet færdigt, for saa kunde vi en anden Dag afholde Syn, naar Skibet laa ved Kvæsthusbroen. Saa faldt han ned i støvlerne, og sagde, at nu, da der var en af Selskabets Inspektører, kunde han godt fortsætte, og det gjorde han.

Ca. 8 Dage efter blev jeg kaldt ind til Direktør Kørbing. Paa hans skrivebord laa Koldinghus's Tilsynsbog opslaaet, og der havde Grue med stor Skrift skrevet: Skibet maa ikke sejle paa Norge. Direktøren sagde til mig: Jeg havde jo givet Dem Besked om, at vi vilde have Skibet synet, saa det kunde sejle paa Norge. Ja, det er fuldstændig rigtigt, sagde jeg, men jeg har glemt det i Farten. Men det kan nemt ordnes, for vi kan faa Dispensation. Hvordan det, sagde Direktøren. Ved at skrive til Tilsynet, sagde jeg. Hvad er det, der mangler, spurgte Direktøren, for at Synet skulde være i Orden. Der skulde have været afholdt Trykprøve af Hovedaanprøret, sagde jeg. Vil De skrive, og faa det i Orden, sagde Kørbing.

8 Dage efter var Dispensationen kommet, og vi havde sparet nogle Hundrede Kroner, hvad Direktøren ikke var blind for. I en stor Forretning er der jo mange Anledninger til at lave Fejl, men det kan jo som Regel ordnes paa tilfredsstillende Maade.

Efter at S/S Moskow var færdig hos B & W, og havde faaet Navneforandring til S/S Dagmar, blev den oplagt i 10 Meter

Bassinet i København. Mester Andreassen, han der var 2.Mester i S/S Douro, da jeg var der, havde været meget syg en Tid, og han kom om Bord og var i den et Aarstid. En skønne Dag blev han sendt til Esbjerg til S/S Picaria paa Ferieafløsning.

Samme Dag kom Ing. Qvist og sagde til mig, : Nu har vi overtaget S/S Dagmar, og vi skal have den gjort klar, men vi mangler en 1.Mester.til den. Er der nogen, De mener, vi kan tage. Ja, sagde jeg, der er jo Andreassen, han er den, der kender Skibet bedst. Den var Qvist med paa. Et Telegram kaldte Andreassen tilbage, og han fik at vide, at han skulde være 1.Mester i S/S Dagmar og sejle paa Esbjerg. Qvist sagde til ham, at det var mig, der havde anbefalet ham til Jobbet. Han kom da ind i Teknisk Afdeling og var godt gal, fordi jeg havde faaet ham paa den. Der var ingen, der var glade for at sejle paa Esbjerg, naar de boede i København. Men det var der nu ikke noget at gøre ved, og senere viste det sig, at han var glad for Skib og Fart, for han var jo i Esbjerg, da jeg kom derover, og Dagmar var jo et Valgklasseskib, saa han fik lagt saa meget op, at han kunde købe sit Hus i ~~Sanktafte~~ Hellerup. Han kom ofte hos os, da vi havde faaet et Hus at bo i, og jeg tror nok, at han havde faaet Indblik i Fabrikant Larsens Forretningsmetoder, for han kom ofte paa Kontoret og fortalte mig om forskelligt, som jeg ellers ikke vilde have faaet noget at vide om.

For at komme tilbage til Kontoret, - der var mange ekstra Job for de andre Afdelinger. Jeg husker, at der i Kulele-

vatoren A L F A var noget Arbejdstøj, der var hængt til Tørring ved Kakkelovnen i Lukafet, der var brændt, og Ejermændene havde henvendt sig til Kulkontoret for at faa erstattet Tøjet. Mejer fra Kulkontoret kom til mig for at faa mig ud og undersøge Sagen, da han mente, at Selskabet ikke havde nogen Forpligtelse til at erstatte i dette Tilfælde. Jeg tog derud, og hvem var der som Fyrbøder - Christensen, ham fra S/S Eos i Esbjerg. Da jeg havde hilst paa ham, og forundret mig over at se ham igen, og især i København, spurgte jeg ham om, hvor længe han havde været i Alfa. Han havde været der et Par Aar. Men i Samtalens Løb sagde han, at havde han vidst, at der kom Doktor til kam den Gang i Eos, og at han skulde paa Hospitalet, var han ikke blevet liggende i Køjen, men var staaet op. Saa talte vi lidt om gamle Dage i Esbjerg, og da vi derefter kom til at drøfte Brandskaden paa Tøjet, som i Virkeligheden ikke var noget særligt udover, at et Par Bukser var beskadiget, men nemt kunde repareres, var han noget fløv, og han kunde godt indse, at det for det første var deres egen Skyld, og for det andet ikke noget at kræve Erstatning for, og for det tredje ikke angik D.F.D.S. Men de havde jo sikkert tænkt, at det gik ad Papirvejen, og ikke, at der var kommet nogen og se paa det. Skipperen godtede sig, kunde jeg se, han har sikkert været imod hele Forestillingen, saa jeg kunde berolige Kulmejer med, at der ingen Bukser blev af det Skind.

Der var ogsaa Omladningsgoods fra Amerikabaadene, det skulde f. Eks. til Finland, og naar Kasser var beskadiget,

vilde den finske Styrmand ikke give ren Kvittering. Saa maatte jeg derud, fik fat i Styrmanden og brækkede Kassen op. Naar det viste sig, at Godset var ubeskadiget, slog vi et nyt Brædt paa Kassen, og fik ren Kvittering. Der var nok at tage vare paa.

Til Selskabets Værksted fik jeg sendt meget, der ellers havde kørt til Beddingsturen, saa jeg var paa Værkstedet, naar jeg var i København, næsten hver Eftermiddag Kl. 3, og aftalte med Mester Amelung og Mester Berg, hvad der skulde gøres.

I S/S Bryderen var et Dampsystem af Støbejern. I Tidens Løb var det blevet saa medtaget, at det skulde fornyes. Flydedokken gav Tilbud paa 1500 Kroner med Benyttelse af Ventil-sæder og Deksler med Spindler. Jeg talte med Qvist om det, og han talte med Værkmester Palle Rasmussen. Det endte med, at Palle fik overtalt Qvist til at gaa med til at støbe et Rør med Studse til Ventilerne, saa skulde der købes nye Ventiler. Det fortalte Qvist mig, og jeg sagde da, at det blev dyrt. Saa blev der fra Værkstedet opgivet Pris paa de forskellige Ting, der skulde købes, og Arbejds løn og Forandring af Kobberør, saa det kom til at koste 3600 Kroner. Saadan er det jo i enhver større Forretning, den ene spænder Ben for den anden, og det koster Penge.

Da vi altid havde Skibe paa Værft, særlig i Helsingør og i Frederikshavn, men ogsaa paa andre Værfter, rejste vi jo meget. Naar man havde været paa Kontoret hele Dagen, kunde man om Aftenen gaa om Bord i S/S Aalborghus, og være i Aalborg

om Morgenen ved 7-8 Tiden. Toget til Frederikshavn. Arbejde paa Værftet med Kedeleftersyn, Søforbindelser, Skrueaksler m.m., Spise en hurtig Middag, og saa med Toget til Aalborg, og vaagne næste Morgen i København. Og saa arbejde hele Dagen paa Kontoret, eller til Helsingør eller til B & W eller Flydedokken, saa der var nok at faa Tiden til at gaa med.

Og saa skulde vi skrive Rapport om Maskineftersyn med særskilt Kedelrapport. Til Nytaar skulde vi aflevere Fortegnelse over de Skibe, vi havde hver især, med Antal af Dokdage, eller rettere Antal af Arbejdsdage ved Værft, og Beløbet for, hvad det aarlige Eftersyn kostede. Det blev altid bevillet, saa vi vidste, hvad vi havde til vor Raadighed.

Jeg husker S/S Island, der havde jeg opgivet 2 Dage paa Værft. Ing. Bruun, der havde med Skibet at gøre, havde skrevet 3 Uger. Jeg havde jo ladet alt, hvad der skulde gøres i Stand ved Maskineriet, lave paa D.F.D.S.'s Værksted, da Skibet altid i København laa ved Islands Plads, hvor Selskabets Værksted var. Saa jeg skulde kun have efterseet Skrueaksler og Søforbindelser. Selv Kedlerne havde jeg færdige, idet jeg tilkaldte Veritas og Statens Skibstilsyn, naar der var Kedelrensning. Saa den Forskel paa Dagenes Antal var jo lovlig stor for Direktør Kørbing. Han sendte Bud efter Bruun og spurgte ham, hvorfor han skulde have 3 Uger, naar F-R kun skulde have 2 Dage. Bruun skulde have malet Passagerkamre, Badeværelser og Toiletter og Gange, saa han kunde ikke nøjes med mindre. Saa sagde Kørbing til ham, : De maa hellere tale med F - R, og se

at faa Dagene til at passe. Det var vel nok det værste, Direktøren kunde sige til ham. Han kom rasende til mig, og fortalte om alt det Arbejde, han skulde have lavet o.s.v. Saa sagde jeg til ham, :Hvis De ikke kan klare Arbejdet paa den Tid, jeg har opgivet, kan De jo blot lade mig sørge for det. For Skibet ligger 8 Dage og losses, gaar i Dok i 2 Dage, og laster i 8 Dage. Jeg vilde selvfølgelig tage Malere fra Byen til at male, saa jeg kan ikke se, at der skulde være noget i Vejen for at klare den paa 2 Dage. Lynende gal var han, men saadan blev det. Vi fik endda kun 1 Dag paa Værft, og Selskabet sparede at sende et Ekstraskib til Island. - Det havde vi været med S/S Christianssund i 1915. Paa den Tur skulde vi til en Menge Pladser Landet rundt. Men komme rundt Kap Nord kunde vi ikke, da Polarisen var drevet ned og spærrede, saa vi maatte gaa tilbage Island rundt for at komme til Nordfjord.

Jeg havde mange andre sammenstød med Bruun, for han vilde komme mig til Livs, men det lykkedes ikke for ham. Derimod havde jeg den Tilfredsstillelse, at Hendriksen, der sad ved Siden af mig, jævnlig spurgte mig til Raads, naar der var noget særligt, især med Kedler. Dem var jeg jo efterhaanden blevet Specialist i. Svejseren Christensen paa D.F.D.S.'s Værksted fik en Overgang hver Dag besat med Svejseri paa Kedler i Slæbebaade, i S/S Taasinge, i S/S Bogn og mange andre af de gamle Skibe, Selskabet havde paa den Tid. Saa Christensen, der fik ekstra Betaling for Svejsetimer, var svært glad for mig. Men efterhaanden havde vi faaet en hel Del af de gamle Ked-

ler tætte. Det var ved den Tid, Værkstedet fik anskaffet en gammel Træbaad, der blev indrettet til Svejsebaad, saa de kunde gaa paa Siden af Skibene og arbejde, medens der lossedes og lastedes.

Jeg har haft mange store Kedelreparationer, bl.a. paa S/S C.P.A.Koch. Kedelsmedemester Christoffersen paa Flydedokken fik jeg med i "Svalen" til 10 Meter Bassinet, hvor Koch var oplagt. Jeg havde været i Kedlerne og med Kridt mærket af, hvad der skulde brændes bort og fornyes. Han gik ind og saa paa det. Han sagde ingenting, men da han havde været i alle 6 Forbrændingskamre, og vi var kommet ud paa Fyrpladsen, sagde han,: Jeg vil lave det, som De har mærket af, men saa maa De sørge for, at C.P.A.Koch kommer til at ligge ved Værftet. Det gjorde den samme Eftermiddag, og Kedlerne blev af Veritas efter Reparationen betegnet som første Klasses. Det glædede mig altid, ⁿnaar Veritas, som først var repræsenteret af Bjørn Aagaard og senere af Ing. Saabye, var tilfreds med Arbejdet.

Maskininspektør de la Laing blev 65 Aar og gik i 1924. Der var i længere Tid tænkt paa at lave daglig Fart paa Esbjerg - Parkeston Ruten. Et Motorskib M/S Parkeston var ved at blive færdigt paa Værftet i Helsingør. S/S A.P.Bernstorff fik nye Kedler i Frederikshavn, S/S I.C.la Cour var i Farten derovre, og S/S Dronning Maud ligesaa. Disse 4 Skibe skulde holde daglig Fart undtagen Søndag, hvor ingen Afgang fandt Sted. Da der yderligere var Skibe paa Esbjerg - Grimsby, Es-

bjerg - Dunkerque Antwerpen, og Esbjerg - London, var der ialt med en Oplægger 1 Reserve 13 Skibe i Esbjerg. Saa skulde der x være en Inspektør ~~franske~~. derovre.

En Dag i December 1924 blev jeg kaldt ind ~~ik~~ til Direktør Kørbing, og han fortalte mig om den daglige Fart, og at de skulde have en Mand til Esbjerg, og han havde tænkt, at det skulde være mig. Og han fortalte ogsaa, hvorfor det skulde være mig. Bidstrup var han klar over, at det ikke kunde nytte med. Dohm havde de store Baade paa Amerika, saa ham kunde han ikke tage, og Hendriksen havde været 1. Mester i Esbjergbaadene i mange Aar, saa ham turde han ikke tage, da han antagelig var bange for, at han var for godt kendt ikke alene med Personalet i Skibene, men ogsaa og navnlig med Leverandørerne. (Ledelsen var bange for Returkommission). Saa ^{ar} ved der kun mig tilbage, og saa maatte jeg tage til Esbjerg. Dertil sagde jeg : Nej. Direktøren sagde, : jeg havde ventet det, men nu maa De tænke over det i 4 Dage, og saa kommer De herind og siger ja. Det er jeg nu ikke saa sikker paa, sagde jeg. Dertil svarede Direktøren: De maa ikke tale om det til nogen, men det er jo en større Stilling, De skal have. De faar 10,000 Kr. om Aaret. Ja, saa skal jeg i hvert Fald ikke til Esbjerg, svarede jeg. Direktøren sagde, : De maa jo huske paa, at det er en Begyndelsesgage. Muligvis, sagde jeg, men jeg tager ikke til Esbjerg for 10,000 Kr. om Aaret. Saa ringede han til Eksportafdelingen, hvor han vidste, at Kontorchef Larsen fra Esbjerg var, og saa kom Larsen op. Saa sagde Direktøren til

ham, efter at jeg havde hilst paa ham, :F-R vil ikke til Esbjerg. Jeg har sat Gagen til 10,000 Kr. Larsen sagde da, det kommer jo an paa, hvad F-R har i Gage nu. Jeg har 8,600 Kr. og venter snart Tillæg efter Anciennitet. Ja, sagde Larsen, saa er 10,000 for lidt, for Skatter og Husleje i Esbjerg er en Del større end i København, (Han talte jo ogsaa for sig selv). Da vi havde talt lidt om det, gik Larsen, og Direktøren bød mig saa 12,000 Kr. Jeg sagde saa, at jeg vilde tænke over det. Jeg talte med Fader om det, og han mente, at jeg ikke kunde sige Nej, naar Selskabet vilde bruge mig i Esbjerg. Saa var jeg jo næsten nødt til det, men for Fader vilde det jo være et Savn at have mig i Esbjerg, da jeg, naar jeg var hjemme, læste Avisen for ham i Telefonen om Aftenen.

4 Dage efter sendte Direktøren Bud efter Dohm. Han kom ind og tog Plads i den tilbudte Stol. Saa siger Direktøren, : Ja, De ved jo, at F-R skal til Esbjerg. Nej, sagde han, det har jeg ikke hørt noget om. Ja, sagde Direktøren, jeg havde ganske vist sagt til F-R, at han ikke maatte tale om det, men jeg troede, han havde talt med Dem om det. Nej det har han ikke, sagde Dohm, og saa talte de om andre Ting. Og saa kom Dohm ind paa vort Kontor og fortalte mig det. Saa blev der sendt Bud efter mig. Jeg kom altsaa ind, og saa spurgte Direktøren mig om, hvad jeg saa sagde til det. Jeg sagde, at jeg altsaa var nødt til at tage derover. Hvornaar han De rejse, spurgte han. Jeg kan rejse i Morgen, sagde jeg. Ja, det skal De ^{nu} ikke, sagde han. Jeg har sendt Bud efter en Afløser til

Dem. Han kommer i Morgen, og han skal være sammen med Dem, saa naar vi siger, at De begynder i Esbjerg 1. April, er han inde i Arbejdet, og i den forløbne Tid kan De lave Deres Protokoller, og tage det ~~XXXX~~ Materiale frem, De skal bruge i Esbjerg. Og saa var jeg solgt.

Dagen efter kom min Afløser V.Th.Jensen, en udmærket Jyde, et Menneske, der var dygtig, flittig og interesseret, og saa var han almindelig afholdt. Det varede ikke længe, før han fik frie Hænder, og jeg fik lavet et Udkast til Protokoller, jeg skulde bruge i Esbjerg. Jeg gik ^{ind} mid til Kørbing og viste ham de af Tegneren lavede Sider. Han saa paa det og kom med forskellige Spørgsmaal, og da han var færdig med at se paa det, sagde han,: Hvor har De set det. Jeg svarede,: Jeg har ikke set det nogen Steder, men jeg har udtænkt, hvordan det skulde være for at faa et godt og hurtigt Overblik over, hvad der blev lavet, og af hvem, og hvad det kostede, og Kilopriser og Meterpriser regnede ud, skulde staa i Anmærkningsrubrikken, saa jeg hurtigt havde et sammenligningsgrundlag.

Da Bogtrykkeren havde sendt mig de 2 Bøger, en for Maskinen, og en for Skibet, tog jeg den ene og gik ind til Direktøren og viste ham den. Han syntes godt om den, men da jeg fortalte ham, at de kostede 40 Kroner Stykket, syntes han, at det var mange Penge. Han tænkte slet ikke paa, hvad Arbejde de to Bøger vilde spare, og at de var Rygraden i hele mit Kontorarbejde.

Kontorchef Larsen havde lovet Direktøren, at mit Kontor

i Esbjerg skulde være klar til jeg kom kom. Men da jeg ankom 1. April og skulde begynde, var der et tomt Kontor med den Kasse Tryksager, jeg havde sendt. Da jeg syntes, det var mærkeligt, og sagde det til ham, gjorde han Udvej for et Skrivebord og et Par stole samt et Ekspeditionsbord, saa jeg kunde komme i Gang.

Jeg var om Bord i de forskellige Skibe og hilste paa Førere og Mestre, men opdagede med det samme, at de havde stukket K Hovederne sammen, for de var ret reserverede overfor mig, og jeg fik Indtryk af, at saa vidt det var gørligt, vilde de undgaam mig. Jeg skrev da til Kørbing, at ~~dermaaxkxkx~~ maatte udsendes et Cirkulære, der meddelte, hvad min Bestilling var, og hvad jeg havde med at gøre. Saa kom der omgaaende Cirkulære om, at F-R havde med alle Reparationer og Indkøb at gøre, og samtidig fik jeg Titlen Teknisk Inspektør.

Det hjalp, saa kunde de ikke undgaa mig, og saa kom vi i Gang, og efterhaanden gik det ret godt. En 14 Dages Tid ind i April kom A.P. Bernstorff fra Frederikshavns Værft, og her var den 1. Mester R. Rasmussen, som jeg havde sejlet sammen med i flere Skibe, og selvfølgelig begyndte han med at kverulere.

Han sagde første Gang, jeg var om Bord, at han altid havde været glad for at sejle paa Esbjerg, for her havde han Indtryk af, at han var 1. Mester, og han havde selv kunnet bestemme, hvad og hvordan han vilde have lavet de forskellige Reparationer. Dertil svarede jeg, : De kan være overbevist om, at jeg ikke x skal være 1. Mester, det skal De nok faa Lov til at blive ved med, men jeg skal nok bestemme, hvad der skal laves,

og hvordan. Og det kom jo ogsaa til at gaa med ham, selv om jeg mærkede, at det ikke rigtig passede ham, at han var ~~kommen~~ kommen under Administration af mig. Men som det senere viste sig, var det nødvendigt.

Jeg boede paa Hotel en 8 Dages Tid, saa flyttede jeg ind i Pensionatet Frikadellely, og her stødte Hildur og Hans til, og her boede vi en 3 - 4 Ugerstid, til vi fik en Lejlighed hos en Fisker i Stormgade. Hans, der var udmøldt fra Øst-^ere Gasværks Skole, kom i en Kommuneskole, hvor jeg snart opdagede, at Regnelæreren ikke var noget værd, hvorfor jeg fik ham indmeldt i en privat Skole- Forældreskolen.

Første Dag, jeg var i Esbjerg, gik jeg ud til Fabrikant Larsen, der i en Aarrække havde haft alt Smede og Maskinarbejdet i Skibene. Jeg kunde mærke, at han ikke var særlig tilfreds med, at jeg var kommet til Esbjerg, for han havde gennem Aarene forstaaet at give Mestrene Indtryk af, at han havde en vis Autoritet, og det tror jeg ogsaa han havde i Kraft af hans Venskab med Maskininspektør de la Laing. Men han var der ikke mere, og Larsen havde gaaet og bestemt en hel Del, uden at nogen havde turdet gøre Indsigelse. Jeg husker en Dag paa Kontoret i København. 1. Mester Rasmussen fra S/S Rhone kom ind, og jeg gav mig i Snak med ham. De kom fra Esbjerg, hvor de havde sejlet en Tid. Han sagde, : Det var godt, at vi kom væk fra Esbjerg, for ellers var jeg nok kommet fra Skibet. Saah, sagde jeg, hvorfor dog det. Jo, sagde han, for vi havde ikke noget, vi skulde have lavet om Bord, og Fabrikant Larsen kom jævnlig

og vilde næsten optræde som Inspektør. Og han er jo gode Venner ~~xxx~~ med de la Laing. Som man ser, var Larsen en Slags Bussemand overfor i alt Fald Mestrene.

Jeg talte altsaa med Fabrikant Larsen, og vi kom ogsaa ind paa Priser. Jeg havde, inden jeg rejste fra København været paa D.F.D.S. Værksted, og hos Palle Rasmussen faaet mange gode Tips, saa jeg var godt orienteret. Larsen viste mig en ~~xx~~ stabel Brækstangsblade, han havde ladet lave i ledige Stunder, ~~xxx~~ saa de laa klar til at svejse paa Brækstænger. Det var jo en dyr Metode, da han saa skulde varme Jernet op flere Gange end nødvendigt. Han tog da ogsaa 17 Kr. 20 Øre for Reparation af en Brækstang, og det sagde jeg til ham, var for meget. Men han kunde ikke lave dem billigere, sagde han. Og saa fortalte jeg ham, at selv om jeg skulde sende Fyrværktøjet til København eller Varde, skulde jeg nok faa det lavet billigere, selv om der løb Forsendelse paa. Han blev noget rødhovedet, og var vel ogsaa irriteret, og saa gik jeg. Et halvt Aar efter vilde han lave en Brækstang i Stand for 8 Kr. og 20 Øre. Men da var det for sent. Jeg var ogsaa hos Skibsbygger Byberg og Kobbersmed Carl Graff.

Graff viste mig, hvorledes hans Arbejde for Skibene havde været. Rekvisitionerne paa Reparation af Kobberrør var fra København sendt til Larsen, der havde adskilt Røret og sendt det til Graff. Naar det var færdigt, blev Røret sendt til Larsen, der satte det paa. Det var jo en omstændig Historie. Jeg sagde til Graff, at hele det System nu var umuligt, da han

nu vilde faa Rørene bragt fra Skibene, og Rekvisitionen kom fra mig, saa der var ingen Mellemand - Larsen. Den tyggede han paa, og saa gik han til Larsen og fortalte ham, hvad jeg havde sagt. Larsen kunde jo kun sige til ham, at han selv maatte tage stilling til, om han vilde arbejde, som jeg havde sagt, eller om han ikke vilde have Arbejdet. Men Graffs Tvivl gik hurtigt over, han kom paa Kontoret og talte med mig, og fortalte, at han havde været hos Fabrikant Larsen og talt med ham, og han var nu klar over, at der var ved at ske en Forandring med Fordeling af Arbejdet i Skibene, og han vilde ikke holde paa den forkerte Hest. Da jeg kom til Esbjerg, havde han 3 Mand i Arbejde, og da jeg efter 10 Aars Forløb rejste fra Byen, havde han 12 Mand paa Værkstedet, for han fik jo ogsaa andet end Kobberrør at reparere.

Da Kamrene over Kedlerne i A.P.Bernstorff var meget varme, til stor Gene for Passagererne, grundet paa, at de Luftkanaler, der skulde ligge under Fyrpladsdækket, og hvor igennem Luften blev suget af Blæsere til Kedlerne, ikke var blevet lavet i Frederikshavn, blev jeg ringet op af Direktøren, som meddelte mig, at der vilde blive sendt Tegninger af Arrangementet, og han vilde have Tilbud fra Larsen. Da jeg foreslog at tage Tilbud ogsaa fra et andet Firma, vilde han meget gerne det, da han ikke anede, at der var andre Firmaer i Esbjerg, der kunde lave Skibsarbejder. Saa skulde jeg tage Jensen & Olsen med.

Da jeg næste Dag havde faaet Tegningerne, gik jeg til

Larsen og talte med ham om det. Skibet kom ind om Onsdagen, saa der var en Dag endnu at løbe paa. Saa gik jeg til Fabrikant Olsen med et Sæt Tegninger, og han var meget glad for at være med. Onsdag ved Efttiden kom Skibet ind. Jeg gik om Bord. Saa kom Larsen med Sønnen, der var Ingeniør, og lidt efter kom Olsen med sin Formand, og det kan nok være, at Larsen gjorde store Øjne. Men vi var paa Fyrpladsen og saa paa det, og de blev hurtigt klar over, at de maatte lave Arbejdet over en Tid af ca. halvanden ~~xxxxxxx~~ Maaned, da de faktisk kun kunde arbejde paa det Torsdag og Fredag. Larsens Tilbud var paa 3620 Kroner og Olsens paa ca. 3800, saa Larsen fik det.

Imidlertid blev jeg kaldt til København en Dag omgaende. Kørbing vilde tale med mig. Hvorfor vidste jeg ikke. Jeg rejste om Aftenen Kl. 11,30 og tog Sovevogn, men kunde selvfølgelig ikke sove, jeg var vant til mere Ro, end der var i Toget. Kl. 9 næste Dag var jeg paa Kontoret og gik ind til Kørbing. Han spurgte ud om Forholdene i Esbjerg, og om hvor-
det gik, og da vi havde talt sammen en Tid, siger han, ja, det er nu ikke for at tale med Dem om dette, at jeg har sendt Bud efter Dem, men det er kommet mig for Øre, at De har sagt, at jeg og Qvist var et Par Idioter. Saan, sagde jeg, ja, det kan saamænd godt ~~xxx~~ være, for jo mere man er, des flere er der til at sige om en, at man er Idiot. Ja, det er jeg godt klar over, sagde Direktøren, men De ~~xxx~~ burde i hvert Fald ikke sige det. Nej, det er jeg klar over, sagde jeg, men jeg aner ikke, ^{om} ~~≈~~ jeg har sagt det, til hvem jeg har sagt det, og hvor

jeg har sagt det. De har sagt det om Bord ~~m~~ i S/S Primula, sagde Direktøren, og Kapt. Jacobsen og Mester Helsing var til stede. Det forstaar jeg ikke, sagde jeg, jeg var om Bord i Primula en Dag for at faa fat i en Flaske Kulsyre, men jeg mener nu ikke, der blev sagt noget ved den Lejlighed. Jeg har kørt med Toget i Nat og har ikke sovet, saa jeg er ikke helt mig selv, men saafremt jeg kunde huske noget om det, vilde jeg fortælle Direktøren det. Saa sagde Direktøren, : Jeg bryder mig ikke om det, men Qvist er gal over det. Han har Ferie, men jeg har sendt Bud efter ham, og jeg venter ham snart, saa De kan gaa ud i Forværelset og vente.

Jeg gik ud i Forværelset, hvor Sekretøren sad, og satte mig. Saa lukkede Inspektør Olsen Døren op til hans og Kæmpes ~~Kontor~~ Kontor, og da han saa mig, sagde han, : Hvad Fanden laver De herovre. Jeg sagde da, at jeg var kaldt herover, fordi jeg havde sagt, at Direktøren var en Idiot. Det er han sgu ogsaa, sagde Olsen, og saa grinede vi godt begge to samt Kæmpe, der stod ved Olsen og havde hørt det. Lidt efter kom Qvist. Han blev grøn i Ansigtet, da han saa mig, og han hilste ikke. Han gik ind til Kørbing. Efter en 6-7 Minutters Forløb gik han. Saa blev jeg kaldt ind til Direktøren. Han sagde, at nu havde han talt med Qvist, som var gaaet hen paa sit Kontor, og saa kunde jeg gaa hen og tale med ham. Selv skulde han til Helsingør, saa han havde travlt, men kom herop i Morgen Kl. 9.30, saa jeg kan tale med Dem. Men lov mig nu ikke at omtale dette til nogen. " Det har jeg gjort, sagde jeg. Men hvor dog, sagde

Direktøren. Her ude i Forværelset. Olsen lukkede Døren op, og da han saa mig, sagde han, hvad Fanden laver De herovre, og saa fortalte jeg det. Nej, nu har jeg aldrig hørt saa galt, sagde han. Han ringede, og Olsen kom ind. Olsen, sagde han, De ved jo hvorfor F - R er her. Ja, sagde Olsen. Lov mig ikke at sige det til nogen, sagde Direktøren. Olsen slog Haanden op for Munden og sagde, : Ikke et ~~xxx~~ Ord. Kørbing: Var der andre, der hørte det. Ja, sagde jeg, Kæmpe stod ved Siden af. Kørbing: Nu har jeg aldrig hørt saa galt. Olsen, sig til Kæmpe, at han ikke siger det til nogen. Det lovede Olsen og blev permitteret. Saa sagde Kørbing: Jeg har ikke kendt Dem før, nu kender jeg Dem. Det var godt, at vi fik stoppet det, saa det ikke løber rundt her i Rygningen. (Det var jeg nu sikker paa, at det vilde gøre omgaaende) Jeg skal med Toget, og gaa saa hen og tal med Qvist.

Jeg kom ind til Qvist og sagde til ham : Jeg vil sige det samme til Dem, som jeg har sagt til Direktøren, at saafremt jeg kunde huske noget af det, vilde jeg fortælle det. Qvist sagde: De kan nok forstaa, at da en stod her og sagde, at De havde omtalt Direktøren og mig, som han sagde, blev jeg meget overrasket. Ja, det kan jeg godt forstaa, sagde jeg, men jeg forstaar ikke, at Maskininspektøren har taget saa tungt paa det, for jeg har arbejdet her under Dem i flere Aar, og jeg mener, at jeg altid har været fuldstændig korrekt overfor Dem, og har hver Dag aflagt mundtlig Rapport til Dem, for at De kunde være underrettet, hvis der var noget, Direktøren

skulde vide. Hertil svarede Qvist: Ja, det er rigtigt nok, og jeg har ogsaa været tilfreds med Dem og Deres Arbejde, og det var især paa min Anbefaling, at De kom til Esbjerg. Hertil sagde jeg: Ja, det er jeg nu ikke saa glad for, men jeg maa jo se at finde mig i Forholdene derovre, og se at komme ud af det med de forskellige Mennesker. Og saa talte vi om andre Ting, bl.a. Fabrikant Larsen. Hans Søn Ingeniøren var Qvist's gode Møn Ven, og Q. med Familie plejede at feriere paa hans Lystgaard udenfor Esbjerg, saa det var jo ikke saa morsomt for mig. Men jeg tror nok, at Kørbing havde advaret ham, for han ferierede ikke der i den Tid, jeg var i Esbjerg. Da vi saa havde talt om forskelligt angaaende Arbejdet i Esbjerg, var han faldet til Ro, og sagde, at han havde Ferie og vilde hjem, men han spurgte først ud om en Maskinmester, der havde været i Esbjerg, men som var taget fra for nogle Dage siden og var kaldt til København. Da vi havde talt om ham, og jeg havde sagt min Mening, viste det sig, at Q. saa ligesaadan paa ham, og saa ønskede han mig alt vel og sagde Farvel. (Jeg blev klar over, at Kørbing havde indset, at det hele var noget Pjat, og det har han talt med Qvist om.)

Næste Dag var jeg hos Kørbing, og vi talte kun om Arbejdet. A.P. Bernstorff kom paa Tale, og jeg sagde da, at jeg var meget ked af, at Fabrikant Olsen ikke havde faaet Arbejdet. Ja, sagde Kørbing, det var meget kedeligt, men naar De kommer til Esbjerg, kan De give ham Arbejdet i 3 skibe. Jeg

tog saa Parkeston, Dronning Maud og Dagmar ud til ham, og det bifaldt Kørbing. Det blev ved samme Lejlighed bestemt, at jeg skulde komme til København første Tirsdag hver tredje Maaned. Endvidere talte jeg om mit laante skrivebord, og fik Lov paa Magasinet at udtage et Skrivebord og to Stole, som blev sendt til mig i Esbjerg. Kontorchef Larsen havde et Mahognybord, og et saadant udtog jeg, for jeg havde Indtryk af, at han ikke ønskede, at mit Kontor skulde være ~~xi~~ lige saa godt udstyret som hans.

Da vi var færdige med at tale om Arbejdet, sagde Kørbing: De maa regne med, at hele den Historie har jeg glemt, det er ude af Verden. Dertil sagde jeg, ja, det er jo meget godt, men jeg har ikke glemt det.

I Esbjerg gik jeg først til Fabrikant Olsen og sagde, at jeg var meget ked af, at han ikke havde faaet Arbejdet i Bernstorff. Ja, sagde han, det er jeg ogsaa, for det havde jo ikke gjort noget, om jeg ikke havde tjent noget paa ~~det~~ det, og saa var jeg nok kommet ind i Feltet. Jeg har jo i sin Tid haft alt Arbejdet for D.F.D. S., men saa kom Larsen, og han havde jo Forbindelserne, og efterhaanden fik han saa det hele. Saa sagde jeg, at jeg havde været i København og talt med Direktøren, og jeg kunde ~~x~~ tilbyde ham Arbejdet i de 3 Skibe. Han blev glad. Til Larsen sagde jeg ikke noget.

Det rygtedes snart, og nogle Dage efter kom Fabrikant Hoffmann og talte med mig om at faa noget Arbejde ogsaa. Jeg kunde jo kun love ham, at saafremt der blev yderligere Foran-

dringer, skulde jeg nok huske paa ham.

Og saa gik Arbejdet videre.

Jeg talte med Kapt. Jacobsen i S/S Primula. Han havde ikke hørt, at der var talt om Kørbing og Qvist, og kendte ikke til de Udtalelser, jeg fik Skyld for. Saa spurgte jeg Mester Helsing. Han kendte heller ikke noget til det, saa jeg syntes, det var lidt fornastet, at lave en saadan Affære ud af det. Det kan tænkes, at den Maskinmester, der var kaldt til København, havde været paa Kontoret hos mig. Jeg havde jo kendt ham i mange Aar, og havde løst ham af i S/S Pregel i Libau, og saa har vi siddet og talt sammen, og saa kan det jo x godt være, at jeg har sagt, at det har de to Idioter ingen Forstand paa, som man jo i Almindelighed siger om Per og Poul. Og den er han rendt til Qvist med, pyntet for at give den Sandsynlighedens ~~Et~~ Præg. . Og da det var til ham, jeg skulde have Kulsyreflasken, har han faaet lavet en hel Historie med Vidner ud af det. Men helt udelukke, at Fabrikant Larsen har haft en Finger med i Spillet, kan jeg nu ikke, for det var vel nok hans højeste ønske, at faa mig væk fra Esbjerg, og han gik og stak Hovederne sammen med flere af de Mestre, han delvis havde i Lommen.

Men ellers gik det med meget Arbejde og Skriveri, og der var mange interessante Arbejder, der skulde laves i Skibene, f.Eks. naar vi x skulde indrette Lasterne til Kreaturer, eller naar der var mange levende Svin, der skulde transporteres. Vi havde ogsaa med S/S Primula Transport af slagtede

Kreaturer til den belgiske Hær. Her blev Lasterne indrettet med Rør under Dækkene og galvaniserede Kroge til at hænge de kvarte Kroppe paa.

Imidlertid havde vi faaet en Stuelejlighed i en Villa hos en Fisker i Stormgade, og det var meget godt, for det var lovlig dyrt, at bo paa Pensionat, men det var jo ikke en Lejlighed, vi i det lange Løb kunde blive boende i, saa vi saa os jo stadig om efter noget andet. Men det var vanskeligt at faa anden Lejlighed, da der paa den Tid var Mangel paa Boliger, og den Murersvend, der i Esbjerg var blevet Boliginpektør, havde jo ikke noget særligt til overs for mig, da han næsten var sikker paa, at jeg ikke var Socialdemokrat. Han havde givet en Chauffør en 4 Værelsers Lejlighed, og han kunde ikke betale Huslejen, fortalte han mig. Saa sagde jeg til ham, at han jo kunde skaffe Chaufføren en Toværelsers, og lade mig faa den 4 Værelsers. Men det vilde han ikke.

Medens vi boede hos Fiskeren i Stormgade, kom Fader og Moder til Esbjerg. De var vist ude paa en Sommerferietur, eller ogsaa har de haft den Bagtanke, at de vilde bo sammen med os, - hvad Fader tidligere havde skrevet et Brev til mig om, medens vi boede i Silkeborggade. Nu havde de Estrid og hendes 2 Sønner boende hos sig paa Mathildevej, og Fader talte om, at de ikke kunde have det som det var nu, og de vilde alt-saa gerne bo sammen med os. Jeg var ikke meget for det og fra-raadede, og kom med mange logiske Indsigelser, men alt pre-lede af paa dem. Og saa gik vi med til det. Det var derfor,

vi købte Huset paa Peter Cydes Vej. Men det var den største Dumhed, jeg nogensinde har begaaet. Det viste sig praktisk talt med det samme, at Moder var umulig at have med at gøre. De købte da et Hus i Aabyhøj, saa de flyttede efter at have ødelagt Tilværelsen for os i godt 3 Maaneder. Jeg havde laant 6,000 Kroner af Fader, og da han skulde bruge Penge for at faa Huset i Aabyhøj i Orden, vilde han have 2,000 Kroner. Jeg spurgte ham, om det var nok, for ellers vilde jeg skaffe ham noget mere. Men han sagde, at hvis han fik 2,000 Kroner, havde han rigeligt. Han fik Pengene, og vi skrev et Laanebevis, hvori der stod, hvorledes og hvornaar Pengene skulde betales tilbage. Men han havde ikke været i Aabyhøj mere end 14 Dage, før han begyndte at kræve mig, og han lod mig ikke i Fred, før han længe før Betingelserne var udløbet, havde faaet de laante Penge tilbage med Renter. Jeg fik lært baade ham og Moder at kende, hvad jeg jo i Grunden ikke tidligere havde, da jeg jo havde flakket Verden rundt i en Del Aar.

Naa, men videre til Arbejdet.

Vi havde et Tilfælde, hvor M/s Jylland var udlejet til et skotsk selskab til et 3 Ugers Togt til forskellige danske Byer, bl.a. ogsaa København. Her fik Direktør Kørbing Lejlighed til at se, hvordan jeg havde klaret Indretningen. Skibet var lavet til 200 Passagerer ialt paa 1. og 3. Klasse, men nu blev Selskabet paa 400. Saa 2 Laster i Agterskibet, og ilast i Forskibet blev indrettet til Passagerer. Lasterne havde jeg faaet hvidmalede, og der var lavet Natbelysning.

Senge blev opstillet, og vi fik lavet Løbere mellem dem.

Sengene blev forsynet med store Numre, som jeg fik trykt hos en Bogtrykker, og der blev opsat Portierer. Tillige blev der indrettet en Del Haandvaske, og Forlasten blev indrettet til ^{anbr} Proviant. Yderligere skulde der ~~hæft~~ ^{anbr} 2 ekstra Redningsbaade. I Betragtning af, at vi kun havde 2 $\frac{1}{2}$ Dag til det,

syntes jeg, det var godt. Men det havde heller ikke gaaet, hvis ikke Haandværkerne havde været saa flinke. Kørbing sagde da ogsaa til mig, da jeg senere kom til København, at han var rigtig godt tilfreds med det, men han mente, at det ogsaa var blevet dyrt. Jeg havde taget Regnskabet med, hele Forandringen med Opsætning og Nedtagelse havde kostet knap 10,000 Kroner. Saa regnede han efter, og da han vidste, hvad Selskabet havde faaet for ~~skibet~~ Skibet og Overskud fra Restaurationen, blev han klar over, at hvad der skulde have været en Reklametur, som ingen havde regnet med, kunde give Overskud, viste sig at have været en taaalelig god Forretning.

En Dag kom Direktør Brogaard fra Esbjerg Tovværksfabrik til mig paa Kontoret. Han havde en hel Dynge Papirer med, som han vilde fortælle mig om. Men den Historie kendte jeg fra København. Det drejede sig om, at en Passager midt i Atlanten var sprunget over Bord fra en af Amerikabaadene.

En Baad skulde sættes ud, men da den var svunget ud over Skibssiden, knækkede den ene Baadløber, saa Baaden hængte ret op og ned. En anden Baad blev sat i Vandet, men da var Passageren for længe druknet. En Undersøgelse blev foretaget,,

for at faa opklaret, hvorfra den knækkede Baadløber stammede. Det var vel nærmest Indkøbsafdelingen, der skulde finde ud af det, hvad de sikkert ikke kunde, da der i Skibene kom Tovværk fra forskellige Leverandører, og aldrig med Betegnelse, hvorfra Tovværket var. Og paa Selskabets Lager blev der heller ikke holdt saa nøje Regnskab med, hvad blev leveret fra de forskellige Fabrikker. Men til sidst regnede de ud, at Baadløberen var leveret af Esbjerg Tovværksfabrik, Undersøgelsen har sikkert været ret problematisk, men ~~xxxxxxxx~~ Resultatet har sikkert passeret godt i Selskabets Kram, da de ikke har været særlig begejstrede for at handle med Esbjerg Tovværksfabrik, som jo var startet af Skibsreder Lauritzen, og han var stadig Ejer af den. Og saa holdt Selskabet op med at handle med Esbjerg.

At Tovværksfabrikken var Lauritzens, anede jeg jo ikke. Men Direktør Brogaard fortalte mig, at han havde undersøgt Sagen saa godt han overhovedet kunde, og han mente at kunne bevise, at det knækkede Tovværk var leveret af Randers Reb-slaaeri.

Jeg sagde saa til Brogaard, at jeg godt vilde købe Tovværk hos ham, men han vidste jo Besked med, at der skulde være en blaa Traad i hver Kordel, og at vi brugte mest af $3\frac{1}{4}$ Tomme. Det kendte han ud og ind, og saa skulde han ringe, naar han var leveringsdygtig. En Maanedstid efter ringede han, og jeg begyndte ~~at~~ at købe hos ham. Da Regningerne kom til København, er der blevet stor Opstandelse, ikke alene hos Direk-

tøren, men ogsaa og især i Indkøbsafdelingen, hvis Chef troede, at han kunde dirigere mig.

Da jeg senere kom til København og talte med Kørbing, sagde han, : De køber Tovværk hos Esbjerg Tovværksfabrik. Ja, det gør jeg af flere Grunde, svarede jeg. For det første kan jeg faa Tovværk blot ved at ringe, og for det andet er det bedre Tovværk, end det vi faar fra København. Ja, sagde Kørbing, det med at Tovværket skulde være bedre end fra Jacob Holm, tror jeg nu ikke paa, vi har jo haft et sørgeligt Eksempel paa daarligt Tovværk leveret fra Esbjerg. Det tror jeg nu ikke passer, sagde jeg, jeg har talt med Direktør Brogaard om det, og han mener bestemt, at det daarlige Tovværk stammede fra Randers. Saa fik jeg Besked om at sende 2 Stk. Tovværk ca. 1 Meter lange til Teknisk Afdeling.

Det gjorde jeg, og efter en Maanedstids Forløb fik jeg sendt en Del Papirer over Prøver af Tovværket, taget paa Selskabets Lager af hver enkelt Kordel, hvorved altsaa Tovværket var trævlet op, og som Følge deraf havde mistet en Del af Styrken. Da jeg næste Gang kom til København, lagde jeg hele Bunken paa Direktørens Bord og sagde, at jeg ikke vilde godkende den Prøve. Statsanstalten vilde jeg godkende. Det syntes som om Direktøren blev forundret, men der blev ikke talt mere om den Sag. Det var jo Indkøbs Bayer, der stod bag det hele.

En Maanedstid efter kom Skibsinspektør Stoltenberg ind til mig paa Kontoret i Esbjerg efter Middag. Da vi havde talt

lidt sammen, sagde han, at han godt kunde tænke sig at se Tovverksfabrikken. Jeg ringede og fortalte Brogaard, at jeg havde Besøg af Skibsinspektøren, og han vilde gerne se Fabrikken. Da han fik at vide, hvor vi var, kom han og hentede os. Først saa vi Lageret af Raamaterialer. Noget meget fint Manilla havde Stoltenberg straks lagt Mærke til. Det var til D.F.D.S.'s Tovværk. Saa saa vi Færdigvarelageret, hvor der ogsaa laa Tovværk til D.F.D.S. med blaa Traad 1. Saa gik vi ned i Fabrikken, hvor vi saa de slog Tovværk, den Dag var det Vodtov.

Saa vilde Stoltenberg have foretaget en Prøve. Et Stykke af D.F.D.S.'s Tovværk blev sat i Maskinen. Det holdt 1,3 Tons mere, end Lloyds forlangte. Saa kørte vi i Skoven og drak Kaffe, og blev derefter kørt til Kontoret. Her sagde Stoltenberg til mig: F - R , det De laver her er helt rigtigt, nu skal De faa Lov til at arbejde i Fred. - - Jeg maa nu sige, at den Indkøbsbayer og hans Medløbere havde søgt at genere mig fra den første Dag, jeg var i Esbjerg, til det efterhaanden ebbede ud efter nogle Aars Forløb, og efter at de havde opdaget, at deres Anstrængelser stadig mislykkedes.

Jeg husker, at S/S Pennsylvania kom ind til Esbjerg med Ladning af Foderkager fra Amerika. 1. Mester Egede Andersen kom paa Kontoret og spurgte mig, om han kunde faa fornyet Fyrpladsdørken her i Esbjerg, da de skulde gaa til Helsingørs Værft, og naar Rister og Fyrbroer fra 9 Fyr blev udtaget for Eftersyn af Kedler, blev der ikke noget af, at faa fornyet Dørken der. Jeg gik med ud i Skibet, saa paa Pladerne, der

var kassable. Jeg lod Jensen & Olsen lave det, og 1.Mester var glad. Regningen var paa ca. 3000 Kroner. Det var Dohms skib.

Da jeg nogle Maaneder senere var hos Kørbing, sagde han : De har fornyet Dørken paa Pensylvanias Fyrplads, hvorfor har De gjort det. 1.Mester kom paa Kontoret og fortalte, at Pladerne ikke duede mere, og de skulde til værft i Helsingør, hvor Rister m.m. fra 9 Fyr blev lagt paa Dørken, og saa var han klar over, at han ingen Dørk fik lavet der. Da jeg havde set paa Dørken, og den var kassabel, lavede vi nye Plader i Esbjerg, og de har kostet ca. 3000 Kroner. Ja, det er rigtigt nok, sagde Direktøren, det var meget fornuftigt gjort. Ja, det mente jeg ogsaa, sagde jeg, ellers havde jeg ikke gjort det. Her var det altsaa Dohm, der har søgt at genere mig, men den gik altsaa ikke.

For øvrigt fik jeg med Pensylvanias Besætning at gøre en Del Aar senere. Det var en Lørdag Aften, jeg var ved at tage et Bad ved 8,30 Tiden. Telefonen. Jeg tog den. Det var 1.Mester Willer. Pensylvania var forlist ved Pentland Firth, og nu var der 6 Officerer og 23 Mand af Besætningen der var kommet til Esbjerg via Parkeston. Han fortalte, at de var blevet henvist til et Slags Herberge eller Svendehjem. Jeg sagde da, det er jo til København, de alle vil til. Ja, netop, sagde han. Jeg sagde da, gaa alle Mand til Banegaarden, og forlang enøl til dem alle, saa kommer jeg. Nu havde den Flab af en Kontorchef faaet telefonisk Besked fra København om, at Besætningen kom via Harwich, men han havde ikke sagt noget til

mig om det, og han havde heller ikke foretaget sig noget for at tage imod dem og faa dem videresendt.

Jeg kom paa Banen og hilste paa dem, og da Toget gik Kl. 11,30, mente jeg, for ikke at faa Vrøvl, at det var bedst, at de fik noget Smørrebrød. Damen i Banegaardens Restauration smurte nogle Fade Smørredrød paa Kredit, og de fik en ekstra øl til. I Billetkontoret fik jeg ligeledes paa Kredit 6 Billetter til 2. Klasse og Resten 3. Klasse til Mandskabet. Jeg talte med dem, og spurgte Styrmanden, om han havde Penge, for han maatte give Kaffe paa Storebæltsfærgen. Han havde Penge, og saa var den i Vinkel. Jeg blev til Toget gik og sagde Farvel til dem.

Om Mandagen gik jeg ind til Kontorchefen og sagde, at jeg fandt, at det var mærkeligt, at en Skibsbesætning skulde behandles saa ligegyldigt, og om han vidste, at Besætningen kom. Jo, han var ringet op af Skibsinspektør Salomonsen, saa han vidste godt de kom. Jeg sagde : man kan jo ikke lade Folk gaa paa Gaden, saa da l. Mester kendte mig, fik han fat i mig, og nu skylder vi paa Banen for Fortøring og Billetter. Hen paa Færmiddagen ringede Damen i Banegaardens Restauration mig op, og sagde, at hun var ved at skrive Regningen, og hun vilde gerne have at vide, om hvordan det var med Drikkepenge til Personalet. Skriv dem paa ogsaa, sagde jeg. Det blev hun glad for. Kontoret betalte Regningerne, og jeg har aldrig haft noget Vrøvl om den sag bagefter.

Maling havde Skibene faaet dels tilsendt fra København og dels fra en Skibshandler ~~Isarup~~ Feerup i Esbjerg. Jeg kom under Vejrs med, at Feerup havde været i Lære sammen med Indkøbsbayer i Korsør, og Feerup fik Malingen fra Maskininspektør de la Laings Broder i København, saa det var et godt sammearbejdet Treklover. Jeg saa jo, at den Maling vi fik fra Feerup kun fyldte en Trediedel i Bøtterne, og det regnede af i daarligt Vejr.

Der laa en Farvefabrik ved Kontoret. Det var Lykke Thomsens. Jeg tog Selskabets Farvekort og gik over og talte med ham, og et Par Dage efter fik jeg hans Priser. Han k laa 2 Øre højere pr.Kg., men vi sparede Fragt og Kørsel fra Bane.

Saa købte jeg Maling hos ham. Straks var der nogen Uvilje mod det i et Par af Skibene, især 2 Skippere og ~~xx~~ deres Medløbere af Styrmand, men det gik snart over, da de opdagede, at Malingen var god. Indkøbsbayer gik som sædvanlig til Kørbing, men han sagde ikke noget om Maling før der var gaaet et Aars-tid. Saa ~~xxx~~ sagde han : jeg ser, De køber Maling i Esbjerg. Ja, sagde jeg, det er rigtigt nok. Kørbing: Vi handler jo ellers med de store Firmaer her i Byen, men naar De kommer til Esbjerg, kan De saa ikke lave en Fortegnelse over, hvad Skibene i Esbjerg bruger af Maling paa et Aar. Den havde jeg med næste Gang, og Kørbing gik den igennem. Berlinerblaat sagde han, De har kun købt 1 1/8 Kg. Ja, sagde jeg, til alle Skibene, og der er nok til næste Aar ogsaa. Hvad bruger De det til, spurgte han. Det bruges til at komme i hvid Maling for

at det ikke skal faa et gulligt Skær. Naa saadan, sagde K. jeg havde forstaaet. at det drejede sig om store Mængder. (Det var Indkøbsbayer, der havde været der.) Saa sagde jeg, jeg ved godt, at de her i København bruger Blaanelse til 1 Kr. og 10 Øre Kiloet, men ægte Berlinerblaat koster 3,65 Kr.pr. Kg. Saa talte vi om Udenbordsgraat, hvoraf vi jo brugte en Del, da Skibene skulde males 2 Gange om Aaret, og der gik ogsaa noget til til at plette med. Saa vilde Direktøren have, at vi skulde tage en Del af dette fra København, (Jeg tænker, han var med i Bestyrelsen for Malerfirmaet). Dertil sagde jeg, at vi kan godt tage 1 Tons i Bøtter af forskellig Størrelse. Vi har ellers været godt tilfreds med det Graa Maling, vi faar i Esbjerg, og med det kan vi plette uden at det ses. Her i København, hvor Skibene faar Maling fra 3 forskellige Firmaer, ligner de jo, naar de er plettet, en Zebra. I det samme kom en Eksportbaad sejlen forbi, og den var meget plettet. Saa sagde jeg, der kommer en Zebra, saadan nogen har vi ikke i Esbjerg. Direktøren saa ud af Vinduet. Han lo og sagde, ja, De har Ret. Naar jeg har været i Esbjerg har jeg undret mig over, saa pæne Skibene var. Vi fik den Ton Maling fra København, og siden ikke mere.

At jeg begyndte at købe Maling hos Lykke Thomsen, havde til Følge, at vi alle tre blev inviteret til Fanø, hvor han havde købt Margarinefabrikant Steensens Villa, Der tilbragte vi adskillige Søndage, og blev kørt Ture til Sønderho. Somme Tider var Byberg med. Hans boede hos dem en Tid om Sommeren,

da der var en engelsk Dreng paa Ferie hos dem.

Lykke Thomsen havde 2 Sønner, der begge var med i Foretagendet. Den gamle Lykke Thomsen døde pludselig en Aften i Tivoli, og Sønnerne overtog Fabrikken, men den ældste døde et Aarstid efter, og den yngste solgte hele Historien og trak sig ud af alt, men det var efter at jeg var kommet fra Esbjerg.

En Dag, da Stoltenberg var hos mig paa Kontoret, sagde han, at han godt kunde lide at se Lykke Thomsens Fabrik. Vi gik da derover, og den ældste Søn var der. Vi hilste paa ham, og saa kom den gamle Fabrikant, og vi saa Fabrikken fra Ende til anden, og fik forklaret alt, hvad vi spurgte om. En Frokostinvitation blev afslaaet, og saa gik vi tilbage til Kontoret. Her sagde Stoltenberg : Jeg var i Gaar i Frivhavnen og saa Hempels Fabrik, som var en værre Rodebutik, men her var Orden og System i det. Det er morsomt at se den Forskel, der kan være paa saadan to Fabrikker.

Jeg havde ofte været om Bord i S/S Vidar og troede, at jeg kendte alle om Bord, men en Dag traf jeg en Fyrbøder, og han spurgte mig, om jeg kendte ham. Det gjorde jeg ikke. Det er Benjaminsen, sagde han, og saa kendte jeg ham. Han fortalte, at han havde været i Skibet i flere Aar, og havde været bange for, at jeg skulde se ham, saa han havde holdt sig borte, naar han saa, at jeg var i Farvandet. Det er der ingen Grund til, sagde jeg. Jo, han var over 65 Aar, og han vidste, at der var Aldersgrænse i D.F.D.S.. Men jeg trøstede ham med, at det ikke galdt ham. Naar han passede sit Arbejde, kunde

han for mig blive ved saa længe han vilde og kunde. Det lattede jo lidt for ham. En halvanden Aars Tid efter kom jeg om Bord og traf ham igen. Saa sagde han: jeg og min Kone er blevet enige om, at jeg skal holde op nu. Jeg kan faa Aldersrente, og Børnene en kommet godt i Vej og alle 5 sidder godt i det i gode Stillinger. Det var jo godt at høre, men at den Benjaminsen, jeg kendte fra S/S Eos, kunde blive en saa pæn og ædruelig Mand, havde jeg den Gang aldrig tænkt.

Farten paa Esbjerg blev efterhaanden udvidet, Eksporten tog til. og der kom nye Skibe, bygget i Helsingør. Men det skete ogsaa, at en Nagle i Skibssiden lekkede. Det var Nagler, der ikke har været varme nok, naar de blev nittet, saa fyldte de ikke Hullerne ud. Men saa tog vi dem ud og satte en Bolt i i Stedet for. Men det var ret ofte det skete, og saa fik jeg fat i Switzer, der havde en Baad i Esbjerg, og hans Dykker fik den pakkede Bolt. Jeg gik ned i Lasten, og tog Trøproppen ud, som vi havde sat i, da vi slog Naglen ud. Jeg bankede paa Skibssiden, saa Dykkeren kunde høre, hvor det var. (Vandet var meget uklart, saa se kunde han ikke,) Naar han havde fundet det, satte han Bolten i. Jeg satte Møttrikken paa og spændte til, og naar det var i Orden, slog jeg 3 Slag paa Skibssiden, og saa kom Dykkeren op. Men en Gang gik det galt. Det var midt i December. Dykkeren vilde gerne have en Whisky. Jeg sagde, at naar Bolten var i, skulde han faa en Whisky. Men han plagede mig, saa jeg gik med ham ned i Kabytten, og Tjeneren skænkede ham en Whisky. Da han kom ned i

Dykkerbaaden, kunde Skipperen jo lugte, at han havde faaet Spiritus. Naa, de fik sat Dragten paa ham, og jeg gik ned i Lasten og laa og bankede paa Skibssiden, men jeg hørte ingenting. Saa raabte en af Besætningen ned til mig, at Dykkeren var gaaet op. Jeg gik ned i Dykkerbaaden. Der var kommet Vand ind i Dykkerens Dragt. Han fik andet paa, og jeg gik igen i Lasten og bankede. Men jeg hørte ingenting. Da der var gaaet nogle Minutter, raabte de til mig, at Dykkeren var taget op. Han var som livløs og blev kørt paa Hospitalet. Skipperen i Dykkerbaaden Knopper, sagde til mig, at det var min Skyld, at det var gaaet galt, for jeg havde givet Dykkeren Whisky, og han plejede aldrig at faa noget, før han var færdig med Arbejdet. Det blev jeg jo ked af at høre, og jeg sagde til Knopper hvordan det hele var kommen sig.

Skibet skulde jeg imidlertid have gjort sejlklar, saa jeg fik fat i Havnens Dykker. Han brugte Switzers Dragt og Pumpe og fik sat Bolten i. Men han sagde, at der var noget i Vejen med Pumpen, den gav for lidt Luft. Saa ringede jeg til Hospitalet og fik at vide, at Lægerne arbejdede med Dykkeren, men der var vist intet at gøre, og lidt senere fik vi at vide, at han var død.

Et Par Dage efter kom en Kriminalbetjent paa Kontoret og afhørte mig. Jeg fortalte ham da hele Historien om Whiskyen. Han sagde: Det skal De ikke tænke paa, for jeg var med, da Dykkeren blev obduceret, og man plejer altid at kunne lugte, om der er Spiritus med i Spillet, men her var absolut

intet at mærke. I Retten sagde jeg det samme, men Dommeren sagde, at det ingen Betydning havde. Han havde jo Erklæringen fra Lægen, og der har altsaa ikke været noget om Whisky.

En Kommission fra Orlogsværftet kom og undersøgte Dykkerens Grejer. Han havde set Pumpen efter Dagen før, men kun 1 Stempel gav Luft, de 2 andre var der noget i Vejen med. Saa jeg var fuldstændig rensat for Knoppers Beskyldning om, at jeg var Aarsag til Katastrofen.

Nogen Aar efter, at jeg var kommen fra Esbjerg, læste jeg i Bladene, at Dykkerbaaden -Bjørn- i daarligt Vejr var forlist med Mand og Mus.

Naar vi saadan satte Bolte i Skibet i Stedet for utatte Nagler, tilkaldte jeg altid Statens Skibstilsyn. Det var i Esbjerg fhv. Skibsfører Larsen, nu Vognmand, og Maskinfabrikant Christoffersen. Naar de havde set paa Cementkassen, vi havde sat over Bolten og godkendt det, skrev de i Skibets Tilsynsbog, og saa var alle Formaliteter i Orden.

En Gang jeg var i København, og hvor Kørbing talte om Arbejdet i Skibene, sagde han, at han vilde have lavet om paa Fordelingen af Arbejdet. Jeg talte saa om, at Fabrikant Hoffmann havde været hos mig og spurgt, om der ikke ogsaa kunde blive noget til ham. Jeg har ikke lovet ham noget, men sagt, at saafremt der blev lavet om paa det, skulde jeg nok foreslaa ham ogsaa. Da Kørbing havde faaet at vide, hvad han lavede, og hvor mange han beskæftigede, gik han med til det. Han sagde: Sæt Dem hen ved Bordet der, og fordel Skibene imel-

lem Larsen, Olsen og Hoffmann, saaledes, at Olsen beholder de 3 Skibe, han har, og Resten fordeles mellem dem alle 3, men saadan, at Larsen faar saa lidt som muligt. Saa fik Olsen 7 Skibe, Hoffmann 4 og Larsen 2 og elektrisk Svejning. Jeg lagde Papiret hen til Direktøren. Da han havde læst det, sagde han: Er der nu ikke for meget til Larsen. Hertil svarede jeg: Jeg er afhængig af Larsen, for han er den eneste af dem, der kan svejse elektrisk. Naa, ja, saa siger vi det, sagde Direktøren. Men da jeg dag efter kom til at tænke nærmere over det, blev jeg klar over, at han helst vilde have, at jeg skulde kvittere Larsen. (Han har sikkert vidst noget, jeg ikke kendte til, antagelig gennem teknisk Bogholderis Kontorchef Mortensen, der var hans højre Haand, dygtig og energisk, og han var efter enhver Uregelmæssighed, han traf paa i de mange Regninger, der gik gennem hans Hænder.)

Men havde jeg kunnet undvære Larsen, havde det været klogest helt at undvære ham. Han laa altid paa Lur efter mig.

Jeg kommer i Tanker om nogle Gange, hvor Fabrikant Larsen vilde prøve, om han kunde sætte mig i Forlegenhed.

I Bernstorff var Damprøret til Ankerspillet af Staal, og det var i Tidens Løb blevet tyndt, og en skønne Dag gik der Hul paa det. Jeg vilde have et nyt af Kobber, og da jeg først kunde faa lavet det i Løbet af nogle Dage, vilde jeg have det ~~gamle~~ gamle Rør repareret. Jeg spurgte Larsen, om han kunde autogensvejse Hullet til. Det kunde han ikke, sagde han. Han vilde nemlig lave et nyt Staalrør, saa kunde jeg have faaet

det samme Dag, men jeg vilde helst have Røret af Kobber, da det var meget udsat for Vind og Vejr. Saa vilde jeg have lavet et Spøndejern med Pakning over Hullet, og det ~~h~~ lavede han, men daarligt, og utæt var det, men vi klarede os den ene Rejse, og saa havde Graff lavet et Kobberrør, der blev paasat.

Jeg fik da det kasserede Staalrør op til Jensen & Olsen, og spurgte dem, om de kunde autogensvejse det. Det var meget ~~tyndt~~ tyndt, men jeg havde set en Autogensvejser paa Atlas, der svejste ganske tynde Plader, saa jeg var klar over, at det kunde gøres. Og de gjorde det, hvorefter vi trykprøvede Røret til 400 lbs., og da jeg havde set det, sagde jeg til Formanden, at Røret var kasseret, og at det kun var en Prøve. Men det afslørede Larsen, som sikkert har faaet det at vide, da alt hvad der skete løb rundt paa Havn og Fabrikker.

En anden Gang, hvor jeg gerne vilde have Kontravægtene paa Bernstorffs Fyrdøre fastsvejst, da de efterhaanden var blevet saa løse, at det voldte Besvær at aabne Dørene, havde jeg Larsen paa Fyrpladsen, og vi saa paa det. Jeg spurgte ham, om han kunde svejse det. Jeg gjorde ham yderligere opmærksom paa, at der paa den ene Side var meget lidt Plads. Men han lovede at svejse det. Saa gik de i Gang og svejste alle de Steder, hvor det var nemt at komme til, men dem der sad paa den Side, hvor Luftkanalerne indskrænkede Pladsen, kunde han pludselig ikke svejse. Saa gik jeg til Hoffmann og fik hans Svejser med om Bord. (De to andre Firmaer Olsen og Hoffmann havde imidlertid anskaffet elektriske Svejsegrejer). Han kunde

godt svejse de resterende, sagde han. Og han gjorde det. Her havde Larsen jo tænkt, at han kunde faa Lov til at adskille Fyrdøre og Luftkanaler, tage Dørene paa Værksted og svejse det, og saa samle det hele. Det havde jo blevet en dyr Historie. Men den gik altsaa ikke. Larsen gjorde alle de Krumspring han kunde finde paa for at sætte mig sjok, og jeg forstaar ikke nu bagefter, at jeg beholdt ham.

En anden Gang var det galt med S/S Ficarias ene Kedel. Kedlen var bløst af, og altsaa tom for Vand, da der lød et Knald, og det viste sig, at en Kanal havde slaaet en Revne paa langs i Siden nede fra Kamret til hen paa Kanalens Midte. Jeg talte med Larsen, og han kunde godt svejse den, og han gik i Gang. Men da ca. Halvdelen var svejst, erklærede Svejseren, at han ikke kunde fortsætte, da han ikke kunde svejse i den Stilling, han maatte indtage for at komme til. Saa sendte jeg Svejseren og hans Grej hjem, og Jensen & Olsens Svejser, der kom og saa paa det, kunde godt lave det og gjorde det. Her havde Larsen tænkt, at han havde mig, og at det nu muligt blev nødvendigt, at tage Skibet til Værft. 1. Mester var Hammershøj.

Jeg husker, at Kontorchef Larsen fortalte mig, at da han vilde have indlagt Centralvarme i sin Villa, havde han sagt til Fabrikant Larsen, at da han jo havde saa meget Arbejde for D.F.D.S., kunde han vel nok give ham et billigt Tilbud. Det lovede han. Han maalte op og regnede, og kom til 3.600 Kr. Men Kontorchefen havde ogsaa taget Tilbud fra et Firma,

jeg tror det var i Horsens. De vilde lave det for 2,800 Kr., hvad de ogsaa kom til, og saa sagde Kontorchefen: der er jo ingen Tvivl om, at Fabrikant Larsen har faaet sit Arbejde godt betalt i den Tid, han har arbejdet for selskabet. Det kunde jeg ikke sige noget til. Men nogle Dage senere kom Larsens Søn, Ingeniøren og sagde til mig, at en Virksomhed, de havde haft Arbejde for i mange Aar, var gaaet fra dem, og da han havde talt med Lederen om hvorfor, havde han sagt netop de Ord, Kontorchefen havde sagt til mig. Og han paastod, at det var mig, der havde sagt det. Naa, sagde jeg. - Og hvis de paa Grund af mine Udtalelser skulde miste Arbejde, vilde han anlægge Sag mod mig. Ja, sagde jeg, gør De det. Da han for det første saa, at det ikke rørte mig en Fjer, og for det andet sagde, at den der havde fortalt ham det, var død i Gaar, sagde jeg til ham, at det var et daarligt Vidne at have. Men saa vilde han tænke over det, og det gør han endnu. Men de var altsaa ikke bange for ligefrem at true mig.

Løngreen var l.Mester i S/S Dronning Maud, og l.Mester i S/S A.P.Bernstorff var R.Rasmussen. Han havde bedt om at komme i et mageligere Skib de sidste Aar inden han skulde pensioneres. Dr.Maud kom til at sejle paa København, da der efterhaanden var 3 Motorskibe og Bernstorff i Parkestonfarten. Saa kom R.Rasmussen i S/S Vidar, og Løngreen kom i Bernstorff. Men han havde kun været der 1 Rejse, da han kom paa Kontoret og meddelte mig, at han havde fundet i Regnskabet, at R.Rasmussen havde betalt Fyrbøderne for meget i Overarbejde. Jeg

spurgte ham ud, og det viste sig, at R.R. gennem 5 Aar havde betalt ca. 1000 Kr. pr Aar for meget.

Nu havde der været en Del Vrøvl med Overtidsregningerne. De blev sendt til København, hvor de skulde kontrolleres, og hvor de fik en Paategning, og saa blev de sendt tilbage til Esbjerg for Udbetaling, men der gik op til 3 Uger før Fyrbøderne fik deres Penge, og det gjorde de Vrøvl over. 1. Mester fra S/S I.C. la Cour - Valdemar Jensen havde været paa Kontoret og talt med mig om det, og jeg havde da ringet til Qvist derom, og havde foreslaaet, at jeg kontrollerede Regningerne, hvorefter de blev udbetalt, og saa gik til København. Men det vilde Qvist ikke. Han sagde, at det drejede sig om saa mange Penge, at han vilde kontrollere dem selv, men han lovede, at det skulde foregaa noget hurtigere.

Jeg spurgte saa Løngreen om, hvad han agtede at foretage sig i denne Sag. Han vilde ikke gøre noget. Jeg sagde da, at saa maatte jeg rapportere det, for jeg kunde ikke sidde i Esbjerg og vide, at der var svindel, og saa undlade at meddele det. Saa blev Løngreen lidt betænkelig, og sagde da, at han vilde tænke over det. Jeg sagde, at det var meget fornuftigt, gaa nu ned i Skibet og overvej, om De vil gøre noget, og hvad De vil gøre, eller om jeg skal tage Affære. En Times tid efter kom han og sagde, at han helst selv vilde skrive om det til København. Han har sendt Brevet udenom mig, for jeg saa ikke noget, men næste Gang Bernstorff var i Esbjerg, var der Brev til Løngreen, hvori Qvist vilde have ham til at give

en saadan Forklaring, at han kunde se, hvor Fejlen laa.

Løngreen skrev da, men det blev qvist ikke klogere af, og han skrev da igen til Løngreen om en specificeret Oversigt over Fyrbødernes Arbejdstid i Søs og ved Land. Saa kom Løngreen til mig, for den kunde han ikke klare. Jeg lavede da en Tabel paa et helt Ark Papir med Oversigt over Vagterne og Arbejdstid ved Land for 14 Dage. Da Løngreen saa det, blev han klar over, hvordan det skulde være. Han fik Papiret med om Bord ~~hjt~~ og ~~laxne~~ lavede en rigtig Oversigt, hvorefter tydelig fremgik, hvad der var almindelig Arbejdstid, og hvornaar det var Overarbejde. Den sendte han til qvist. Saa kom qvist til Esbjerg. Om Morgen havde R.Rasmussen, der altsaa nu var i S/S Vidar, været paa Kontoret og lagt en Overtidsregning. Qvist kom ind og fortalte, at Løngreen havde lavet en udmærket Oversigt, og nu vilde han tale med R.Rasmussen i Vidar. Jeg sagde ikke noget om, at jeg var den egentlige Ophavsmand til Oversigten.

En Timestid efter kom qvist og sagde, at han havde talt med R.R., men han kunde eller vilde ikke se, at han havde lavet noget forkert, og han sagde, at han mente det var i Orden, naar det var godkendt i København. Jeg sagde, at jeg jo for længst havde foreslaaet, at jeg kontrollerede Regningerne, men det vilde qvist jo ikke have. Han indrømmede, at det var hans Skyld, at det var gaaet saa længe. Saa sagde jeg, at R.R. har i Morges lagt denne Overarbejdsregning her. Der-til sagde qvist: Tror De det passer. Nej, sagde jeg. Gaa saa ned og spørg R.R. om det passer, hvis ikke, saa riv Regningen

i Stykker. Jeg tog Regningen og gik i Vidar og spurgte R.R. om den Regning passede, hvortil han svarede Nej. Skal vi saa ikke rive den i Stykker sagde jeg, rev den over og kastede den i hans Papirkurv.

Et halvt Aarstid efter ringede Qvist mig op og sagde, at Direktør Kørbing havde bestemt, at jeg skulde tage Bestemmelse om, hvad der skulde gøres ved R.R. Dertil svarede jeg: Jeg mener ikke, der skal gøres noget. Pengene er givet ud, dem faar vi ikke igen, og R.R. skal pensioneres om et Aarstid, saa jeg mener, han bliver ved til den Tid, og han laver jo nu ikke flere Tricks. Mener De det, sagde Qvist, ja saa maa De love mig, at De, naar De er i København, ikke nævner R.R. til Kørbing, for han er ret opbragt over det. Det lovede jeg, og der skete ikke mere. Men hvis Direktør og Maskininspektør vilde have ham smidt ud af Selskabet, saa syntes jeg, de skulde gøre det selv, og ikke dække sig bag mig. Jeg kunde jo have faaet Revance for alle de Gange, R.R. gennem Aarene havde generet mig, men man skal ikke træde paa en, der ligger ned.

Der var ogsaa en anden Affære, jeg kommer i Tanker om. Kontorchef Larsen havde faaet Besked fra København om, at S/S Flora vilde komme til Esbjerg for at laste en Ladning frosset Kød til Belgien. Han sagde ikke noget til mig, saa jeg anede ingenting. Skibet kom til Trafikhavnen en Lørdag, og havde jeg vidst det, var jeg gaaet derud om Søndagen.

Mandag Morgen ringede Overforvalter Schmidt, at de havde begyndt at laste, men Lastrummene var ikke kølet nok ned,

saa Kødet blev blødt, og de var begyndt at tage det ud og køre det til Isværket. Jeg kørte straks ud til Skibet. Det viste sig, at 1.Mester havde faaet Besked om, at køle Lasterne ned, men da de havde for lidt Kulsyre, var det ikke blevet til saa meget. Jeg spurgte 1.Mester Olsen om, hvorfor han ikke havde ~~ikke~~ faaet fat i mig, saa havde han faaet Kulsyre. Det svarede han undvigende paa. Men 2. Mester Jbsen havde flere Gange i Løbet af Søndagen sagt til ham, at det var bedst at faa fat i F-R, men det vilde 1.Mester ikke. Jeg fik sendt Kulsyre om Bord, og det blev sat paa Maskinen. Jeg talte med Skipperen - den falske Løjtnant-, og han fortalte, at han havde været paa Fang hele Søndagen og var kommen om Bord Kl. 1 Nat. Han viste mig den skriftlige Ordre om Nedkøling af Lasterne.

I Dagens Løb blev Lasterne kølet ned, og ved Fentiden var Ministeriets Repræsentant, Kontorchefen, Direktøren for Isværket, Afsenderen Slagtermester Aksel Hansen, Mesteren fra Isværket, Skipperen og jeg til Stede. Køleriet blev efterteret af Isværkets Mester, og han erklærede, at alt var i Orden. Temperaturerne i Lasterne blev eftermaalt, og ogsaa disse var som ventet, men Skibet var altsaa et Døgn forsinket. 1.Mester Olsen havde været i S/S Odin, og da havde jeg med Skibet at gøre i København. Han var den Gang kommet paa Kontoret og havde meddelt, at der var noget i Vejen med Skorstenen, for under Slingerage kom der Lyde fra den som nærmest lignede Brøl. Jeg tog da til Toldboden efter Middag, fik fat i 2.Mester, og vi saa paa Skorstenen. Det var dobbelt

Skorsten, og da vi kom ind paa Fyrpladstoppen og jeg lyste op i Mellemrummet, viste det sig, at et Styrejern i SB Side manglede. Da jeg lyste ned over Kedlen, laa Jernet der. Jeg sagde til 2.Mester om at sætte det paa, saa hørte Brølene nok op, men jeg sagde ganske vist ogsaa, at de burde have set efter selv. Næste Dag kom 1.Mester Olsen paa Kontoret, og jeg bebrejdede ham, at han ikke selv havde set, hvad der var i Vejen med Skorstenen. Det var fra den Tid, han var gal paa mig, og ~~maxfarxvilde~~ derfor ikke vilde have fat i mig i Esbjerg. Skibet kom af Sted, og det var kun den ene Rejse, det skulde gøre med fersk Kød.

Da jeg en 14 Dages Tid senere var i København, sad 1.og 2. Mester fra S/S Flora og ventede paa Kontorgangen. Jeg spurgte dem om, hvorfor de var her, og de fortalte mig da, at der var Tale om, at de skulde have Karantæne. (Gaa uden Gage i en nærmere fastsat Tid). Da jeg kom ind til Kørbing, talte han om Affæren med Flora, og sagde, at 1. og 2. Mester nu skulde have Karantæne i 2 Maaneder. Jeg mente, at det var forkert at give 2.Mester Karantæne, da han gentagne Gange havde opfordret 1.Mester til at faa fat i mig, hvad 1.Mester havde afslaaet. Og i øvrigt havde Skipperen ogsaa svigtet, idet han havde været paa Farsø hele Søndagen og var kommet om Bord om Natten. Naar han vidste, hvad der stod paa Spil, syntes jeg, at han burde have fulgt Nedkølingen, og naar han havde faaet at vide, at der manglede Kulsyre, burde han have taget Affære, naar 1.Mester ikke gjorde det, saa jeg syntes, at han

havde svigtet lige x saa meget som 1. Mester. Det skrev Direktøren sig bag Øret. For 1. og 2. Mester samt Skipperen fik Karantæne, men 2. Mester sendte de Bud efter, da han havde gaaet 2 Dage. Det var første Gang en Skipper fik Karantæne, ellers havde det været ret almindeligt, at Mestre og Styrmand fik Karantæne, naar der havde været noget at bebrejde dem. Og alt det kunde have været undgaaet, hvis 1. Mester ikke havde været ~~xx~~ saa stædig. (Manglende Samarbejdsvillie)

o o o o o ~~4 4 4~~ o o o o o

En Dag jeg var i København og gik paa Kvæsthusbroen ~~omtrent~~ omtrent ved Kontoret, mødte jeg Grosserer Glistrup, som jeg kendte fra tidligere Tid. Han havde nu Forbecks Forretning og handlede med Skibsartikler. Jeg hilste paa ham, og i Santalens Løb sagde jeg, : De har maaske været paa D.F.D.S. i Forretning. Nej, sagde han, der kommer jeg ikke. Der er jo nogen, der skal have Returkommission, og det giver jeg ikke. Saa talte vi om de Værfter, han handlede med, og saa skiltes vi. Men jeg havde ikke tænkt, at Indkøbsbayer var saa fræk, at han tog Returkommission, for det kunde ikke være andre end ham, han sigtede til.

oooooo 000 oooooo

Naar Skibene laa i Esbjerg, var der en af Matroserne i hvert Skib, der havde Nattevagt. Somme Nætter laa der 4 Skibe paa een Gang, og disse 4 Nattevagter fik selvfølgelig fri Dagen efter, og saa blev der taget en Mand fra Land til

at lave deres Arbejde om Dagen. Yderligere fik de nogle Timers Overtidsbetaling. For det meste laa Vagterne jo og sov, men selvfølgelig med Tøjet paa.

Jeg undersøgte saa, ved Hjælp af Styrmandenes Regnskaber, hvad Vagten kostede, og det blev ca. 20,000 Kr. om Aaret. Jeg mente, at 1 Mand, der tog Vagt for alle ~~skibxxxxxx~~ skibe var mere effektiv, og i hvert Tilfælde var det billigere. Jeg satte Regnskabet op for alle Skibene, og saa ringede jeg til Skibsinspektør Salomonsen og talte med ham om det. Men det kunde der ikke være Tale om. Jeg sagde da, at jeg havde tænkt at komme til København og tale om det. Han sagde: Hvis De ikke har andet at tale om, behøver De ikke at rejse til København, for vi har tit tænkt paa det samme, men det bliver der ikke noget af. Saa ringede jeg til Direktør Kørbing og fortalte ham om Vagten, og at jeg havde tænkt at komme til København. Han var med paa den lige med det samme. Næste Dag var jeg hos Kørbing, og vi talte om Vagten. Han fik Regnskabet, og da han havde faaet at vide, hvordan jeg var kommet til Resultatet 20,000 Kr., sagde han, at saadan vil vi have det. Jeg talte om Vagtsmanden, - ham skaffer De, sagde han. Jeg fik Besked om at gaa til Kornelius Knudsen og købe Kontrolur med Tilbehør, og da jeg sagde, at jeg jo ogsaa maatte tale med Salomonsen om Vagten, sagde han, at jeg skulde vente, til han havde talt med ham.

Efter Middag gik jeg ind til Salomonsen, og da laa mit Regnskab paa hans Bord. Naa, sagde han, ja det var jo en god

ide, De der har faaet, og han var helt fidel, men inderst inde vilde han sikkert gerne have set mig hængt.

Jeg talte med Skipperne i Esbjerg om Vagten. Nogen af dem var godt nok med paa den, men der var ogsaa nogen der sagde, at naar Selskabet sørger for Vagten, kan vi jo være lige glade. Men jeg fik fat i A-Jørgensen. Han hed egentlig P. Jørgensen, men da han sagde A om sig selv, hængte A Jørgensen ved ham. Han førte S/S Primula. Han havde en god Baadsmand, han havde været i Skibet i 13 Aar, og han tog Tjansen og blev Nattevagt. Direktøren vilde give ham 10.Kr.pr.Nat, men jeg sagde, at jeg ikke kunde faa nogen under 12 Kr., hvilket saa blev godkendt. Endvidere fik jeg fat i en Reservevagt. Han havde nogle Dages Afløsningsarbejde om Bord i Slæbebaaden Annelt hver Uge, saa i Nat og Søndagsvagten var jo en god ekstra Indtægt for ham. Da alt var klar, meddelte jeg i Skibene, at fra den Dag begyndte Vagten, og det gik efterhaanden helt godt. Paa Kajen havde vi et Trehus med Telefon og Varmerovn, og det fik Vagtsmanden, og saa gik han hver Time sin Runde, trak Uret og saa efter med Fortøjningerne for Høj og Lavvande. Den Ordning varede i den Tid, jeg var i Esbjerg.

Denne Ordning førte til, at 1 Maskinassistent tog Vagt for alle Skibe, og ligeledes 1 Styrmand fik Vagt for alle Skibe, og Vagtsmanden fik Besked om, hvem der havde Vagt, og i hvilke Skibe de var, saa jeg tror, jeg tør sige, at Personalet om Bord i Skibene var godt tilfreds med denne Forandring.

Et af Selskabets Skibe S/S Moskow, der havde gaaet mellem Stettin og London kom til Esbjerg, da Ruten blev ind-draget. Skibet fik Navneforandring til Margrethe. Da Jacob Nielsens Fader jo kun havde Arbejdet i S/S I.C. la Cour, har han kunnet tænke sig, at faa Arbejdet i Margrethe ogsaa, og han kom da til mig paa Kontoret med et Brev til D.F.D.S. des-angaaende. Jeg læste det og sendte det til København, hvor heldigvis Sønnen Jacob har set det. Men Nielsen fik aldrig Svar paa det. Det stammede sikkert fra, at Direktør Kørbing var blevet klar over, at Jacob havde lavet et Nummer, da han havde meddelt, at Bybergs Regninger var saa gamle, at han ikke kunde kontrollere dem, og paa den Konto havde skaffet ^{sin} ~~hans~~ Fader Arbejdet i 3 Skibe.

Men at Jacob inderst inde var gal paa mig, var jeg klar over, det mærkede jeg ved mange Lejligheder, og han generede sig heller ikke for at forsøge at gøre mig til Grin. Da jeg kom til Esbjerg, var der Smedestrejke. En Dag, da jeg gik forbi Ficaria, saa jeg, at øverste Rørtap, der var spændt med en Møttrik, var ved at falde af, da Møttrikken havde op-gaaet sig. Jeg fik lagt en Flaade ved Roret, og 2 Smedelør-ge havde jeg faaet fat i, og saa gik jeg selv ned paa Flaa-den. Og da vi havde faaet lagt noget ved Rørtappen, fik vi slaaet den fast. Jeg selv slog de sidste Slag paa Skruenøg-len. Og det stod Jacob paa Kajen og saa. Han var tilfældig i Esbjerg. Saa havde han den at rende med. Han fortalte glade-lig paa Kontorer og Værfter, at nu kom der ikke Regninger

mere fra Esbjerg, for F-R klarer det hele selv, han staar og slaar med Forhammeren. Det er der sikkert mange, der har morret sig over, for naar man ikke kan komme nogen til Livs paa anden Maade, er Bagtalelsens Vej den sikreste, især naar man fordrejer sandheden.

Fabrikant Hoffmann havde en Hund, en engelsk Grayhound, der havde faaet 5 Hvalpe, og saa skulde han jo af med dem, og det var sikkert vanskeligt, for i Esbjerg var indført Hundesnor. Men en Dag kom han kørende ud til os paa Peter Gydesvej, hvor vi boede i et Hus, jeg havde købt af en Maskinmester Teglers. Han havde alle Hvalpene i Vognen, og det endte med, at vi beholdt ~~en~~ en af dem. Den blev kaldt Dan, og vi var meget glade for den. Den hængte ligefrem efter mig, men var ogsaa glad, naar den kom en Tur til Byen med Moder. Dan laa om Netten i en Kasse med Forhæng i Vaskehuset, og Hans havde lavet et Skilt, hvorpaa der stod - Villa Vov Vov, og sat det paa Kassen. Desværre maatte vi efter $4\frac{1}{2}$ Aars Forløb aflive den, da den havde faaet opsnuset, hvor jeg var om Dagen, og den var til stor Gene for mig, da jeg jo maatte mange Steder hen, og ogsaa i Skibene, hvor jeg kom i Laster og Kanytter og ikke kunde have den med der.

Vi kom meget sammen med Skibsbygger Byberg. Han var ugift og kom mange Gange om Søndagen hos os, ligesom han tog os med paa Bilture til Nymindesgab, Henne og mange andre Steder. Mange morsomme Søndage har vi tilbragt sammen med at skyde med Luftbøsse til Skive i vor Have.

I Parkeston med Forskel paa Høj og Lavvande indtil 3 Meter var Bolværket af Jern. Her havde Selskabet lagt Træstammer, indrettet til at hæve og sænke sig med Vandstanden, og her laa Skibene an imod. Af og til skulde en saadan Træstamme fornyes - der var ialt 5 - og de skulde have en passende Tykkelse. En Pinse kørte Byberg, og vi med ham, til Djursland for at købe en saadan Stamme og en Del andet Bøg, Fyr og Gran. Her var 4500 Tdr. Land Skov, og vi kørte med Skotrideren gennem Brandbølterne for at finde noget passende Træ. Hver Gang vi fandt et for os godt Træ, og vilde have det, vilde han ikke sælge det, Han sagde, at det var et Prydtæ, men efterhaanden lykkedes det for os at faa 2 Jernbanevognladninger, som kom til Esbjerg en 14 Dages Tid senere. Naar saa Træstammen var afbarket, og vi havde haft den i Vandet, for at se, hvordan den troned. blev den taget paa Land, Beslag blev paasat begge Ender og saa fik den et Par Gange Tjære, hvorefter Anholt trak den i Vandet og slæbte den til S/S Parkeston, der tog den med til England.

00000 +++++ 00000

Da jeg havde et ret anstrengende Arbejde, og mange Gange maatte arbejde baade Dag og Nat, blev jeg efterhaanden overanstrengt, og da det blev galt med Hjertet, gik jeg til Specialist i København. Efter en 3-4 Maaneders Forløb blev jeg indlagt paa Skodsborg sanatorium, hvor jeg laa ca. 3 Maaneder. Saa blev jeg hjemsendt som et Vrag, og da jeg kom paa Kontoret, troede ingen, at jeg nogensinde blev saa rask, at jeg

kunde passe mit Arbejde, mente Direktøren, det var bedst, at jeg søgte min Afsked og blev pensioneret. Sagen var nemlig den, at i D.F.D.S fik man ved Sygdom Gage i 3 Maaneder, og saa ikke mere. Saa kunde man søge, og saa fik man halv Gage i 3 Maaneder, og saa var der stoppet for al Gage. Da Lægen paa Skodsborg havde sagt til mig, at jeg vilde blive rask, men han kunde ikke sige, om der gik $1\frac{1}{2}$ eller 2 Aar, var jeg jo nødt til at lade mig pensionere, hvad jeg ogsaa blev fra 1. Marts 1935. Jeg fik en glædelig Overraskelse, da jeg fra D.F.D.S. Direktion fik tilsendt 500 Kr. efter at alle Formaliteter ved Pensioneringen var i Orden. Jeg er klar over, at det er Kørbing, jeg kunde takke for det. Og jeg fik ogsaa god Brug for dem. For Hildur havde været i København, pr. Telefon anmodet af Direktør Kørbing, som vilde tale med hende. Han havde da sagt til hende, at jeg, naar jeg blev rask, vilde faa min gamle Bestilling i København, saa hun kunde godt se at faa en Lejlighed her i Byen og flytte herover. Hun var da saa heldig at faa en Lejlighed paa Jagtvej 189, og kom ud til Skodsborg, hvor jeg underskrev Lejekontrakten. Hildur flyttede ind i Lejligheden nogle Dage før Jul 1934. Hans, der var i Lære hos Jensen & Olsen i Esbjerg blev løst fra sin Lærekontrakt, og Kørbing sørgede for, at han kunde fortsætte paa D.F.D.S. Værksted paa Islands Plads. Her begyndte han efter Nytaar.

Jeg kom fra Skodsborg i slutningen af Januar 1935, da der ikke kunde gøres mere for mig der, og da jeg til sidst laa og besvimeede i Badekarret. Efter at have ligget i Sengen i 4 Dage

gik jeg paa Kontoret, hvor jeg talte med Qvist, og vi blev enige om, at jeg skulde skrive min Afskedsansøgning.

Efter at jeg var pensioneret, gik jeg en Del ud bl.a. i Fælledparken, og jeg gik ogsaa Ærinder, men var stadig sløj, uden dog at være egentlig syg. Min Fordøjelse var efternaanden kommet i Orden, og jeg kunde ogsaa vad Hjælp af Sovepiller faa en passende Søvn, men jeg havde alligevel saa meget Krudt i mig, at jeg ikke kunde undvære at have noget at tage mig til. Jeg ringede til Inspektør Galster ved Møntkabinettet og talte med ham om at komme paa Nationalmuseet i Besøgstiderne, og han lovede at tale med Direktør Mackeprang. Men jeg syntes, da jeg fik tænkt nærmere over det, at det saa lidt mærkeligt ud at ringe til ham, naar jeg havde saa god Tid, og derfor gik jeg næste Dag op paa Møntsamlingen, og undskyldte for, at jeg havde ringet, da jeg jo havde Tiden for mig. Han havde ringet hjem, inden jeg kom hjem, at Direktør Mackeprang vilde tale med mig næste Dag. Jeg tog derop og talte med Direktøren, og fortalte ham, at jeg var slaaet ud, jeg gik og ventede paa at blive rask, for saa vilde jeg forsøge at faa et Job, men jeg var saa rask nu, at jeg kunde tænke mig, at gaa i Lokalerne i Besøgstiderne. Han var meget elskværdig, og da der skulde aabnes en ny Afdeling 8 Dage efter, begyndte jeg der den 1. Juli 1935. Det var jo ikke det store Sus, vi fik Timeløn, men jeg var i den Situation, at Smuler ogsaa var Brød, og jeg var der til 1. Februar 1936. Først gik jeg i Middelalderen, men blev efter nogle Maaneders Forløb flyttet til Stenalderen,

og det var en meget interessant Tid, jeg havde der. Der kom jo en Del Mennesker, nogle der virkelig havde Interesse af, hvad de saa, og nogle overfladiske, men en Del Udlændinge, engelske og tyske, ja, der var ogsaa Italianere og saagalt Argentinere, og da mine Kolleger havde opdaget, at jeg kunde klare mig nogenlunde paa tysk og engelsk, henviste de, naar de blev spurgt om noget, altid til mig, og jeg var glad, naar det lykkedes mig at give dem Besked paa deres Spørgsmaal.

Da de imidlertid de faste Kustoder havde opdaget, at jeg klarede mig nogenlunde paa tysk og engelsk, vilde de have mig i Garderoben, hvor det var ret nødvendigt at have en Mand, der kunde klare Turisterne. Men da jeg i November havde set i Avisen, at Maskininspektøren ved Havnevæsenet var død, havde jeg været paa D.F.D.S.'s Kontor og talt med Qvist om at søge denne Plads. Efter at han havde talt med Kørbing, sagde han, søg Pladsen, og De faar den, for Kørbing er Medlem af Havnebestyrelsen, og han vil anbefale Dem. Jeg gik da hjem og skrev en Ansøgning og gik til Qvist med den. Jeg fik en Anbefaling fra Kørbing, og afleverede det hele paa Havnens Kontor. Jeg hørte imidlertid ikke noget fra Havnevæsenet, før jeg midt i Januar fik Meddelelse om, at Havnedirektør Laub vilde tale med mig. Jeg gik derop, talte med ham, og blev ansat fra 1. Februar. Saa kunde jeg ikke komme i Garderoben, og jeg sagde da op der.

Og saa gik der 26 Aar ved Havnevæsenet.

Havnen havde en Del gammelt Materiel. En Gravemaskine fra 1908. En Dampkran til 40 Tons fra 1871. En Slæbebaad - Grane - fra 1893 og en anden - ASA - fra 1899. De havde alle Dampkedler. De havde fra Nakskov Skibsværft i November 1935 faaet en diesel-elektrisk Gravemaskine med Grab. Det var vel nærmest fordi der var en Del Dampkedler, at Havnen havde en Maskininspektør, for man kan jo ikke forlange, at Havneingeniører skulde have Kendskab til Kedler.

Da jeg kom til Havnen, var der en Ing. Gnitzmann, som Materiellet sorterede under. For de andre Afdelinger var der Ing. Born og Ing. Jensen. Havnebygmesteren hed Lorentz, Han var en fin Mand, der var interesseret i Fængselshjælpen, og som Følge deraf, var der ved Havnen, baade som Arbejdere og paa Kontorer ansat tidligere straffede Personer. Havnen havde en Arbejdsplads, der laa lige overfor Kontoret paa den anden Side Havnen ved B & W. Her var Smede, Tømrere, Sejlmager, Skomager, Malere o.s.v. Formanden paa Pladsen hed C. Jørgensen, og Formanden for alt Arbejde paa Plads og i Havn hed Wegeberg.

Man fik Indtryk af, at der ikke var nogen, der tog det saa nøje, hverken med Arbejdet eller Omkostningerne. Bl.a. blev der krummet meget Arm.

Havnen havde faaet bygget en ny Patruillebaad paa Værftet i Svendborg, og den var afhentet, men laa oplagt ved Pladsen, da Havnevæsenet (ja, hvem det var i dette Tilfælde, ved jeg ikke) var utilfreds med Baaden. For det første laa den lo Tommer for dybt, og for det andet laa den paa Næsen. Der var

ingen, der vilde lægge Navn til de Fejl, der var begaaet, og Havnen laa i Forhandling med Svendborg Skibsværft, og vilde ikke overtage Baaden, men fik efterhaanden en Ordning med Værftet, som skulde slaa 11,000 Kr. af paa Prisen. Det gik i Orden den 26. Februar, og saa skulde jeg altsaa tage mig af Baaden. Da den havde ligget for Lud og koldt Vand i Vintermaanaden, var Pumperne ikke til at bevæge, de var groet sammen, saa de skulde adskilles. Jeg fik da fat i De forenede Jernstøberier paa Amager, som sendte 2 Mand, og da de havde adskilt den ene Pumpe, ~~NR~~ blev der Maskinarbejderstrejke, men den ene af dem blev ved at arbejde, da Havnen ikke var Medlem af Arbejdsgiverforeningen. Vi fik efterhaanden Pumperne i Orden, og Baaden kom i Fart. Men den havde en alt for tung 4 Cylindret Vølundsmotor med Glødehoveder, saa vi skulde have en 5-6 Minutter til Opvarmning for start, saa i Brandtilfælde var den jo en Del handikappet.

Materiellet skulde efterses og paa Bedding en Gang om Aaret, og Statens Skibstilsyn saa Kedler, Sktueaksel, Søventiler og Kedler samt Skibsbunden. Det var i Aarenes Løb en anseelig Stab fra St. Sk. jeg fik med at gøre, for Personalet blev sendt ud til de forskellige Steder, hvor St. Sk. havde Station, Aalborg, Svendborg Bornholm, o.s.v.

I 1940 kom Ing. Grønnemose Jensen til Havnen. Han var Maskiningeniør, og han fik med Materiellet og Værkstedet at gøre, og ham kom jeg til at sortere under, hvad jeg var meget glad for, da det viste sig, at han var en meget behagelig Mand at arbejde for.

Aarlige Eftersyn og Kedeirensninger tog jeg mig stadig af, og efterhaanden fik jeg ogsaa med Selvlosserprammene og Jernprammene at gøre. Vi benyttede B & W og Nordhavnsværftet. *Orlogs-
værft.* Paa N.H.V. var H.Nielsen Leder af Skibsreparations Afdelingen og Martens Pedersen havde Maskinafdelingen. Jeg blev, første Gang jeg kom paa Værftet og talte med Nielsen, klar over, at Jacob Nielsen havde givet mig det glatte Lag. Nielsen var en stor Jeger, og det var Jacob ogsaa, saa de var gode Venner og havde haft mangen en Jagttur sammen. Jacob var nu imidlertid død, det var vel medens jeg havde været paa Nationalmuseet, saa han kunde jeg jo nu være i Fred for, og Martens Pedersen var en meget flink Mand, som jeg kom rigtig godt ud af det med.

Jeg havde jo, i de Aar før Ing.Grønnemose kom, taget mig af Dokturene. Ganske vist viste Ing.Gnutzmann sig af og til paa Værfterne, naar vi havde noget oppe, men han blandede sig aldrig i Arbejdet og lod mig gøre, som jeg vilde.

I Grane var der en l.Mester, der hed Johansen. Han gene- rede sig ikke for noget som helst i Retning af at rage til sig hvad han kunde, han havde svært ved at faa Gagen til at slaa til, da han var meget tørstig. Første Gang Grane var til Ef- tersyn hos B & W ^K tænkte jeg, at jeg ikke vilde gøre noget, men lade det gaa, som de var vant til. Der kom en Del Maskinarbej- dere om Bord, og da Regningen kom, var den paa et Par og tyve Tusinde Kroner. Næste Aar sagde jeg til Mester Johansen hos B & W, jeg skal nok bestemme, hvad der skal laves, og der

kommer ikke en eneste Mand om Bord, uden De har faaet Besked af mig. Til Mesteren sagde jeg, at det vi havde talt om, skulde den faa lavet, og ikke noget derudover. Men han havde alligevel været hos Mester Johansen, og vilde have flere Maskinarbejdere om Bord. Men Johansen havde sagt til ham, at det maatte han tale med F-R om. Sagen var jo den, at Mester og Skipper fik fra Varftet et Beløb, der rettede sig efter, hvor stor Regningen blev. Beddingsfuren kostede ca. 4000 Kr. Men paa Efterskiftet en Dag, jeg var paa Kontoret, spurgte en Regnskabsmand mig, om Grane ikke skulde til aarligt Eftersyn. Jeg sagde da, at det havde den været. Det kunde han ikke forstaa, for de plejede at faa en Regning paa over 20,000 Kr., og det havde de ikke faaet i Aar. Og det faar de heller ikke, sagde jeg.

Granes Skrae var af Staal, og den blev altid meget tæret paa Bladtippene, saa meget, at vi brændte Enderne af Bladene og tilsvejste nye støbte Stykker. Det havde altid tidligere gaaet godt, men et Aar har et af de tilsvejste Stykker vejlet for meget, for Maskinen haltede, og Skruen rodede saa der kom Rystelser i Skibet. Grane blev taget paa Land hos B & W, og her vilde de tage Skruen af og have den i Værksted for Afvejning. Men det vilde jeg ikke, saa vi skilte Koblingen ad, og med Skruetvinge hængte en Vægt paa Bladene skiftevis, til vi var klar over, hvilket Blad, der vejede for meget, og af det mejslede vi saa meget, at der blev Balance. Det havde Ing. Tellefsen aldrig set før, og han troede ikke, det kunde lade sig gøre, men han blev overbevist.

I øvrigt var Maskineriet meget forløst, men da Johannesen efter et Par Aars Forløb døde, kom Bønnelycke om Bord, og han fik Orden paa det. Grane blev kasseret 1951 eller 1952, og en ny Grane blev leveret af B & W. Skroget blev bygget i Svendborg, og Motoren, en 6 Cylinders, blev leveret af B & W. Skruebladene var til at dreje, saa Motoren løb altid samme Vej rundt, og Mesteren havde ikke noget med Manøvreringen at gøre. Bønnelycke, der var udtaget til at være Mester i Skibet, og som gik hos B & W og tilsaa Bygning og Prøver med Motoren, gik kort Tid efter Overtagelsen i Land. Han kunde ikke tage Omstilling fra Damp til Motor. Stjernestrøm kom om Bord i Stedet.

I Asa var Buch Mester. Denne Baad blev udskiftet med en ny Asa, der blev bygget paa Aarhus Skibsværft. Den havde Schneiderpropeller og var disel-elektrisk. Den gik i Fart i 1961.

Gravemaskinens Skipper hed Jensen, ogsaa kaldet Krumtappen, da han havde en Hofteskade, og som Følge deraf gik meget daarligt. Han og Ing. Gnutzmann havde begge været hos Monberg, saa der var et intimt Samarbejde mellem dem. 1. Mester var C.C. Jensen, som havde et lige saa hidsigt og iltet sind som Skipperen, og som Følge deraf var de meget ofte i Skanderi om Smaating.

Gravemaskinen laa ofte oplagt, men henimod Slutningen af min Tid ved Havnen, kom den rigtig i Gang, da der blev gravet en Rende i hele Havnens Længde, fra Indsejlingen til Sojakagefabrikken paa 50 Meters Bredde og til 9½ Meters Dybde. Det gik der ca. 3 ~~XXXXXX~~ Aar med.

Og saa var der Isbryderen ^{væl} VÆ D E R E N. Havnekaptajn Hansen havde ført den en Del Aar fra den var ny i 1916. Nu var det de ældre Havneassistenter, der skiftedes til at være Skippere.

Der var en Vagtsmand i den. Han hed Aksel Svendsen. Han var baade Dæksmand og Fyrbøder, og han passede Skibet godt. Naar der var Folk om Bord om Sommeren, arbejdede han godt med dem, og han havde et godt Øje for, hvad der skulde laves. Folkene respekterede ham, og der var intet Drikkeri, det sørgede Svendsen for.

Han holdt op, da han var op i Halvfjerdserne, og efter den Tid kom der kun Dæksfolk som Vagtsmænd, og de tørnede godt nok Hoved og Hjælpemaskiner, men ellers blev Maskineriet sørgelig forsumt. Jeg havde ofte fat i dem og vilde have dem til at gaa Maskinerierne efter og fjerne Rust og smøre ind, men det blev ikke til noget. Og da vi havde faaet en ny Havnedirektør, og der skulde spares, var det meget vanskeligt at faa ekstra Hjælp om Bord.

En Dag i 1936 spurgte Havnekaptajn Hansen mig, om jeg havde Lov til at sejle som 1.Mester i Væderen. Da jeg fortalte ham, at jeg havde Lov til at være 1.Mester i et hvilket som helst dansk Skib uanset Størrelse og Hestekraft, vilde han have mig til at gaa med Væderen, hvis den ~~m~~ skulde ud. De havde haft Marinemestre, men var utilfreds med dem, da de alle vilde spise i Kahytten, og ikke lavede ret meget i det hele taget. Jeg fik fat i manglende Tegninger hos Mesteren

fra Marinen, og satte mig ind i Rørsystemet. Og Væderen kom da ogsaa ud at sejle i 1937 med Havneassistent Thøgersen som Fører. Men det varede kun 10 Dage. Thøgersen blev kort Tid derefter Havnekaptajn, da Hansen gik. Da vi gjorde Skibet klar for Oplægning, klassede vi det med det samme, saa Lloyds kom og saa de forskellige Maskinerier og Kedler efterhaanden som de var klar for Syn. Derved opdagede de ved Havnevæsenet, at de havde sparet nogle Tusinde Kroner, og en skønne Dag fik jeg et Gagepaalæg paa 100 Kr. pr. Maaned.

I 1940 var det en meget streng Vinter, og Væderen var *Le* ude i ca. 3 Maaneder. Jeg var med den i ca. 6 Uger, og da jeg for det første ikke var saa begejstret for det, og for det andet mærkede, at de unge Mestre gerne vilde selv, holdt jeg op. Fører var Havneassistent Bessel.

Men saa kom 9' April. Væderen laa ved Nordre Toldbod. Den var ikke oplagt endnu, da der stadig var Is i Sundet. Hans, der gik paa Teknikum og var kørt hjemmefra før Kl. 8, ringede, og fortalte, at København var besat af Tyskerne. Vi havde jo baade hørt og set de 27 Flyvemaskiner, der fløj over Byen, saa vi var jo klar over, at noget var i Gære. Jeg kørte hjemmefra lidt efter Kl. 8 for at se til Væderen. Men ved Østbanegaarden var en Maskingeværrede, og al Passage var stoppet. Ad andre Gader kom jeg til Toldboden. Her var Jernportene lukket. Ved Kl. 9,30 Tiden blev Portene aabnet og Maskingeværreden paa Nordre Toldbod blev fjernet.

Saa begyndte den Tid, hvor man skulde gaa med tysk ~~ans~~

Ausweis, og senere overtog Tyskerne hele Havnebygningen, saa Havnevæsenet maatte flytte til Lundsgade. Da Væderen blev oplagt, klassede vi selv Skibet og gjorde klar til Oplægning.

Da den ~~stik~~ ofte maatte gaa i Havn for at tage Kul ind, fik den Oliefyring installeret hos B & W i 1955. Det bedrede en Del paa Isbrydnings Resultaterne, men den var jo efterhaanden blevet forældet og for lille, da Skibene nu er meget større, end de var i 1916, da Væderen blev bygget.

Jeg maa indskyde en lille Bemærkning her. Huset paa Peter ~~Styrm~~ Gydes Vej viste det sig at være umuligt at sælge. Der var 48 ledige Villaer i Esbjergs Opland. En fra Vandbygningsvæsenet købte det, men han kunde ikke klare det, da han havde for mange Jern i Ilden, saa jeg maatte ind paa Statslaanskontoret og tale med dem. Der var Statslaan i Huset. Enden paa det blev, at de overtog Huset, og saa skulde jeg betale de Udgifter, der løb paa. Det blev omtrent 2,000 Kr. Til alt Held for mig, sendte Fader os 5 Sædskende hver 2,000 Kr. i Obligationer, saa jeg maatte omgaaende sælge dem og faa Huset klaret fra mig, for jeg var klar over, at saa længe jeg havde det at gaa og spekulere paa, blev jeg ikke rask. Det maa have været i 1936.

Da den nye Knippelsbro var færdig i 1939 gik Bygmester Lorentz, og den nye var Ing. Black. Han fik sat Skik paa Forholdene. Der blev rensset ud ved Pensioneringer og Afskedigelser, og man mærkede, at det var en fast Haand, der havde faaet Ledelsen. Efterhaanden som Krigen skred frem, og Tyskerne

mærkede den Modstand, der var mod dem i Befolkningen, blev de desperate. Havnedirektør Laub blev skudt i sit Hjem som Hævn over, at Krydseren Nyrnberg blev forsøgt bombet i Frihavnen. Black blev Direktør i Stedet for Laub, og Krigen fik en Ende i 1945.

Paa Prøvestenen, der blev indrettet til Havn for Olier og Benzin, blev der bygget en Brandstation. Her stod 2 Vandpumper og en Skumpumpe, trukket af Rolls Roys Motorer, men de kunde ogsaa trækkes af Elektriske Motorer, hvortil Strømmen leveredes af Kommunen. Krigen var begyndt, saa Benzin kunde ikke faas, men Firmaet, der havde leveret Sprøjteanlægget pressede paa for at faa Penge. Ing. Gnutzmann talte saa med mig om at køre med Pumperne. Efter Kontrakten skulde der køres med Strøm i 4 Timer, og med Rolls Royserne i 4 Timer, og naar alt viste sig at være i Orden, skulde Pengene falde.

Vi tog en Prøve med Strøm i 4 Timer, og der var en Del Herrer til Stede fra Havnen, Brandvæsenet og Leverandørerne. Da jeg havde erklæret det i Orden, sagde jeg, at vi maatte have Prøven med Benzinmotorerne ogsaa, saa snart vi kunde faa Benzin, saa Havnen maatte lade 10,000 Kr. staa til Prøven var afholdt. Det gjorde de, og det blev Leverandørernes Ing. Arkil gal paa mig over. Et Aars Tid efter havde vi saa meget Benzin, at vi kunde foretage den endelige Prøve, hvorefter Anlægget blev overtaget. Det blev tilset af Værkstedet, og i Brandtilfælde kørt af Havneassistenten paa Prøvestenen.

Da Krigen var endt, begyndte vi med Oprensning af Frihavnen. Vi fik lejet en stor cirkelrund Magnet, der blev anbragt i Excavatorens Wire. Den blev sænket ned til Bunden, og Strøm blev slaaet til, hvorefter den blev hejst op. Og saa hangte der en Mængde Amunition og Haandvaaben paa Undersiden. Det blev samlet i en Pram, der hver Dag tømtes af Militæret. Ved Kapella, hvor der havde ligget et tysk Hospitalsskib, var der mest at fiske op, ellers var det ret jævnt fordelt over hele Frihavnen. Det varede flere Maaneder, før dette Arbejde var færdigt. *Skropper gik Magneten til Aarhus, hvor Haven ogsaa var fuld af Krigsmateriel efter den store Eksplosion.*

Havnens gamle Dampkran var leveret af B & W i 1871.

Den var jo næsten uforgængelig. Kedlerne var fornyet i Halvfemserne, og var nu kassable. De blev udtaget i 1949 hos B & W og erstattet med en Cochrane, men i Længden gik den nu ikke. Tiden fordrede større Kran, og en ny Diesel - elektrisk Kran "Herkules" blev lavet paa Værftet i Helsingør og blev overtaget af Havnen i 1962.

Der var jo altsaa nok at se efter med, selv om Ing. Grønnemose ogsaa var der, og han havde ogsaa med meget andet at gøre. Og i det Aar, jeg skulde fylde 70 i December, sagde han til mig,: Vi ved, De fylder 70 i Aar, men hvis De har Lyst til at blive indtil videre, ser vi det gerne. Hvortil jeg svarede,: Ja, jeg vil gerne fortsætte, da jeg jo ikke ~~kan~~ har andet at gøre, men jeg vil heller ikke gaa her saa længe, at Folk siger, : Gud ved hvad den gamle Idiot gaar her for. Saa skal De sige mig op, naar De ikke vil have mig længere.

Da jeg skulle til at fylde 70 år, vidste jeg jo ikke, om jeg kunne blive ved at arbejde for havnevæsenet, så vi sad jo i den store lejlighed på Jagtvejen. Hildur og jeg blev enige om at vi ville se at få en mindre lejlighed. Især da vor vært William Jensen var død og datteren Hulda havde arvet ejendommen. Vi var bange for, at hendes mand Birkved - en overlegen og ret vanskelig mand - ville finde på at indlægge fjernvarme. Jeg talte med Birkved og fru, og der var intet i vejen for at jeg måtte bytte lejlighed, hvis det var ordentlige mennesker, der kom ind. Hildur så på en opslagstavle en familie, der ønskede en lejlighed som vores. De havde en to-værelses i Vardegade 13, 2 sal. Jeg ringede til dem, og de kom og så vores lejlighed, som passede dem godt og vi så deres, som passede os godt. Men da havde Birkved overtaget ejendommen og så ville han ikke lade os bytte. På Kalkværksgrundens kontor, hvor jeg gik, for at få en lejlighed var de så elskværdige at meddele mig, at en lejlighed i Vardegade 13, tredje sal blev ledig fra 1 marts. Vi fik den. og den var vi glade for. Da jeg ikke ville have med Birkved at gøre, gik jeg til lejerforeningens kontor, hvor de tog sig af opsigelse til uregelmenteres til og vi flyttede ind 26 februar 1953.

Den lejlighed var vi meget glade for og i "sommerhuset" - som vi kaldte alkoven - var der god plads. både til en sovebriks og et klædeskab. Hildur var så glad, når vi gik i seng, hun sagde ofte "Hvor er det dejligt at komme i seng".

Jeg sagde da, - "men det er også dejligt at kunne stå op af sengen om morgenen."

Det lovede han. Da jeg var fyldt 78, sagde jeg til ham til Nytaar: De har jo ikke sagt mig op endnu. Nej, sagde Grønnemose, det gør jeg heller ikke. Næste Aar til Nytaar holdt jeg op.

Der var imidlertid i stedet for Antonisen kommet en ny Arbejdsinspektør - Maskinmester Moth, og han skulde ogsaa overtage mit Job. Moth kom i Havnevæsenet i 1938 fra D.F.D.S., og det gik i Grunden mærkeligt til. Jeg kom en Dag ind til Havnekaptajn Hansen, og i Samtalens Løb sagde han, - Der er en Maskinmester, der søger Plads her ved Havnen, men jeg ved ikke, om vi skal lade ham sejle en Tur til paa Sydamerika. Jeg sagde da, at hvis vi ikke stod og havde Brug for ham, kunde han jo godt tage en Rejse mere. Saa sagde Havnekaptajnen, : Jeg ved ikke om De kender ham, han hedder Moth. Dertil sagde jeg, : Hvis han hedder Moth, har vi Brug for ham med det samme, og han kom da til Havnen.

Han var endt som 1.Mester ved den nye Langebro, og da Pladsen som Arbejdsinspektør blev opslaaet, søgte 23 den, men Moth var ikke blandt Ansøgerne.

Jeg havde sagt til Ing.Grønnemose, at den bedste Mand de kunde faa til Arbejdsinspektør var Moth. Dertil svarede han, at han fik de ikke Lov til at faa for Havnekaptajnen.

Havnen var nemlig delt i 2 Afdelinger : Havnekaptajnens, hvorunder sorterede Broerne, Isbrydning og Polititjeneste, og Bygningsafdelingen, hvorunder sorterede Kajer, Gader og Veje, Uddybning, Oprensning og Værksteder. Jeg sagde dertil:

De har jo ikke talt med Havnekaptajnen om det, saa De ved det jo ikke. De maa jo saa imidlertid have talt med Havnekaptajnen, for næste Dag ringede Bygmesteren til Moth, at han vilde tale med ham. Da han kom, sagde Bygmesteren,: Vi har ikke faaet nogen Ansøgning fra Dem om Stillingen som Arbejdsinspektør. Nej, sagde Moth, for jeg søger ikke Pladsen. Dertil svarede Bygmesteren, at det er vist bedst, at De gaar ned og skriver den Ansøgning, for i Morgen er det sidste Frist. Saa maatte Moth stramme sig an og søge, for saa vidste han, at han skulde have Pladsen. Han var Arbejdsinspektør de sidste Aar, jeg var ved Havnen, og han var med paa Værfterne til Beddingsture, og var inde i det Arbejde, før jeg holdt op.

Jeg holdt op ved Havnen 31.December 1962.

Jeg havde imidlertid omkring 1913 faaet Interesse for at samle paa Mønter. I de forskellige Lande, jeg havde været i, og senere kom i, fik vi jo udbetalt Penge i Landenes Mønter, og da der før 1.Verdenskrig var en ret fast Kurs paa Pengene, var der jo ingen Risiko ved at samle Mønter, da de jo blev ved at beholde Værdien. Men efterhaanden som jeg ogsaa fik gamle Mønter, kom der en historisk Interesse ogsaa, og det blev den, jeg beholdt.

Fader havde gennem Aarene købt en Mønt af og til hos Robert Ball i Berlin, og en skønne Dag paa Frederiksberg tilbød han mig hans Mønter, som jeg købte for 170 Kroner. Der var meget imellem, der ikke var noget værd, men ogsaa gode og interessante Ting. Jeg havde hos Adam - en polsk Jøde i Hull -

købt en Del Mønter, saa jeg begyndte efterhaanden at faa en ret god Samling. Men først da jeg blev Medlem af Numismatisk Forening i 1921 eller 1922, og fik Bladet og kom til Møderne, begyndte det at hjælpe. Her kom de gode gamle danske Mønter frem, og her fik jeg det rigtige Grundlag lagt for mit Samleri.

Da jeg som alle Begyndere prøvede at famle mig frem, havde jeg antikke, danske og udenlandske Mønter, men opdagede snart, at jeg maatte specialisere mig, for man kan ikke gabe over det hele. Efterhaanden fik jeg en udsøgt Samling Dansk Westindien, og en enestaaende Samling Dansk Trankebar. Tillige fik jeg en Del Medailler, der havde min Interesse. Og saa medførte det, at jeg begyndte at læse Historie, som jeg fik meget stor Interesse for.

Da jeg var blevet pensioneret fra D.F.D.S., blev jeg i November 1935 valgt til Sekretær i Numismatisk Forening, hvilket jeg var i 10 Aar, da jeg saa ikke vilde mere. Det gav jo en Del Arbejde, især da Foreningens Medlemstal steg stærkt. Bladet skulde udsendes hver Maaned, og en Overgang maatte jeg tillige overtage Bestillingen som Redaktør af Nordisk Numismatisk og Unions Medlemsblad, som Bladet kom til at hedde efter at de nordiske Foreninger havde sluttet sig sammen. Det holdt op, da jeg i 1940 skulde ud med Væderen, og Redaktionen blev overtaget af Museumsinspektør Georg Galster.

En Del Guldmonter, som jeg ingen Glæde havde af, da de

altid laa i Boksen i Banken, solgte jeg til Adler Pedersen i "Guldstuen", og det blev Indledningen til mange Aars Arbejde for ham med at bestemme Mønter, emballere dem og lave Avertissementer. Det var et Arbejde, jeg var glad for, og jeg fik derved Lejlighed til at se Mønter fra de mange nye Stater, der opstod efter den anden Verdenskrig, og som jeg ellers ikke havde faaet Kendskab til.

Jeg har været meget glad for min Mønthobby, og jeg er klar over, at jeg derved har faaet meget mere ud af Tilværelsen, end hvis jeg kun kunde have faaet Tiden til at gaa med at høre Radio og at læse en Bog.

Indholdsfortegnelse.

1 - 12. Barneaar og Skole.	98. I S/S AALBORGHUS.
12 - 22. I Smedelære.	99 - 102. I M/S CALIFORNIA.
22 - 24. Paa Flydedokken og Maskinskole.	102-106. I S/S TRONDHJEM.
25 - 26. I S/S MOSKOW.	106-111. I S/S ALEXANDRA.
26 - 28. Til England.	112-114. I S/S AALBORGHUS.
28 - 31. I S/S LOCH ETIVE.	114-121. I M/S CALIFORNIA.
31 - 33. Sejlskibe.	121-122. I S/S MOSKOW - Dagmar.
33 - 36. I S/S CUBA.	122. Atlas.
36 - 39. I Trawler.	122-146. Paa Kontoret.
39. I S/S LOUISE.	146-173. I Esbjerg.
39 - 43. I Marinen.	173-174. Pensioneret.
43 - 44. I Kiel.	175-176. Paa Nationalmuseet.
44. I S/S FICARIA.	176-188. I Havnevæsenet.
45 - 52. I S/S C.F.TIETGEN.	183. S/S VEDEREN.
52 - 56. I S/S ARKANSAS.	
56. I S/S I.C.JACOBSEN.	
56 - 60. I S/S DOURO.	
60 - 69. I S/S I.C.JACOBSEN.	
69 - 72. I S/S PREGEL.	
72 - 73. I S/S ARNO.	
73. I S/S ESBJERG.	
73 - 74. I S/S EOS.	
75 - 79. I S/S STOREBELT.	
79 - 91. I S/S OLUF RAGER.	
92 - 98. I S/S CHRISTIANSSUND.	

Direktør J. A. Kørbing, Hellerup, 96 år. J. A. Kørbing var uddannet som civilingeniør med skibsbygning som speciale og var i 43 år med i ledelsen af DFDS. Han var i en halv snes år tilknyttet Orlogsværftet, herunder i en periode som underdirektør. Inden han i 1921 blev hentet til DFDS som teknisk direktør. 13 år senere blev J. A. Kørbing administrerende direktør for rederiet og virkede indtil 1955, da han fratrådte som chef, men derefter rykkede ind i bestyrelsen som formand. Denne post bestred han med stor dygtighed og ekspertise indtil foråret 1964, da rederiet J. Lauritzen overtog DFDS efter det navnkundige »søslag«, et forehavende, der var Kørbing meget imod, fordi han fandt, at de mange små aktionærers interesser var i fare. I sin tid i DFDS stod direktør Kørbing bag mange af de nye skibe, som selskabet satte ind på bl. a. passagerruterne. Og han havde ved siden af direktørposten mange tillidsposter såvel inden for søfarts- som

industrierhvervene, bl. a. som formand for repræsentantskab og bestyrelse i Nationalbanken og som formand for Danmarks Rederiforening.

Købmand Johannes Andersen, Kelstrupskov, Vissenbjerg, 62 år.

Pastor emer. Adolf Wagner Baunvig, Århus, 79 år. Han stammede fra Silkeborg og blev læreruddannet på Silkeborg seminarium. Efter tre år som lærervikar i København begyndte han at studere kunsthistorie og skrev bl. a. bøger om malerne Rembrandt og Rubens og senere om forfatteren Bellmann og ind imellem tog Wagner Baunvig organisteksamen på Det kgl. Musikkonservatorium. Han var 35 år, inden han tog fat på teologistudiet, og kort efter, at han i 1942 var blevet kandidat, blev fik sin livsgerning. Pastor Baunvig trak sig tilbage i 1972 og flyttede senere til Århus. Også i Vistoft-tiden var Wagner Baunvig litterært engageret bl. a. som kritiker, og han gav sig tillige af med at undervise i musik.